

18. నాయకత్వం, తీర్పుల పుస్తకం

మొదటి విభాగం الْفَصْلُ الْأَوَّلُ

(౩౬౬౧ - [౧] (متفق عليه) (౧౦౮౦/౨))

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ أَطَاعَنِي فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ عَصَانِي فَقَدْ عَصَى اللَّهَ. وَإِنَّمَا يُطِيعُ الْإِمَامَ جُنَّةٌ يُقَاتِلُ مِنْ وَرَائِهِ وَيَنْتَقِي بِهِ فَإِنِ أَمَرَ بِتَقْوَى اللَّهِ وَعَدَلَ فَإِنَّ لَهُ بِذَلِكَ أَجْرًا وَإِنِ قَالَ بَعْدَهُ فَإِنَّ عَلَيْهِ مِنْهُ".

3661. (1) [2/1085-ఏకీభవతం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "నాకు విధేయత చూపినవారు అల్లాహ్ కు విధేయత చూపినట్టి. నాకు అవిధేయత చూపినవారు అల్లాహ్ కు అవిధేయత చూపినట్టి. అదేవిధంగా నాయకునికి విధేయత చూపిన వారు నాకు విధేయత చూపినట్టి. ఇంకా నాయకునికి అవి ధేయత చూపినవారు నాకు అవిధేయత చూపినట్టి. ఇంకా నాయకుడు ధాలువంటి వాడు. అంటే ఎవరి నేతృత్వంలో యుద్ధం చేయబడుతుందో, అంటే అతని నాయకత్వంలో శత్రువులతో యుద్ధం చేయబడుతుంది. అతని ద్వారానే రక్షించుకోవడం జరుగుతుంది. ఒకవేళ అతడు దైవభీతి గురించి ఆదేశించి, న్యాయంగా వ్యవహరిస్తే అతనికి పుణ్యం లభిస్తుంది. ఒకవేళ అతడు అలా చేయకపోతే దాని పాపం అతనిపైనే పడుతుంది. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(౩౬౬౨ - [౨] (صحيح) (౧౦౮౦/౨))

وَعَنْ أُمِّ الْخُسَيْبِ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنِ أَمَرَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ مُجَدِّعٌ يَفُوتُكُمْ بِكِتَابِ اللَّهِ فَاسْمَعُوا لَهُ وَأَطِيعُوا". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3662. (2) [2/108/5-ద్వండం]

ఉమ్మై హుసైబ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఒకవేళ మీపై అందవికారంగా ఉన్న బానిసను నాయకునిగా నియమిస్తే, అతడు మిమ్మల్ని దైవగ్రంథం వైపు ఆహ్వానిస్తే అంటే ఖుర్రాన్ ప్రకారం తీర్పుచేస్తే, పరిపాలిస్తే మీరు అతనికి విధేయత చూపాలి. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

అంటే ఒకవేళ నల్లగా, అందవికారంగా ఉన్న బానిసను కూడా మీ నాయకుడిగా నియమిస్తే, అతడు ఖుర్రాన్, సున్నతల ప్రకారం పరిపాలిస్తే మీరు అతనికి విధేయత చూపాలి.

(౩౬౬౩ - [౩] (صحيح) (౧౦౮౦/౨))

وَعَنْ أَنَسٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَإِنِ اسْتَعْمَلَ عَلَيْكُمْ عَبْدٌ حَبَشِيٌّ كَانَ رَأْسَهُ زَبَبِيَّةً. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ".

3663. (3) [2/1085-ద్వండం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మీరు మీ నాయకుని మాట వినండి. అతనికి విధేయత చూపండి. ఒకవేళ నీగ్రో జాతికి చెందినవాడైనా, చిన్న తలగల వాడైనా, నల్లటి వాడైనా అతను ఇస్లామ్ ప్రకారం పరిపాలించే వరకు అతనికి విధేయత చూపండి. (బుఖారీ)

(౩౬౬౪ - [౪] (متفق عليه) (౧౦౮౦/౨))

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "السَّمْعُ وَالطَّاعَةُ عَلَى الْمَرْءِ الْمُسْلِمِ فِيمَا أَحَبَّ وَكَرِهَ مَا لَمْ يُؤْمَرْ بِمَعْصِيَةٍ فَإِذَا أَمَرَ بِمَعْصِيَةٍ فَلَا سَمْعَ وَلَا طَاعَةَ".

3664. (4) [2/1085- ఏకీభవతం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "విధేయత పాటించటం ప్రతి ముస్లిమ్ యొక్క విధి. అతనికి ఇష్టమైనా ఇష్టం లేకున్నా పాలకుడు పాప కార్యాలకు ఆదేశించనంత వరకు అతని మాట వినాలి. ఒక వేళ పాప కార్యాలకు ఆదేశిస్తే అతని మాట వినరాదు. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

1) వివరణ-3663: నాయకుడు, ఖలీఫా అవడానికి అర్హత కలిగిన ఖురైషీ అయిఉండాలి. కాని ఒకవేళ అటువంటి వ్యక్తి లభించకపోతే, హబషీ బానిసలో ఈ షరతులన్నీ ఉంటే అతన్ని కూడా నాయకునిగా చేసుకోవచ్చు. అతని పట్ల విధేయత పాటించవచ్చు.

۳۶۶۵ - [۵] (متفق عليه) (۱۰۸۶/۲)
 وَعَنْ عَلِيٍّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا طَاعَةَ فِي مَعْصِيَةِ إِمَامٍ الطَّاعَةُ فِي الْمَعْرُوفِ".

3665. (5) [2/1086-ఏకీభవతం]

'అలీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, పాపకార్యాలలో నాయకునికి విధేయత చూపనక్కరలేదు. సత్కార్యాలలో విధేయత చూపాలి. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۸۶/۲) [۶] (متفق عليه)

وَعَنْ عَبْدِ بْنِ الصَّامِتِ قَالَ: بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ فِي الْعُسْرِ وَالْيُسْرِ وَالْمُنْشَطِ وَالْمَكْرَهِ وَعَلَى أَنْ تَرَعَ الْأَمْرَ أَهْلَهُ وَعَلَى أَنْ نَقُولَ بِالْحَقِّ أَيُّنَمَا كُنَّا لَا نَخَافُ فِي اللَّهِ لَوْمَةً لَانِحٍ.

وَفِي رِوَايَةٍ: وَعَلَى أَنْ لَا نُنَارِعَ الْأَمْرَ أَهْلَهُ إِلَّا أَنْ تَرَوْا كُفْرًا بَوَاحًا عَنْكُمْ مِنَ اللَّهِ فِيهِ بُرْهَانٌ.

3666. (6) [2/1086-ఏకీభవతం]

'ఉబాదా బిన్ సామిత్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) దగ్గర మేము విధేయత చూపుతామని, సులభమైనా, కష్టమైనా ఇష్టం ఉన్నా లేకపోయినా, మాపై ఇతరులకు ప్రాధాన్యత ఇస్తే సహనం వహిస్తామని బై'అత్ చేసాము. ఇంకా మేము ప్రవక్త (స)తో నాయకత్వానికి అర్హులైన వారితో మేము కయ్యానికి దిగమని, మేము ఎక్కడ ఉన్నా సత్కార్యాల పలుకుతామని, ఎవరు ఎలా అన్నా మాకు ఫరవాలేదని వాగ్దానం చేసాము.

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ప్రవక్త (స) మాతో ఇలా వాగ్దానం తీసుకున్నారు. 'మేము నాయకత్వానికి అర్హులైన వారితో కయ్యానికి దిగము, అయితే అతడు బహిరంగంగా అవిశ్వాసానికి పాల్పడితే తప్ప. మీ దగ్గర సాక్ష్యం ఉంటే మీరు వ్యతిరేకించగలరు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۸۶/۲) [۷] (متفق عليه)

وَعَنْ ابْنِ عَمْرِو بْنِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: كُنَّا إِذَا بَايَعْنَا رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى السَّمْعِ وَالطَّاعَةِ يَقُولُ لَنَا: " فِيمَا اسْتَطَعْتُمْ".

3667. (7) [2/1086-ఏకీభవతం]

'అబ్దుల్లా బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) దగ్గర మేము విధేయత చూపుతామని బై'అత్

చేసాము. ప్రవక్త (స) మాతో సాధ్యమైనంతవరకు నాకు విధేయత చూపండి, నన్ను అనుసరించండి అని అనేవారు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۸۶/۲) [۸] (متفق عليه)

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ رَأَى أَمِيرَهُ يَكْرَهُهُ فَلْيَصْبِرْ فَإِنَّهُ لَيْسَ أَحَدٌ يَفَارِقُ الْجَمَاعَةَ شِبْرًا فَيَمُوتَ إِلَّا مَاتَ مَيْتَةً جَاهِلِيَّةً".

3668. (8) [2/1086-ఏకీభవతం]

ఇబ్నీ 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, మీలో ఎవరైనా తమ పాలకునిలో తనకు ఇష్టంలేని విషయం చూస్తే సహనం ఓర్పులను పాటించాలి. ముస్లిములకు ఒక్క జానెడు దూరమైనా వేరుగా ఉంటూ అదే స్థితిలో మరణిస్తే, అతనికి అజ్ఞానకాలపు మరణం సంభవిస్తుంది.²(బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۸۶/۲) [۹] (صحيح)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ خَرَجَ مِنَ الطَّاعَةِ وَفَارَقَ الْجَمَاعَةَ فَمَاتَ مَاتَ مَيْتَةً جَاهِلِيَّةً. وَمَنْ قَاتَلَ تَحْتَ رَايَةٍ عَمِيَّةٍ يَغْضَبُ لِعَصْبِيَّةٍ أَوْ يَدْعُو لِعَصْبِيَّةٍ أَوْ يَنْصُرُ عَصْبِيَّةً فَقَتِلَ فَقَتْلُهُ جَاهِلِيَّةٌ وَمَنْ خَرَجَ عَلَى أُمَّتِي بِسَيْفِهِ يَضْرِبُ بَرَّهَا وَفَاجِرَهَا وَلَا يَتَحَاسَى مِنْ مُؤْمِنِهَا وَلَا يَقِي لِذِي عَهْدٍ عَهْدَهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَلَسْتُ مِنْهُ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3669. (9) [2/1086-ద్వంద్వం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స)ను ఇలా ఆదేశిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను, "నాయకుని విధేయతా పరిధి నుండి తొలగిపోయిన వ్యక్తి, ముస్లిముల సమాజం నుండి వేరై చనిపోయిన వ్యక్తి అజ్ఞానకాలపు మరణాన్ని పొందుతాడు. అదేవిధంగా

2) వివరణ-3668: ముస్లిమ్ సమాజానికి దూరం అంటే ఇస్లామ్ పాలకునికి, నాయకునికి దూరంగా ఉండటం. వారి విధేయతా పరిధి నుండి వెళ్ళిపోవటం. 'అలీ (ర) పరిపాలనా కాలంలో 'ఖారిజీలు చేసినట్లు, అంటే దేశద్రోహులు, దీని అర్థం బిద్'అతీల నుండి, ముప్రికల నుండి వేరు కాకూడదని కాదు. తప్పకుండా వారికి దూరంగా ఉండాలి. అంటే ధర్మపరమైన పాలకుని విధేయత తప్పనిసరి. అయితే వారు అల్లాహ్ మరియు ఆయన ప్రవక్త(స) ఆదేశాలకనుగుణంగా ఆదేశించాలి.

సత్యాసత్యాలను తెలుసుకో కుండా పక్షపాతంతో సహాయం చేస్తూ చనిపోతే అజ్ఞాన కాలపు మరణం పొందుతాడు. అదేవిధంగా ముస్లిమ్ సమాజంలోని విశ్వాసులను చూడకుండా, ఒప్పందం గురించి ఆలోచించకుండా హింసించినా, చంపినా అతనికి నాకు ఎటువంటి సంబంధం లేదు. అతడు ముస్లిమ్ కాదు అని అన్నారు. (ముస్లిమ్)

(۳۶۷۰ - [۱۰] (صحیح) (۱۰۸۷/۲))

وَعَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكِ الْأَشْجَعِيِّ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "خِيَارُ أُمَّتِكُمُ الَّذِينَ يُجِبُونَهُمْ وَيُجْبُونَكُمْ وَتُصَلُّونَ عَلَيْهِمْ وَيُصَلُّونَ عَلَيْكُمْ وَشِرَارُ أُمَّتِكُمُ الَّذِي تَبْغِضُونَهُمْ وَيُبْغِضُونَكُمْ وَتَلَّ عَثْوَهُمْ وَيَلْعَنُونَكُمْ". قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَفَلَا نُنَابِذُهُمْ عِنْدَ ذَلِكَ؟ قَالَ: "لَا مَا أَقَامُوا فِيكُمْ الصَّلَاةَ لَا مَا أَقَامُوا فِيكُمْ الصَّلَاةَ إِلَّا مَنْ وَلِيَ عَلَيْهِ وَالِ فِرَاةَ يَأْتِي شَيْئًا مِنْ مُعْصِيَةِ اللَّهِ فَلْيَكْرِهُ مَا يَأْتِي مِنْ مُعْصِيَةِ اللَّهِ وَلَا يَنْزِعَ عَنْ يَدَا مَنْ طَاعَةً". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3670. (10) [2/1087-ద్వండం]

ఔఫ్ బిన్ మాలిక్ అష్జాయి (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మీ పాలకుల్లో మీరు వారినీ ప్రేమించే, వారు మిమ్మల్ని ప్రేమించే, మీరు వారినీ గురించి ప్రార్థించే, వారు మీ గురించి ప్రార్థించేవారే ఉత్తములు. అదేవిధంగా మీ పాలకుల్లో మీరు వారినీ అసహ్యించుకునే, వారు మిమ్మల్ని అసహ్యించు కునే, మీరు వారినీ శపించే, వారు మిమ్మల్ని శపించేవారే నీచులు," అని అన్నారు. ఉల్లేఖనకర్త కథనం అప్పుడు మేము ఇలా విన్నవించు కున్నాం. "ఓ ప్రవక్తా! ఇటువంటి నీచ పాలకులను దించి, వారి నుండి వేరై పోవచ్చా?" అని అడిగాము. దానికి ప్రవక్త(స) వద్ద వారు నమాజ్ స్థాపిస్తున్నంత వరకు, వారు ధర్మాన్ని అనుసరిస్తూ ఉన్నంతవరకు వారినుండి వేరుకాకండి. అయితే గుర్తుంచు కోండి! మీ పాలకులు అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త (స) ఆదేశాలను వ్యతిరేకిస్తే దాన్ని మీరు చెడుగా భావించాలి. వారికి విధేయత చూపరాదు. (ముస్లిమ్)

(۳۶۷۱ - [۱۱] (صحیح) (۱۰۸۷/۲))

وَعَنْ وَالِ بْنِ خَجْرٍ قَالَ: سَأَلَ سَلْمَةَ بْنَ يَرِيدٍ الْجَعْفِيُّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ قَامَتِ عَلَيْنَا كَرَّةٌ فَقَدْ سَلِمَ وَلَكِنَّ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ. قَالُوا: أَفَلَا نَقَاتِبُهُمْ؟ قَالَ:

"لَا مَا صَلُّوا لَا مَا صَلُّوا" أَي: مَنْ كَرِهَ بِقَلْبِهِ وَأَنْكَرَ بِقَلْبِهِ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3671. (11) [2/1087-ద్వండం]

ఉమ్మై సలమహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, భవిష్యత్తులో మీపై ఎలాంటి పాలకులు వస్తారంటే, వారి కొన్ని పనులు మీకు బాగుంటాయి. కొన్ని పనులు చెడుగా ఉంటాయి. వారి చెడులను చెడుగా భావించేవారు ఆ నింద నుండి తప్పకుంటారు. అతన్ని విచారించడం జరుగదు. అంటే చెడును తిరస్కరించి, దాన్ని చెడుగాభావించి అందులో భాగస్వామి కాకుండా ఉంటే సురక్షితంగా ఉంటాడు. అయితే వారి చెడుకు ఇష్టపడి, అతన్ని అనుసరిస్తే, అందులో పాల్గొంటే పాపంలో అతడు కూడా భాగస్వామి అని అన్నారు. దానికి 'హదీసు' ఉల్లేఖనకర్త కథనం: అప్పుడు ప్రవక్త (స) అనుచరులు, 'ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! ఇటు వంటి పాలకులతో యుద్ధం ఎందుకు చేయకూడదు' అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స), 'వద్దు వారు నమాజ్ స్థాపిస్తున్నంత వరకు వారితో యుద్ధం చేయకండి, ద్రోహం తలపెట్టకండి' అని అన్నారు. (ముస్లిమ్)

(۳۶۷۲ - [۱۲] (متفق عليه) (۱۰۸۷/۲))

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ لَنَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّكُمْ سَتَرَوْنَ بَعْدِي أُمَّرَةً وَأُمُورًا تُنْكَرُونَهَا". قَالُوا: فَمَا تَأْمُرُنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: "أَدُّوا إِلَيْهِمْ حَقَّهُمْ وَسَلُّوا إِلَيْهِمْ حَقَّهُمْ".

3672. (12) [2/1087-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస'ఉద్ కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, 'నా తరువాత మీరు ప్రాధాన్యతను చూస్తారు. అంటే మీపై అనర్హులకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వడం జరుగుతుంది. పాలకులు అనేక ధర్మవ్యతిరేక కార్యకలాపాలకు పాల్పడతారు.' దానికి ప్రవక్త (స) అనుచరులు, 'ఓ ప్రవక్తా! ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మేము ఏం చేయాలి సలవియ్యండి' అని విన్నవించు కున్నారు. దానికి ప్రవక్త (స) 'వారి హక్కును చెల్లించండి. అంటే వారి నేతృత్వంలో పనిచేయండి. అల్లాహ్ ను తమ హక్కును అర్థించండి' అని అన్నారు. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۶۷۳ - [۱۳] (صحیح) (۱۰۸۷/۲))

وَعَنْ وَالِ بْنِ خَجْرٍ قَالَ: سَأَلَ سَلْمَةَ بْنَ يَرِيدٍ الْجَعْفِيُّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. فَقَالَ: يَا نَبِيَّ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ قَامَتِ عَلَيْنَا

أَمْرًا يَسْأَلُونَا حَقَّهُمْ وَيَمْنَعُونَا حَقَّنَا فَمَا تَأْمُرْنَا؟ قَالَ: "اسْمَعُوا وَأَطِيعُوا فَإِنَّمَا عَلَيْهِمْ مَا حُمِّلُوا وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3673. (13) [2/1087-దృఢం]

వాయిల్ బిన్ హజర్ (ర) కథనం: సలమహ్ బిన్ యజీద్ జు'అఫీ (ర) ప్రవక్త (స)ను 'ఓ అల్లాహ్ ప్రవక్తా! ఒకవేళ మాపై మా హక్కులను హరించే పాలకులు వస్తే ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో తమరి ఆదేశం ఏమిటి' అని విన్నవించుకున్నారు. దానికి ప్రవక్త (స) 'వారి ఆదేశాల్ని పాలించండి, ధర్మంగా విధేయత చూపండి. వారి బాధ్యత నిర్వర్తించడం వారిపై ఉంది. మీ బాధ్యత నిర్వర్తించడం మీపై ఉంది.' (ముస్లిమ్)

(۱۰۸۸/۲) (صحيح) [۱۴] - ۳۶۷۴

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ خَلَعَ يَدًا مِنْ طَاعَةِ لِقَائِي اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا حِجَّةَ لَهُ. وَمَنْ مَاتَ وَلَيْسَ فِي عُنُقِهِ بَيْعَةٌ مَاتَ مِيتَةً جَاهِلِيَّةً". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3674. (14) [2/1088-దృఢం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స)ను ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా విన్నాను, "నాయకునికి అవిధేయత చూపినవాడు తీర్పుదినం నాడు అతని వద్ద ఎటువంటి ఆధారం లేకుండా అల్లాహ్ ను కలుస్తాడు. అదేవిధంగా చని పోయిన వ్యక్తి మెడలో నాయకుని విధేయత లేకుంటే అతడు అజ్ఞాన కాలపు మరణం మరణిస్తాడు." (ముస్లిమ్)

(۱۰۸۸/۲) (متفق عليه) [۱۵] - ۳۶۷۵

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "كَانَتْ بَنُو إِسْرَائِيلَ تَسُوسُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ كُلَّمَا هَلَكَ نَبِيٌّ خَلَفَهُ نَبِيٌّ وَإِنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي وَسَيَكُونُ خُلَفَاءُ فَيَكْتُمُونَ". قَالُوا: فَمَا تَأْمُرْنَا؟ قَالَ: "فَوَا بَيْعَةَ الْأَوَّلِ فَأَلَّوْا فَأَعْطَوْهُمْ حَقَّهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ سَائِلُهُمْ عَمَّا اسْتَرْتَعَاهُمْ".

3675. (15) [2/1088-ఏకీభవితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, 'బీన్ ఇస్రాయిల్ ను వారి ప్రవక్తలు పరిరక్షించే వారు. ఒక ప్రవక్త మరణిస్తే, మరో ప్రవక్త ఆ బాధ్యతలను నిర్వర్తించేవాడు. వాస్తవం ఏమిటంటే నా తరువాత ఏ ప్రవక్తా రాదు. నా తరువాత చాలామంది ఖలీఫాలు ఉంటారు' అని అన్నారు. దానికి అనుచరులు 'మరి తమరి ఆదేశం ఏమిటి' అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త

(స) 'మొదటి ఖలీఫాకు విధేయత చూపండి. అదేవిధంగా ఒకరి తరువాత మరొకరు ఖలీఫా అవుతూ ఉంటారు. వారికి విధేయత చూపండి. వారి హక్కును చెల్లించండి. ఎందుకంటే అల్లాహ్ (త) స్వయంగా ఖలీఫాలను ప్రజల గురించి ప్రజల హక్కు చెల్లించారా లేదా అని ప్రశ్నించుకుంటాడు.' (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۸۸/۲) (صحيح) [۱۶] - ۳۶۷۶

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا بُوِيعَ لِخُلَفَائِنَا فَأَقْتُلُوا الْآخِرَ مِنْهُمْ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3676. (16) [2/1088-దృఢం]

అబూ స'య్యాద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, ఇద్దరు 'ఖలీఫహ్ లతో బై'అత్ చేసే పరిస్థితి వస్తే మొదటి 'ఖలీఫహ్ కు విధేయత చూపండి, రెండో 'ఖలీఫహ్ మెడ నరికివేయండి. (ముస్లిమ్)

అంటే ఒక 'ఖలీఫహ్ ముందు నుండే ఉన్నాడు. మరో వ్యక్తి కూడా 'ఖలీఫహ్ గా వాదించాడు. ప్రజలతో బై'అత్ తీసుకో సాగాడు. అతడు ద్రోహి. అతడివల్ల కల్లోలాలు, ఉపద్రవాలు, యుద్ధాలు ఉత్పన్నం అవుతాయి. అందు వల్ల రెండవ వ్యక్తిని చంపివేయండి. ఎందుకంటే ఏక కాలంలో ఇద్దరు రాజులు కాని, 'ఖలీఫహ్ లు గానీ ఉండరాదు.

(۱۰۸۸/۲) (صحيح) [۱۷] - ۳۶۷۷

وَعَنْ عَرَفَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّهُ سَيَكُونُ هُنَاتُ وَهَنَاتٌ فَمَنْ أَرَادَ أَنْ يَفِرَّقَ أَمْرَ هَذِهِ الْأُمَّةِ وَهِيَ جَمِيعٌ فَاصْرُبُوهُ بِالسِّنْفِ كَانِنًا مَنْ كَانَ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3677. (17) [2/1088-దృఢం]

'అర్ఫహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను. "భవిష్యత్తులో అనేక ఉపద్రవాలు, కల్లోలాలు తలెత్తుతాయి. నా అనుచర సమాజంలో అభి ప్రాయ భేదాలు తలెత్తితే, ఒక నాయకత్వం క్రింద ఉండి మరో వ్యక్తి నాయకుడిగా వాదిస్తే అతన్ని కరవాలంతో సరికి వేయండి. అతను ఎవరైనా సరే. అతడు పండితుడైనా, అజ్ఞాని అయినా. ఎందుకంటే రెండోవాడు ద్రోహి. (ముస్లిమ్)

(۱۰۸۸/۲) (صحيح) [۱۸] - ۳۶۷۸

وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاجِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ أَوْ يَفْرِقَ جَمَاعَتَكُمْ فَأَقْتُلُوهُ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3678. (18) [2/1088-దృఢం]

'అర్పజ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను, "మీ నాయకుడిగా ఒక వ్యక్తి ఉంటూ మరో వ్యక్తి నేను మీ నాయకుణ్ణి అని వాదిస్తే, ముస్లిముల పట్ల ద్రోహానికి తలపడితే అతన్ని చంపివేయండి." (ముస్లిమ్)

(۱۰۸۹/۲) (صحيح) [۱۹] - ۳۶۷۹

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ بَاعَ إِمَامًا فَأَعْطَاهُ صَفَقَةً يَدِهِ وَتَمَرَةً فَلَيْطَعُهُ إِنْ اسْتَطَاعَ فَإِنْ جَاءَ آخَرُ يُبَارِعُهُ فَاضْرِبُوا عُنُقَ الْآخَرِ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3679. (19) [2/1089-దృఢం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఎవరైనా ఒక వ్యక్తి చేతిపై నిర్మలమైన మనస్సుతో బై'అత్ చేస్తే, సాధ్యమైనంత వరకు అతని పట్ల విధేయత చూపాలి. ఒకవేళ మరోవ్యక్తి ఎవరైనా నేను నాయకుణ్ణి వాదించి వాద ప్రతివాదనకు దిగితే అతన్ని నరికివేయండి." (ముస్లిమ్)

(۱۰۸۹/۲) (متفق عليه) [۲۰] - ۳۶۸۰

وَعَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: قَالَ لِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَسْأَلِ الْإِمَارَةَ فَإِنَّكَ إِنْ أُعْطِيتَهَا عَنْ مَسْأَلَةٍ وَكَلَّتْ إِلَيْهَا وَإِنْ أُعْطِيتَهَا عَنْ غَيْرِ مَسْأَلَةٍ أَعْنَتَ عَلَيْهَا".

3680. (20) [2/1089-ఏకీభవితం]

'అబ్దుర్రహ్మాన్ బిన్ సమురహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నన్ను ఇలా ఉపదేశించారు, "నువ్వు నాయకుడు కావాలని కోరకూడదు, దాన్ని గురించి ఎవరినీ అర్థించకూడదు. ఒకవేళ నీ కోరిక, అభ్యర్థన, కృపి ప్రయత్నాల వల్ల ఇది నీకు లభిస్తే, నీవు బాధ్యుడవైతే, నువ్వు దానికి గురిచేయ బడతావు. ఇంకా దైవకారుణ్యం నీ వెంట ఉండదు, నీకు సహాయమూ అందదు. ఒకవేళ కోరకుండా, అడక్కుండా, ప్రయత్నించకుండా నువ్వు నాయకుడవైతే, నీకు సహాయం అందుతుంది, దైవకారుణ్యం నీవెంట ఉంటుంది." (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۸۹/۲) (صحيح) [۲۱] - ۳۶۸۱

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّكُمْ سَتَحْرُصُونَ عَلَى الْإِمَارَةِ وَسَتَكُونُ بِنَامَةِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ فَيَنْعَمَ الْمَرْضَعَةُ وَيَبْسُتَ الْفَاطِمَةُ". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

3681. (21) [2/1089-దృఢం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, భవిష్యత్తులో నాయకులు కావాలనే కోరికలు, కాంక్షలు పుడతాయి. కాని ఈ నాయకత్వం తీర్చుదినం నాడు విచారానికి గురిచేస్తుంది. పాలుపట్టి స్త్రీ మంచినది పిస్తుంది. పాలు విడగొట్టి స్త్రీ చెడు.³ (బుఖారీ)

(۱۰۸۹/۲) (صحيح) [۲۲] - ۳۶۸۲

وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَلَا سَتُعْمَلُنِي؟ قَالَ: فَضَرَبَ بِيَدِهِ عَلَى مَنْكِبِي ثُمَّ قَالَ: "يَا أَبَا ذَرٍّ إِنَّكَ ضَعِيفٌ وَإِنَّهَا أَمَانَةٌ وَإِنَّهَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ خِزْيٌ وَتَدَامَةٌ إِلَّا مَنْ أَخَذَهَا بِحَقِّهَا وَأَدَّى الَّذِي عَلَيْهِ فِيهَا".

وَ فِي رِوَايَةٍ: قَالَ لَهُ: "يَا أَبَا ذَرٍّ إِنَّي أَرَاكَ ضَعِيفًا وَإِنِّي أَحِبُّ لَكَ مَا أَحَبُّ لِنَفْسِي لَا تَأْمَرَنَّ عَلَى اثْنَيْنِ وَلَا تَوَلَّيَنَّ مَالَ بَيْنِي". رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3682. (22) [2/1089-దృఢం]

అబూ జర్ (ర) కథనం: నేను ప్రవక్త (స)ను "ఓ ప్రవక్తా! తమరు నన్ను ఏ ప్రాంతానికైనా పాలకునిగా నియమించండి అని అన్నాను. అప్పుడు ప్రవక్త (స) తన చేత్తో నా భుజంపై ఒక్క గుడ్డు గుడ్డి అబూ జర్ నువ్వు బలహీనుడవు, దాసులపై అల్లాహ్ హక్కు, అల్లాహ్ పై దాసుల హక్కు ఉంది. ఈ రెండూ లేని నాడు ఈ అధికారం అవమానం, నిరాశే మిగిల్చు తుంది. కాని న్యాయంగా ధర్మంగా ప్రవర్తించేవారు, ప్రజల హక్కులను చెల్లించేవారు, ధర్మంగా న్యాయంగా పరిపాలించే వారు ఎటువంటి అవమానానికి గురికారు.

3) వివరణ-3681: అంటే పాలుపట్టింది. ప్రభుత్వం, సేవ. (వీటి వల్ల చాలా ఉపయోగాలు ఉన్నాయి). ఇంకా పాలు విడిపించేది (బర్దరఫ్, పదవీ విరమణ, మరణం) అంటే అధికారం పొందితే మానవునికి సంతోషం కలుగుతుంది. ధనం, అధికారం లభిస్తాయి. కాని ఈ సంతోషం దేనికి పనికిరాదు. ఎందు కంటే దానికి తోడు నిరాశ కూడా ఉంటుంది. ఒక రోజు బర్దరఫ్ లేదా పదవీ విరమణ లేదా మరణం వస్తుంది. అప్పుడు ఈ మనోకాంక్షలన్నీ పటాపంచలై పోతాయి. ప్రజల హక్కుల భారం మెడలో సర్వంలా కదులుతూ ఉంటుంది. ఆ విచారణకు సిద్ధం కావాలి. ఇటు వంటి అధికారం వల్ల ఏం లాభం? ఇది కేవలం కొన్ని రోజుల వెన్నెల రాత్రి, తర్వాత చీకటి రాత్రి.

మరో ఉల్లేఖ నంలో ఇలా ఉంది, "ప్రవక్త (స) ఇలా ఉపదేశించారు. "ఓ అబూ జర్ర! నువ్వు చాలా బలహీనుడవు. ఈ రాజ్య, అధికార భారాన్ని నీవు మోయలేవు. అందువల్ల నా గురించి నేను ఇష్టపడేదే, నీ గురించి ఇష్టపడుతున్నాను. చివరికి ఇద్దరు వ్యక్తులపై కూడా నాయకుడు కావాలని అనాథల సంపాదనపై కూడా సంరక్షకుడు కావాలని కోరుకోకు అని ఉపదేశించారు.⁴ (ముస్లిమ్)

(۱۰۸۹/۲) (متفق عليه) [۲۳] - ۳۶۸۳

وَعَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: دَخَلْتُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَا وَرَجُلَانِ مِنْ بَنِي عَمِّي. فَقَالَ أَحَدُهُمَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ أَمَرْنَا عَلَى بَعْضِ مَا وَلَّاكَ اللَّهُ. وَقَالَ الْآخَرُ مِثْلَ ذَلِكَ فَقَالَ: "إِنَّا وَاللَّهِ لَا نُؤَلِّي عَلَى هَذَا الْعَمَلِ أَحَدًا سَأَلَهُ وَلَا أَحَدًا حَرَصَ عَلَيْهِ". وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ: "لَا تُسْتَعْمَلُ عَلَى عَمَلِنَا مَنْ أَرَادَهُ".

3683. (23) [2/1089-ఏకీభవితం]

అబూ మూసా (ర) కథనం: నేను నా చిన్నాన్న కొడుకులు ఇద్దరు ప్రవక్త (స) వద్దకు వెళ్ళాం. వారిద్దరిలో ఒకరు 'ఓ ప్రవక్తా! తమరు మమ్మల్ని ఈ కొన్ని ప్రాంతాలకు అధికారులుగా నియమించండి' అని అన్నాడు, రెండవవాడు కూడా ఇదే అన్నాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) అల్లాహ్ సాక్షి! ధర్మాధి కారిగా పాలకునిగా అధికారి కావాలని కోరుకునే, కాంక్షించే వ్యక్తిని అధికారిగా నియమించను.⁵ (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

4) వివరణ-3682: అంటే నేను కూడా నీలా బలహీను డ్లయితే ఎన్నడూ నాయకుడు కావాలని కోరుకోను. కాని అల్లాహ్ నన్ను ఆ శక్తి ప్రసాదించాడు. దానికి కావలసిన తెలివి తేటలు, బుద్ధిబలం ఇచ్చాడు. ఇవి ఇతరుల్లో లేవు. ఇందులోనే నీ క్షేమం ఉందని భావిస్తున్నాను. నువ్వు ఎన్నడూ నాయకుడివి కావాలని గాని, అనాథల ధనానికి సంరక్షకుడివి కావాలని గాని కోరుకోకు. అబూ జర్ర ప్రవక్త(స) చెప్పినట్లు విన్నారు. మదీనహ్ వదలి రబీజహ్ అనే ఊరిలో నివసించసాగారు. జీవితాంతం అపరిచితుని గానే ఉన్నారు.

5) వివరణ-3683: అంటే ఎవరిలో ఆ శక్తి సామర్థ్యాలు మేము చూస్తామో వారిని అధికారులుగా చేస్తాం. శక్తి

(۱۰۸۹/۲) (متفق عليه) [۲۴] - ۳۶۸۴

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تَجِدُونَ مِنْ خَيْرِ النَّاسِ أَشَدَّهُمْ كَرَاهِيَةً لِهَذَا الْأَمْرِ حَتَّى يَفْعَ فِيهِ".

3684. (24) [2/1089-ఏకీభవితం]

అబూ హురైరహ్(ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "రాజ్యాలను, అధికారాలను, పాలనను కోరుకోని వారు అందరి కంటే మంచివారు. అయితే వారు దానికి గురౌతారు.⁶ (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۹۰/۲) (متفق عليه) [۲۵] - ۳۶۸۵

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عُمَرَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَلَا كُفُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ فَالْإِمَامُ الَّذِي عَلَى النَّاسِ رَاعٍ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالرَّجُلُ رَاعٍ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ وَالْمَرْأَةُ رَاعِيَةٌ عَلَى بَيْتِ زَوْجِهَا وَوَالِدِهِ وَهِيَ مَسْئُولَةٌ عَنْهُمْ وَعَبْدُ الرَّجُلِ رَاعٍ عَلَى مَالِ سَيِّدِهِ وَهُوَ مَسْئُولٌ عَنْهُ أَلَا فَكُلُّكُمْ رَاعٍ وَكُلُّكُمْ مَسْئُولٌ عَنْ رَعِيَّتِهِ".

3685. (25) [2/1090-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, జాగ్రత్త! మీలో ప్రతి ఒక్కరూ అధికారి, పర్యవేక్షకుడు, సంరక్షకుడు, ప్రతి ఒక్కరినీ వారి బాధ్యత గురించి, ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. పాలకుడిని అతని పాలితుల గురించి ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. మనిషి తన ఇంటివారిపై బాధ్యుడు. అతన్ని అతని భార్యబిడ్డల గురించి ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. స్త్రీ తన భర్త ఇంటికి బాధ్యురాలు,

సామర్థ్యాలు లేకుండా అధికారి కావాలని కోరుకునే వారిని అధికారులుగా నియమించలేము.

6) వివరణ-3684: అంటే యోగ్యత, అర్హత ఉన్నా అధికారం వద్దని అంటారు. దాన్ని చెడుగా భావిస్తారు. దాన్ని కోరుకోరు. వారే అందరికంటే ఉన్నతులు. అయితే వారు దానికి గురౌతారు. దాన్ని స్వీకరిస్తారు. అంటే వారి ధర్మపరాయణత, న్యాయశీలతను బట్టి ప్రజలు వారిని అధికారులుగా, పాలకులుగా స్వీకరిస్తారు. వారు తప్పక స్వీకరించవలసి ఉంటుంది. వారు ప్రజలను న్యాయంగా ధర్మంగా పరిపాలిస్తారు. ఇటువంటివారే ఉన్నతులు.

సంరక్షకురాలు. భర్త మరియు సంతానం గురించి ఆమెను ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. సేవకులు తమ యజమాని గురించి బాధ్యులు. వారిని వారి యజమాని గురించి ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. అదేవిధంగా యజమానిని కూడా సేవకుల గురించి ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. అంటే ప్రతి ఒక్కరూ బాధ్యులే. ప్రతి ఒక్కరినీ వారి బాధ్యతల గురించి ప్రశ్నించడం జరుగుతుంది. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۹۰/۲) (متفق عليه) [۲۶] - ۳۶۸۶

وَعَنْ مَعْقِلِ بْنِ يَسَارٍ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَا مِنْ وَالٍ يَلِي رَعِيَّةً مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَيَمُوتُ وَهُوَ غَائِبٌ لَهُمْ إِلَّا حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ."

3686. (26) [2/1090-ఏకీభవితం]

మ'అఖల్ బిన్ యసారీ(ర) కథనం: ప్రవక్త (స)ను ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా విన్నాను. పాలకుడుగానీ, అధికారిగానీ, చక్రవర్తిగానీ తన పాలితుల హక్కులు, సంరక్షణ బాధ్యతలు నిర్వర్తించకుండా వారిపై అత్యధికారాలు, హింసలకు పాల్పడితే, అల్లాహ్ (త) అతనిపై స్వర్గాన్ని నిషేధిస్తాడు. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۹۰/۲) (متفق عليه) [۲۷] - ۳۶۸۷

وَعَنْهُ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَا مِنْ عَدِيٍّ يَسْتَرِعِيهِ اللَّهُ رَعِيَّةً فَلَمْ يَخْطُهَا بِبَصِيحَةٍ إِلَّا لَمْ يَجِدْ رَاحَةَ الْجَنَّةِ."

3687. (27) [2/1090-ఏకీభవితం]

మ'అఖల్ బిన్ యసారీ(ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను, "ప్రజల బాధ్యతలు, అధికారం ఇవ్వబడిన వారు ప్రజలసంక్షేమం, సంరక్షణ, పర్యవేక్షణ, హక్కుల గురించి స్పందించ కుండా, పాటు పడ కుండా ఉంటే, ఇటువంటివారు స్వర్గ సువాసన కూడా ఆస్వాదించలేరు. (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۰۹۰/۲) (صحيح) [۲۸] - ۳۶۸۸

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ شَرَّ الرِّعَاءِ الْخَطْمَةُ." رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3688. (28) [2/1090-దృఢం]

'అయి'బ్ బిన్ 'అమ్మ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను, "ప్రజలను హింసించే

వారు, వారిపై అత్యధికారాలు చేసేవారు పాలకుల్లో అందరి కంటే నీచులు." (ముస్లిమ్)

(۱۰۹۰/۲) (صحيح) [۲۹] - ۳۶۸۹

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اللَّهُمَّ مَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ شَيْئًا فَشَقَّ عَلَيْهِمْ فَاشْفُقْ عَلَيْهِ. وَمَنْ وَلِيَ مِنْ أَمْرِ شَيْئًا فَفَرَّقَ بِهِمْ فَارْفُقْ بِهِ." رَوَاهُ مُسْلِمٌ

3689. (29) [2/1090-దృఢం]

'అయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నాయకులు, పాలకుల గురించి ఇలా ప్రార్థించారు, శపించారు, "ఓ అల్లాహ్! నా అనుచర సమాజంలోని పాలకులు నా అనుచర సమాజాన్ని పీడించినా, హింసించినా, అత్యధికారాలు చేసినా నీవు కూడా వారిని ఆపదలకు, నష్టాలకు గురిచేసి నీచ అవమానానికి గురిచేయి. అదే విధంగా నా అనుచర సమాజం పట్ల దయ, జాలి, కరుణా హృదయాలతో ప్రవర్తిస్తే నీవు కూడా వారిపై దయాకారుణ్యంతో వ్యవహరించు. (ముస్లిమ్)

(۱۰۹۱/۲) (صحيح) [۳۰] - ۳۶۹۰

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْعَاصِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ الْمَقْسِطِينَ عِنْدَ اللَّهِ عَلَى مَنَابِرَ مِنْ نُورٍ عَنْ يَمِينِ الرَّحْمَنِ وَكُنَّا يَدِيهِ يَمِينِ الَّذِينَ يَعْدِلُونَ فِي حُكْمِهِمْ وَأَهْلِيهِمْ وَمَا وَلُوا." رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3690. (30) [2/1091-దృఢం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అమ్మ బిన్ 'ఆ'స్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, న్యాయంగా ధర్మంగా వ్యవహరించే పాలకులు తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ (త) వెలుగు మెంబర్లపై ఉంటారు. ఇది అల్లాహ్ కు కుడి ప్రక్క ఉంటుంది. అల్లాహ్ రెండు చేతులూ కుడిచేతులే. అంటే తనవారైనా పరాయి వారైనా ప్రజల పట్ల న్యాయంగా ధర్మంగా పరిపాలించే పాలకులు. (ముస్లిమ్)

అంటే తమ విషయాల్లో ప్రజల విషయాల్లో న్యాయంగా ధర్మంగా వ్యవహరిస్తారు.

(۱۰۹۱/۲) (صحيح) [۳۱] - ۳۶۹۱

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا بَعَثَ اللَّهُ مِنْ نَبِيٍّ وَلَا اسْتُخْلِفتَ مِنْ خَلِيفَةٍ إِلَّا كَانَتْ لَهُ بَطَانَتَانِ: بَطَانَةٌ تَأْمُرُهُ بِالْمَعْرُوفِ وَتَحْضُهُ عَلَيْهِ وَبَطَانَةٌ تَأْمُرُهُ بِالنَّاسِ وَتَحْضُهُ عَلَيْهِ وَالْمَعْصُومُ مَنْ عَصَمَهُ اللَّهُ." رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3691. (31) [2/1091-దృఢం]

అబూ స'యీద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అల్లాహ్ (త) ప్రవక్తలు పంపినా, లేదా ప్రవక్తల ప్రతినిధులు ఖలీఫాలను పంపినా, వారివెంట ఇద్దరు రహస్య మిత్రులను అంటే కారుణ్య దైవదూతలను నియమిస్తాడు. ఒక దూత అతనికి మంచిని గురించి ఆదేశిస్తాడు. అతన్ని సత్కార్యాల పట్ల ప్రోత్సహిస్తాడు. మరొకడు పైతాన్ కూడా అతని వెంట ఉంటాడు. వాడు చెడును గురించి ఆదేశిస్తాడు. చెడును ప్రోత్సహిస్తాడు. అయితే అల్లాహ్ (త) కాపాడిన వాడే వీటి నుండి తప్పించుకోగలడు. (బు'ఖారీ)

(۳۲] - ۳۶۹۲ (صحیح) (۱۰۹۱/۲)

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: كَانَ قَيْسُ بْنُ سَعْدٍ مِنَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِمَنْزِلَةِ صَاحِبِ الشَّرْطِ مِنَ الْأَمِيرِ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

3692. (32) [2/1091-దృఢం]

అనస్ (ర) కథనం: ఖైస్ బిన్ సఅద్(ర) ప్రవక్త(స) వద్ద సేవకుడు, రక్షకుడుగా ఉండేవారు. పాలకుల వద్ద చక్రవర్తుల వద్ద సైనికులు, అధికారులు ఉన్నట్టు. (బు'ఖారీ)

అంటే సఅద్ బిన్ ఖైస్ ప్రవక్త(స)వద్ద సైనికుడిలా, రక్షకుడిలా, సేవకుడిలా ఉండేవారు.

(۳۳] - ۳۶۹۳ (صحیح) (۱۰۹۱/۲)

وَعَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ: لَمَّا بَلَغَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ أَهْلَ فَارَسَ قَدْ مَلَكُوا عَلَيْهِمْ بَنَتْ كِسْرَى قَالَ: "لَنْ يَفْلِحَ قَوْمٌ وَلَوْ أَمَرَهُمْ إِمْرَأَةٌ". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

3693. (33) [2/1091-దృఢం]

అబూ బక్రీ (ర) కథనం: ఫారీస్ ప్రజలు కిస్రా రాజు కుమారిని తమ పాలకురాలిగా ఎన్నుకున్నారన్న వార్త ప్రవక్త (స) కు తెలియగానే అతను (స), స్త్రీని తమ పాలితురాలిగా ఎన్నుకున్న ప్రజలు ఎన్నడూ సాఫల్యం పొందరు' అని అన్నాడు. (బు'ఖారీ)

ఎందుకంటే సాధారణంగా స్త్రీలు పాలనకు అనర్హులు. పురుషుల్లా పరిపాలనా బాధ్యతలు నిర్వర్తించలేరు.

رَفُصِّلَ النَّائِبِيُّ

(۳۴] - ۳۶۹۴ (صحیح) (۱۰۹۱/۲)

عَنِ الْخَارِثِ الْأَشْعَرِيِّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَمْرُكُمْ بِخَمْسٍ: بِالْجَمَاعَةِ وَالسَّمْعِ وَالطَّاعَةِ وَالْهَجْرَةِ

وَالْجِهَادِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ. وَإِنَّهُ مَنْ خَرَجَ مِنَ الْجَمَاعَةِ فَيَدَّ شِبْرَ فَقْدٍ خَلَعَ رِبْقَةَ الْإِسْلَامِ مِنْ عُنُقِهِ إِلَّا أَنْ يُرَاجَعَ وَمَنْ دَعَا بِدَعْوَى الْجَاهِلِيَّةِ فَهُوَ مِنْ جُنَى جَهَنَّمَ وَإِنْ صَامَ وَصَلَّى وَرَعِمَ أَنَّهُ مُسْلِمٌ". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ .

3694. (34) [2/1091-దృఢం]

'ఫారీస్' అష్'అరీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) తన అనుచరు లతో ఇలా ప్రవచించారు, "నేను మీకు ఐదు విషయాల గురించి ఆదేశిస్తున్నాను. 1. మీరు ముస్లిములందరూ సామూ హికంగా ఉండండి. 2. ముస్లిములందరూ ఐకమత్యంగా ఉండాలి. 3. తమ పాలకుల, నాయకుల ఆదేశాలను పాటించాలి, ఆజ్ఞాపాలన చేయాలి. 4. అవసర మైతే వలసపోవాలి. 5 దైవమార్గంలో కృషిచేయాలి. ముస్లిమ్ సమాజానికి జానెడు దూరం అయిన వ్యక్తి ఇస్లామ్ త్రాడును తన మెడలో నుండి తీసివేసినట్లే అంటే ఇస్లామ్ను త్యజించి నట్లే. అయితే తిరిగి వస్తే మంచిదే. అదేవిధంగా అజ్ఞాన కాలపు మూఢాచారాలు, పద్ధతులవైపు ప్రజలను పిలిచేవాడు నరకవాసి. ఒకవేళ అతడు నమాజ్ చదివినా, రోజా పాటించినా, తన్ను తాను ముస్లిమ్ గా భావించినా సరే. (అ'హ్మద్, తిర్మిజి)

(۳۵] - ۳۶۹۵ (صحیح) (۱۰۹۲/۲)

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ كَسْبِيبِ الْعَدَوِيِّ قَالَ: كُنْتُ مَعَ أَبِي بَكْرَةَ تَحْتَ مِنْبَرِ ابْنِ عَامِرٍ وَهُوَ يَخْطُبُ وَعَلَيْهِ ثِيَابُ رِقَاقٍ فَقَالَ أَبُو بَالٍ: أَنْظِرُونَا إِلَى أَمِيرِنَا يَلْبَسُ ثِيَابَ الْفُسَّاقِ. فَقَالَ أَبُو بَكْرَةَ: أَسْكُتْ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ أَهَانَ سُلْطَانَ اللَّهِ فِي الْأَرْضِ أَهَانَهُ اللَّهُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ.

3695. (35) [2/1092-దృఢం]

జియాద్ బిన్ కుసైద్ (ర) కథనం: నేను, అబూ బక్రీ ఇద్దరం ఇబ్బు 'ఆమిర్ మెంబర్ దగ్గర కూర్చొని ఉన్నాం. అతను అప్పుడు 'ఖు'తీబ' ఇస్తున్నారు. అతను పలుచని దుస్తులు ధరించి ఉన్నారు. 'ఖ'తీబ్ పలుచని దుస్తులు ధరించి ఉండటం చూచి అబూ బిలాల్ మన నాయకుణ్ణి చూడండి, పాపుల్లాంటి దుస్తులు ధరించి ఉన్నారు. అంటే పలుచని దుస్తులు పాపాత్ములే ధరిస్తారు, దైవబీతిపరులు కాదు. అది విని అబూ బక్రీ, "ఓ అబూ బిలాల్ నీరు మూసుకో, ఏమీ అనకు. ఎందుకంటే ప్రవక్త (స)ను, 'ముస్లిముల

పాలకులను అవమానపరచిన వారిని అల్లాహ్ (త) నీచ అవమానానికి గురి చేస్తాడు అని అంటూ ఉండగా విని ఉన్నాను" అని అన్నారు.⁷ (తీర్పుజి/ప్రామాణికం-ఎకోల్డ్ ఖనం)

(۳۶۹۶ - ۳۶۹۷) (صحیح) (۱۰۹۲/۲)
وَعَنْ النَّوَّاسِ بْنِ سَمْعَانَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا طَاعَةَ لِمَخْلُوقٍ فِي مَعْصِيَةِ الْخَالِقِ". رَوَاهُ فِي شَرْحِ السُّنَّةِ .

3696. (36) [2/1092-దృఢం]

నవాబ్ బిన్ సిమ్ ఆన్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "సృష్టికర్తకు అవిధేయతగా సృష్టితాలకు అవిధేయత చూప రాదు." ⁸ (షర్హుల్ సున్నాహ్)

(۳۶۹۷ - ۳۷) (لم تتم دراسته) (۱۰۹۲/۲)
وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا مِنْ أَمِيرٍ عَشْرَةَ إِلَّا يُؤْتَى بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَعْلُومًا حَتَّى يَقْتُلَ عَنْهُ الْعَذْلُ أَوْ يُرْبِقَهُ الْجَوْرُ". رَوَاهُ الدَّارِمِيُّ .

3697. (37) [2/1092-అపరిశోధితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఒక వ్యక్తి పదిమందిపై కూడా, పాలకుడిగా బాధ్యుడిగా ఉండి ఉంటే, తీర్పుదినం నాడు అతని మెడలో కంఠాహారం, చేతులకు బేడీలు వేసి, నేరస్తునిలా తీసుకురావటం జరుగు తుంది. ఒకవేళ అతడు న్యాయంగా ప్రవర్తించి ఉంటే అతని న్యాయం అతన్ని విడిపిస్తుంది. ఒక వేళ అతడు అన్యాయం చేసి ఉంటే, అతని అన్యాయం అతన్ని నాశనం చేసివేస్తుంది." ⁹ (దార్మి)

7) వివరణ-3695: అంటే అతడు ముస్లిమ్ పాలకుడు. అతన్ని పాపాత్ముడని, దుష్టుడని అనకు, ఇది అతన్ని అవమాన పరిచేదిగా ఉంటుంది. ఎందుకంటే మీరు మీ పాలకులను గౌరవించండి. వారిని అవమానపరచకండి అని ముస్లిములను ఆదేశించడం జరిగింది. పలుచని దుస్తులు ధరించడం ధర్మ సమ్మతమే. కాని ఇది దైవభీతికి వ్యతిరేకం. ఇలా చేసినంత మాత్రాన అతను దుష్టుడు కాదు. అయితే పాలకులు దళసరి దుస్తులు ధరించాలి.

8) వివరణ-3696: అంటే ఒకవేళ ఎవరైనా అల్లాహ్ అవిధేయ తకు ఆదేశిస్తే, ఎంతమాత్రం అతని మాట వినరాదు.

9) వివరణ-3697: ఏదీఏమైనా తీర్పుదినం నాడు పాలకులకు కష్టాలే కష్టాలు.

(۳۶۹۸ - ۳۸) (ضعيف) (۱۰۹۲/۲)
وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "وَيَلُّ لِلْمَرْءِ. وَيَلُّ لِلْعُرْفَاءِ. وَيَلُّ لِلْأَمْنَاءِ لِيَتَمَتَّنَ أَقْوَامٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَنْ نَوَاصِيَهُمْ مُعَلَّقَةٌ بِالثَّرْيَاءِ يَتَجَلَّلُونَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ. وَأَنَّهُمْ لَمْ يَلُؤْا عَمَلًا". رَوَاهُ فِي " شَرْحِ السُّنَّةِ " وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَفِي رَوَايَتِهِ: " أَنْ ذَوَابِنَهُمْ كَانَتْ مُعَلَّقَةً بِالثَّرْيَاءِ يَتَذَبذَبُونَ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَكُونُوا عَمَلُوا عَلَى شَيْءٍ".

3698. (38) [2/1092-బలహీనం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "నాయకులకు, పెద్దలకు కష్టాలే కష్టాలు. న్యాయాధికారులకు కూడా, ట్రిబ్యునల్ కు కూడా పెద్ద కష్టాలే. తీర్పుదినం నాడు వీరు పాలకులుగా, నాయకులుగా ఉండకంటే, తమ తలలు గ్రహాలకు కట్టి భూమ్యాకాశాల మధ్య వ్రేలాడదీసినా బాగుండేదని, బావిస్తారు. (షర్హుల్ సున్నాహ్, అహ్మద్)

మరో ఉల్లే ఖనంలో ఇలా ఉంది: "వారి జుట్టు గ్రహాలకు వ్రేలాడబడి భూమ్యాకాశాల మధ్య ఊగుతూ ఉండి ఉన్నా ఫరవాలేదు గాని, ప్రపంచంలో ఒకరిపై అధికారులుగా, పాలకులుగా ఉండకుండా ఉంటే బాగుండేదని విచారిస్తారు."

(۳۶۹۹ - ۳۹) (ضعيف) (۱۰۹۳/۲)
وَعَنْ غَالِبِ الْفَطَّانِ عَنْ رَجُلٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ الْعُرْفَاءَ حَقٌّ وَلَا يَبْدُ لِلنَّاسِ مِنْ عُرْفَاءٍ وَلَكِنَّ الْعُرْفَاءَ فِي النَّارِ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3699. (39) [2/1093-బలహీనం]

'గాలిబ్ బిన్ ఖల్తాన్ ఒక వ్యక్తి ద్వారా కథనం: అతడు తన తండ్రి, తాతల ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "నాయకత్వం, పెత్తనం తప్పనిసరి సత్యం. ఇది లేకుండా వ్యవస్థ నడవదు. కాని చాలామంది నాయకులు, హోదా దారులు నరకంలోకి పోతారు." ¹⁰ (అబూ దావూద్)

(۳۷۰۰ - ۴۰) (لم تتم دراسته) (۱۰۹۳/۲)
وَعَنْ كَعْبِ بْنِ عُجْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَعْيُنُكَ بِاللَّهِ مِنْ إِمَارَةِ السُّفَهَاءِ". قَالَ: وَمَا ذَلِكَ يَا رَسُولَ

10) వివరణ-3699: అంటే నాయకులు, పెద్దతనందార్లు, అధి కారులు అయిన తర్వాత ప్రజల పట్ల న్యాయంగా ధర్మంగా వ్యవహరించనివారు నరకంలోకి పోతారు.

الله! قَالَ: "أَمْرَاءٌ سَيَكُونُونَ مِنْ بَعْدِي مَنْ كَخَلِّ عَلَيْهِمْ فَصَدَقَهُمْ بِكَذِبِهِمْ وَأَعَانَهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ فَلْيَسُوا مِنِّي وَلَسْتُ مِنْهُمْ وَلَنْ يَرُدُّوا عَلَيَّ الْخَوْضَ وَمَنْ لَمْ يَدْخُلْ عَلَيْهِمْ وَلَمْ يُصَدِّقْهُمْ بِكَذِبِهِمْ وَلَمْ يُعِنْهُمْ عَلَى ظُلْمِهِمْ فَأُولَئِكَ مِنِّي وَأَنَا مِنْهُمْ وَأُولَئِكَ يَرُدُّونَ عَلَيَّ الْخَوْضَ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالشَّيْبَانِيُّ .

3700. (40) [2/1093-అపరిశోధితం]

క'అబ్ బిన్ 'ఉజ్జరహ్ కథనం: ప్రవక్త (స), నాతో ఇలా అన్నారు, 'నేను నీ గురించి బుద్ధిహీనులైన నాయకులు, అధికారుల నుండి అల్లాహ్ శరణు కోరుతున్నాను. అంటే బుద్ధిహీనులైన అధికారుల నుండి అల్లాహ్ రక్షించు గాక!' దానికి క'అబ్ బిన్ 'ఉజ్జరహ్ ఇలా అన్నారు, "ఓ ప్రవక్తా! ఇది ఎప్పుడు మరియు ఎలా అవుతుంది? వారు ఎవరై ఉంటారు," అని ప్రశ్నించారు. దానికి ప్రవక్త (స), 'నా తరువాత అవినేక నాయకులు ఉద్భవిస్తారు. ప్రజలను హింసిస్తారు. ప్రజల హక్కులను చెల్లించరు. ఇటువంటి నాయకుల వద్దకు వెళ్ళి వారి అబద్ధాన్ని సత్యంగా భావించే, వారి అసత్యాన్ని సత్యంగా ధ్వజీకరించే, ఇంకా వారు పెట్టే హింసల్లో సహాయం చేసే వ్యక్తులు ముస్లిములు కారు. నేను వారికి చెందను. తీర్పుదినం నాడు హౌదె కౌసర్ వద్ద నా నుండి నీళ్ళు త్రాగడానికి రారు. ఇటువంటి దుష్టపాలకుల వద్దకు వెళ్ళని వారు, వారి అసత్యాన్ని ధ్వజీకరించనివారు, వారి అత్యాచారాల పట్ల సహాయం చేయనివారు ముస్లిములు. నేను వారికి చెందు తాను. వీరు హౌదె కౌసర్ వద్దకు వస్తారు. (తిర్మిజి, నసాయి)

(۳۷۰۱ - ۴۱) [لم تتم دراسته) (۱۰۹۳/۲)

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ سَكَنَ الْبَادِيَةَ جَفَاً وَمَنْ اتَّبَعَ الصَّيِّدَ غَعْلًا وَمَنْ أَتَى السُّلْطَانَ افْتِنًا". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَالشَّيْبَانِيُّ .

وَفِي رِوَايَةِ أَبِي دَاوُدَ: "مَنْ لَزِمَ السُّلْطَانَ افْتِنًا وَمَا ارْتَدَادَ عِبْدَ مِنَ السُّلْطَانِ دُنُوًا إِلَّا ارْتَدَادَ مِنَ اللَّهِ بُعْدًا".

3701. (41) [2/1093-అపరిశోధితం]

ఇబ్నె 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, పల్లెల్లో నివాసం ఏర్పరచుకున్నవాడు తన్ను తాను కష్టానికి గురిచేసు కున్నాడు. వేట వెంట పడినవాడు దైవ ధ్యానం నుండి ఏమరు పాటుకు గురిఅయ్యాడు.

ఎల్లప్పుడూ రాజుల వద్దకు వచ్చే పోయే వారు ఉపద్రవాలకు, కల్లోలాలకు గురిఅవుతారు.¹¹ (అ'హ్మద్, తిర్మిజి, నసాయి)

అబూ దావూద్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది: "రాజుల వద్దకు వచ్చేపోయే వ్యక్తులు పరీక్షకు గురౌతారు. అదేవిధంగా రాజులకు అధికారులకు ఎంత దగ్గరైతే దైవానికి అంతదూరం అవుతారు."

(۳۷۰۲ - ۴۲) [ضعیف) (۱۰۹۴/۲)

وَعَنِ الْمُفَدَّمِ بْنِ مَعْدِي كَرَبَ أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَرَبَ عَلَى مَنْبَبِهِ ثُمَّ قَالَ: "أَفْلَحَتْ يَا فُذَيْمُ! إِنْ مَتَّ وَلَمْ تَكُنْ أَمِيرًا وَلَا كَاتِبًا وَلَا عَرِيفًا". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3702. (42) [2/1094-బలహీనం]

మిఖ్దామ్ బిన్ మ'అదీ కరీబ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నా తోడపై తన చేత్తో కొట్టి ఇలా ఉపదేశించారు: ఓ ఖుదైమ్, నువ్వు నాయకుడు, గుమస్తా, సెక్టరీ, అధికారి, పెత్తం దారు మొదలైన వారుగా కాకుండా మరణిస్తే నువ్వు తప్ప కుండా సాఫల్యం పొందుతావు.¹² (అబూ దావూద్)

(۳۷۰۳ - ۴۳) [ضعیف) (۱۰۹۴/۲)

وَعَنْ عُقْبَةَ بْنِ عَامِرٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ صَاحِبُ مَكْسٍ". يَعْني الَّذِي يُعَسِّرُ النَّاسَ. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ .

11) వివరణ-3701: సాధారణంగా పల్లెల్లో ఉండటం వల్ల హృదయం కఠినంగా తయారౌతుంది. ఎందుకంటే అక్కడ విద్యావంతులు, పండితులు, వివేకవంతులు ఉండరు. అక్కడ బోధనలూ ఉండవు. అందువల్ల అక్కడివారు అజ్ఞానానికి గురవుతారు. అదేవిధంగా వేటగాళ్ళు ఆరాధనకు, విధేయతకు దూరం అయి పోతారు. సరైన మంచిని పెంచడం చెడును నిర్మూలించడం సాధ్యం కాదు. ఒకవేళ చేస్తే రాజుల ఆగ్రహానికి గురవుతారు. అంటే రాజుల వద్దకు, అధికారుల వద్దకు అస్తమానం వస్తూపోతూ ఉండటం మంచిది కాదు.

12) వివరణ-3702: అంటే సాధారణంగా రాజులు, గుమస్తాలు, పెత్తందార్లు ప్రజల హక్కులు చెల్లించరు. అందు వల్ల వారికి అనేక కష్టనష్టాలు ఎదురవుతాయి. అనామకుడిగా ఉంటే ఎవరి బాధ్యతా ఉండదు. ఫలితంగా తీర్పుదినం నాడు చాలా సులభంగా సాఫల్యం విముక్తులను పొందుతాడు.

3703. (43) [2/1094-బలహీనం]

'ఉఖ్బీబహ్ బిన్ 'అమిర్(ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అన్యాయంగా పన్ను వసూలుచేసేవారు స్వర్గంలో ప్రవేశించరు." (అహ్మద్, అబూ దావూద్, దారిమి)

(۳۷۰۴ - [۴۴] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۴/۲)

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ أَحَبَّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَقْرَبَهُمْ مِنْهُ مَجْلِسًا إِمَامًا عَادِلًا وَإِنَّ أَبْغَضَ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَأَشَدَّهُمْ عَذَابًا". وَفِي رَوَايَةٍ: "وَأَبْغَضَهُمْ مِنْهُ مَجْلِسًا إِمَامًا جَائِرًا". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ حَسَنٌ غَرِيبٌ .

3704. (44) [2/1094-అపరిశోధితం]

అబూ సయీద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ వద్ద అందరికంటే ఉన్నతుడు, శ్రేష్టుడు, న్యాయంగా ధర్మంగా పరిపాలించే పాలకుడు. అదేవిధంగా తీర్పుదినంనాడు అందరికంటే నీచుడు కఠిన శిక్షకు అర్హుడు దుర్మార్గ పరిపాలకుడు.¹³ (తిర్మిజి / ప్రామాణికం-వికోల్లేఖనం)

(۳۷۰۵ - [۴۵] (صحيح) (۱۰۹۴/۲)

وَعَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَفْضَلُ الْجَهَادِ مَنْ قَالَ كَلِمَةَ حَقٍّ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ .

3705. (45) [2/1094-దృఢం]

అబూ స'యీద్ (ర)కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "దుర్మార్గ పరిపాలకుని ముందు సత్యం పలకటం అన్నిటి కంటే గొప్ప జిహాద్." (తిర్మిజి, అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

(۳۷۰۶ - [۴۶] (صحيح) (۱۰۹۴/۲)

وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَالنَّسَائِيُّ عَنْ طَارِقِ بْنِ شِهَابٍ .

3706. (46) [2/1094-దృఢం]

తారిఖ్ బిన్ హిషాబ్ కథనం. (అహ్మద్, నసాయి)

13) వివరణ-3704: అంటే న్యాయ పరిపాలకుడు అల్లాహ్ వద్ద అందరికంటే ప్రీతిపాతుడిగా, ఉన్నతుడిగా ఉంటాడు. దుర్మార్గ పాలకులు అల్లాహ్ వద్ద అందరికంటే నీచుడుగా, మహా నేరస్తుడిగా దైవకారుణ్యానికి దూరంగా ఉంటాడు. కఠిన శిక్షకు గురవుతాడు.

(۳۷۰۷ - [۴۷] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۴/۲)

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِالْأَمِيرِ خَيْرًا جَعَلَ لَهُ وَزِيرًا صِدْقًا إِنْ نَسِيَ ذِكْرَهُ وَإِنْ ذَكَرَ أَعَانَهُ. وَإِذَا أَرَادَ بِهِ غَيْرَ ذَلِكَ جَعَلَ لَهُ وَزِيرًا سُوءًا إِنْ نَسِيَ لَمْ يُذَكِّرْهُ وَإِنْ ذَكَرَ لَمْ يُعْنَهُ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَالنَّسَائِيُّ .

3707. (47) [2/1094-అపరిశోధితం]

'అయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అల్లాహ్ (త) పాలకులకు, మేలు చేయాలని కోరినప్పుడు అతని కోసం ఒక మంచి మంత్రిని నియమిస్తాడు. ఒకవేళ రాజు మరచి పోతే మంత్రి గుర్తు చేస్తాడు. ఒకవేళ అతడు గుర్తుచేతే మంత్రి అందులో సహాయ సహకారాలు అందిస్తాడు. అదేవిధంగా అల్లాహ్ (త) రాజుల పట్ల చెడు చేయాలను కుంటే, అతని కోసం బుద్ధిహీనుడైన మంత్రిని నియమిస్తాడు. ఒకవేళ రాజు మరచిపోతే అతనికి గుర్తుచేయడు. సహాయ సహకారాలు అందించడు. గుర్తున్నా అందులో ఏమాత్రం సహాయం చేయడు. (అబూ దావూద్, నసాయి)

(۳۷۰۸ - [۴۸] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۵/۲)

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ الْأَمِيرَ إِذَا ابْتَغَى الرَّيْبَةَ فِي النَّاسِ أَفْسَدَهُمْ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3708. (48) [2/1095-అపరిశోధితం]

అబూ ఉమామహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "రాజులు, పాలకులు ప్రజల రహస్యాల వెంట పడితే, చివరికి ప్రజలను చెడగొడతారు."¹⁴ (అబూ దావూద్)

(۳۷۰۹ - [۴۹] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۵/۲)

وَعَنْ مُعَاوِيَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "إِنَّكَ إِذَا اتَّبَعْتَ عَوْرَاتِ النَّاسِ أَفْسَدْتَهُمْ". رَوَاهُ الْبَيْهَقِيُّ فِي "شُعَبِ الْإِيمَانِ".

3709. (49) [2/1095-అపరిశోధితం]

ము'అవియహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా విన్నాను, "మీరు ప్రజల లోపాల

14) వివరణ-3708: అంటే రహస్య గూఢచారులు నియమించి ప్రజల రహస్యాల వెంటపడతారు. వారిని క్షమించడం, వదలి వేయడం వంటివి చేయక వారి కల్లోలాలకు, ఉపద్ర వాలకు కారకుడౌతాడు.

వెంట పడితే, చివరికి మీరు వారిని చెడగొడతారు." ¹⁵
(బైహఖీ)

(۳۷۱۰ - [۵۰] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۰/۲)

وَعَنْ أَبِي ذَرِّقَانَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "كَيْفَ أَنْتُمْ وَأَيْمَةٌ مِنْ بَعْدِي يَسْتَأْتِرُونَ بِهَذَا الْقِيَاءِ؟" قُلْتُ: أَمَا وَالَّذِي بَعَثَكَ بِالْحَقِّ أَضْعُ سِنْفِي عَلَى عَاتِقِي نَمَّ أَضْرَبُ بِهِ حَتَّى أَلْقَاكَ قَالَ: "أَوْ لَا ذَلِكَ عَلَى خَيْرٍ مِنْ ذَلِكَ؟ تَصْبِرُ حَتَّى تَلْقَانِي". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3710. (50) [2/1095-అపరిశోధితం]

అబూ జర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "నా తరువాత చాలామంది పాలకులు, నాయకులు, యుద్ధ ధనానికి తన్ను తాను ప్రాధాన్యత ఇచ్చి నప్పుడు, హక్కు గలవారి హక్కులను కొల్లగొట్టినప్పుడు మీ పరిస్థితి ఎలా ఉంటుంది?" అప్పుడు నేను, "తమకు సత్యం ఇచ్చి పంపిన దైవం సాక్షి! నేను నా కరవాలాన్ని నా భుజంపై పెట్టు కుంటాను. ఇంకా ఇటువంటి పాలకులను, రాజులను, అధికారులను నరికి వేస్తాను. చివరికి మరణించి నేను తమర్ని కలుస్తాను" అని అన్నాను. అప్పుడు ప్రవక్త (స) "నేనునీకు ఇంతకంటే మంచిది మరియు సులభమైన విషయాన్ని తెలుపనా? అదేమిటంటే ఈ పాలకులతో, రాజులతో, అధికారులతో యుద్ధాలు, పోరాటాలు చేయకు. అంటే ఓర్పు వహించు, చివరికి మరణించి నువ్వు నన్ను కలుసుకుంటావు" అని అన్నారు.¹⁶
(అబూ దావూద్)

المُفَصَّلُ التَّالِيُ مూడవ విభాగం

(۳۷۱۱ - [۵۱] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۰/۲)

عَنْ عَائِشَةَ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "أَتَدْرُونَ مِنَ السَّابِقُونَ إِلَى ظِلِّ اللَّهِ عَزَّ وَجَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟" قَالُوا: اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَعْلَمُ قَالَ: "الَّذِينَ إِذَا أُعْطُوا الْحَقَّ قَبِلُوهُ وَإِذَا سُئِلُوا بِذُلُوهُ وَحَكْمُوا لِلنَّاسِ كَحُكْمِهِمْ لِأَنْفُسِهِمْ".

3711. (51) [2/1095-అపరిశోధితం]

15) వివరణ-3709: అంటే ఇతరుల లోపాల వెంట పడ కూడదు.

16) వివరణ-3710: అంటే రాజులు, నాయకులు, పాలకుల అన్యాయాలకు పాల్పడితే, వారితో యుద్ధాలు, పోరాటాలు చేయ కూడదు. ఓర్పు సహనం వహించాలి.

'అయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) "తీర్చుదినం నాడు అల్లాహ్ (త) నీడ వైపు పరిగెత్తే వారెవరో మీకు తెలుసా? అంటే దైవకారుణ్యం నీడ వైపు అందరికంటే ముందు ఎవరు చేరుకుంటారో మీకు తెలుసా?" అని అన్నారు. దానికి ప్రజలు 'ఆ విషయం అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త (స)కే బాగా తెలుసు,' అని అన్నారు. దానికి ప్రవక్త (స) "వీళ్ళు ఎవరంటే వారి హక్కు వారికి ఇస్తే, వారు దాన్ని స్వీకరిస్తారు. అంటే ధర్మ రాజులకు ఎవరైనా సలహా ఇస్తే దాన్ని స్వీకరిస్తారు. ప్రజలకు మేలు చేకూరుస్తారు. అదేవిధంగా ప్రజలు తమ హక్కును అడిగినప్పుడు సంతోషంగా వారి హక్కులను చెల్లిస్తారు. ఇంకా వారు తమ విషయంలో తీర్పు ఇచ్చినట్లు ప్రజల విషయంలో కూడా న్యాయంగా ధర్మంగా తీర్పు ఇస్తారు. అంటే తమ గురించి మేలుకోరినట్టే ప్రజల గురించి కూడా మేలు కోరుతారు" అని అన్నారు. (అ'హ్మద్, బైహఖీ)

(۳۷۱۲ - [۵۲] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۰/۲)

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "لَلْإِسْتِسْقَاءِ بِالْأَنْوَاءِ وَحَيْفُ السُّلْطَانِ وَتَكْذِيبُ الْقُرْ".

3712. (52) [2/1095-అపరిశోధితం]

జాబిర్ బిన్ సమురహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ను ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను. "నేను నా ముస్లిమ్ సమాజం గురించి మూడు విషయాల్లో భయపడు తున్నాను." అంటే ఈ మూడు విషయాలు, నా అనుచర సమాజ మార్గభ్రష్టత్వానికి కారకం అవుతాయి. 1. నక్షత్రం ద్వారా వర్షాన్ని కోరటం అంటే వర్షానికి గ్రహాలు కారణంగా భావించడం. అంటే ఫలానా నక్షత్రంవల్ల వర్షం పడిందని భావిస్తారు. ఇలా భావించటం అవిశ్వాసం అవుతుంది. ఎందు కంటే వర్షం కురిపించేవాడు అల్లాహ్. 2. రాజులు, పాలకులు ప్రజలపై అత్యాచారాలు చేస్తారు. ప్రజలను హింసిస్తారు. 3. విధివ్రాతను తిరస్కరించడం. అంటే చాలామంది విధివ్రాతను తిరస్కరిస్తారు.¹⁷ (అ'హ్మద్, బైహఖీ)

17) వివరణ-3712: ఏ మూడు విషయాల గురించి అయితే ప్రవక్త (స) భయపడ్డారో ఆ మూడు విషయాలూ జరుగుతున్నాయి.

۳۷۱۳ - [۵۳] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۶/۲)
 وَعَنْ أَبِي ذَرٍّ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "سِنَّةُ
 أَيَّامِ إِبْرَاهِيمَ يَا أَبَا ذَرٍّ مَا يُقَالُ لَكَ بَعْدُ". فَلَمَّا كَانَ الْيَوْمَ السَّابِعُ قَالَ:
 "أَوْصِيكَ بِتَقْوَى اللَّهِ فِي سِرِّ أَمْرِكَ وَعَلَانِيَتِهِ وَإِذَا أَسَأْتَ فَأَحْسِنُ
 وَلَا تَسْأَلَنَّ أَحَدًا شَيْئًا وَإِنْ سَقَطَ سَوْطُكَ وَلَا تَقْبِضَنَّ أَمَانَةَ وَلَا
 تَقْضِ بَيْنَ اثْنَيْنِ".

3713. (53) [2/1096-అపరిశోధితం]

అబూ జర్ర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నాతో ఇలా అన్నాడు, "ఓ అబూ జర్ర్ 6 రోజుల తరువాత చెప్ప బోయే విషయాలను గురించి సిద్ధంగా ఉండు," అని అన్నాడు. 7వ రోజు ప్రవక్త(స) నాతో ఇలా అన్నాడు, "ఓ అబూ జర్ర్! నువ్వు ఎల్లప్పుడూ అంతర్భాష్యల్లో అల్లాహ్ కు భయపడుతూ ఉండాలి. దైవబీతి, దైవభక్తి పట్టు వదలరాదు. ఒకవేళ నీ వల్ల ఏదైనా పొరపాటు జరిగితే, తరువాత వెంటనే సత్కార్యం చేసుకోవాలి. నీ సత్కార్యం నీ చెడును చెరిపివేస్తుంది. ఇంకా ఎన్నడూ ఎవరినీ ఏ వస్తువూ అడగరాదు. చివరికి నీ కొరడా క్రింద పడిపోయినా ఇతరులను ఎత్తి ఇమ్మని అనరాదు. ఇతరుల అమానతు నీ దగ్గర ఉంచరాదు. ఇంకా ఇద్దరి మధ్య తీర్పు చేయరాదు. ఎందుకంటే అమానతు ఉంచడం నిందలకు గురిచేస్తుంది.

۳۷۱۴ - [۵۴] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۶/۲)

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ: "مَا مِنْ رَجُلٍ يَلِيَّ أَمْرَ عَشْرَةٍ فَمَا فَوْقَ ذَلِكَ إِلَّا آتَاهُ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ مَغْلُوبًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَدُهُ إِلَى عُنُقِهِ فَكَهَّ بِرَأْسِهِ أَوْ أَوْتَقَهُ إِيَّاهُ وَأَوْلَاهَا مَلَأَتْهُ وَأَوْسَطَهَا نَدَامَةً وَأَخْرَجَهَا خِزْيَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ".

3714. (54) [2/1096-అపరిశోధితం]

అబూ ఉమామహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "పదిమంది లేదా పదిమంది కన్నా ఎక్కువ మందికి బాధ్యుడైన వ్యక్తి తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ (త) ముందుకు వచ్చి నచ్చుడు అతని చేతులు అతని మెడకు కట్టి ఉంటాయి. ఒకవేళ అతడు ధర్మపరాయణుడు అయితే అతని ధర్మం అతన్ని విడిపిస్తుంది. ఒకవేళ అతడు దుర్మార్గుడైతే అతని దుర్మార్గం అతన్ని నాశనం చేస్తుంది. అధికారానికి అన్ని వైపుల నుండి విమర్శలు వస్తాయి. ప్రజలు విమర్శనాస్త్రాలు వదులుతూ ఉంటారు. ఆ తరువాత అవమానాలు, పరాభవాలు ఎదురవుతాయి. తీర్పు

దినం నాడు నీచాతి నీచ అవమానానికి గురిచేయడం జరుగు తుంది. (బైహఖీ, అ'హ్మద్)

۳۷۱۵ - [۵۵] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۶/۲)

وَعَنْ مُعَاوِيَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "بِأَمْرِ مُعَاوِيَةَ إِنْ وُلِّيتَ أَمْرًا فَاتَّقِ اللَّهَ وَاعْدِلْ". قَالَ: فَمَا رَأَيْتُ أَظُنُّ أَنِّي مُبْتَلَى بِعَمَلٍ لِقَوْلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَتَّى ابْتُلَيْتُ".

3715. (55) [2/1096-అపరిశోధితం]

ము'అవియహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) "ఓ ము'అవియహ్! ఒకవేళ నీవు ఎప్పుడైనా నాయకుడిగా నియమించబడితే దైవానికి భయపడుతూ న్యాయంగా వ్యవహరిస్తూ ఉండాలి," అని హితబోధ చేసారు. అప్పటి నుండి నాకు నాయకుడిగా నన్ను పరీక్షించడం జరుగు తుందని గుర్తుంచుకున్నాను. ప్రవక్త (స) ఆదేశం ద్వారా నేను దీనికి గురిచేయ బడ్డాను. నాయకత్వ వివాదంలో బంధించబడ్డాను. అంటే నాయకునిగా ఎన్నుకో బడ్డాను. అంటే అందు వల్లే అతన్ని అమీర్ ము'అవియహ్ అని అనటం జరుగు తుంది. (బైహఖీ, అ'హ్మద్)

۳۷۱۶ - [۵۶] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۶/۲)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "تَعَوَّدُوا بِاللَّهِ مِنْ رَأْسِ السَّبْعِينَ وَإِمَارَةِ الصَّبِيَّانِ". رَوَى الْأَحَادِيثُ السَّنَةَ أَحْمَدُ وَرَوَى الْبَيْهَقِيُّ حَدِيثٌ مُعَاوِيَةَ فِي "ذَلِيلِ النُّبُوَّةِ".

3716. (56) [2/1096-అపరిశోధితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "70 సంవత్సరాల వయస్సు యొక్క చెడు నుండి అల్లాహ్ ను శరణుకోరండి. అదేవిధంగా పిల్లల పెత్తనం నుండి శరణు కోరండి."18 (అ'హ్మద్, బైహఖీ)

۳۷۱۷ - [۵۷] (ضعيف) (۱۰۹۷/۲)

وَعَنْ يَحْيَى بْنِ هَاشِمٍ عَنْ يُؤُنْسَ بْنِ أَبِي إِسْحَاقَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "كَمَا تَكُونُونَ كَذَلِكَ يُؤْمَرُ عَلَيْكُمْ".

18) వివరణ-3716: 70 సంవత్సరాలంటే హిజ్రత్ యొక్క 70 సంవత్సరాలు. యజీద్ బిన్ ము'అవియహ్ 70 సంవత్సరాల హిజ్రత్ కాలంలో నాయకులయ్యారు. వారి ఆయుష్షులు కూడా తక్కువగా ఉండేవి. ఈ కాలంలో కల్లోలాలు, ఉపద్రవాలు తలెత్తాయి. అందువల్లే ప్రవక్త (స) ఇటువంటి నాయకుల నుండి ఇటువంటి కాలం నుండి శరణు కోరమని ఆదేశించారు.

3717. (57) [2/1097-బలహీనం]

యహూయా బిన్ హాషిమ్, యూనుస్ బిన్ అబీ ఇస్ హాబ్ ద్వారా కథనం. అతడు తన తండ్రి ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "మీరు ఎటువంటి వారయితే మీపై కూడా అటువంటివారే నాయకులు, అధికారులు అవుతారు." అంటే ఒకవేళ మీరు మంచివారైతే మీ నాయకులు, అధికారులు కూడా మంచివారౌతారు. మీరు చెడ్డవారైతే మీ నాయకులు, అధికారులు కూడా చెడ్డవారౌతారు. (బైహఖీ)

(۳۷۱۸ - [۵۸] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۷/۲)

وَعَنْ ابْنِ عَمْرٍو رَضِيَ اللهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ السُّلْطَانَ ظِلُّ اللهِ فِي الْأَرْضِ يَأْوِي إِلَيْهِ كُلُّ مَظْلُومٍ مِنْ عِبَادِهِ فَإِذَا عَنَلَّ كَانَ لَهُ الْأَجْرُ وَعَلَى الرَّعِيَةِ الشُّكْرُ وَإِذَا جَارَ كَانَ عَلَيْهِ الْإِصْرُ وَعَلَى الرَّعِيَةِ الصَّبْرُ".

3718. (58) [2/1097-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, భూమిపై పాలకులు అల్లాహ్ నీడల వంటి వారు. బాధితులు పాలకులను శరణువేడుకుంటూ ఉంటారు. ఒకవేళ పాలకులు ధర్మాత్ములైతే, వారికి ప్రతిఫలం, పుణ్యం లభిస్తుంది. పాలితులు వారికి కృతజ్ఞులై ఉంటారు. ఒకవేళ పాలకులు దుర్మార్గులైతే వారికి పాపం చుట్టుకుంటుంది. అయితే పాలితులు సహనం ఓర్పు పాటించాలి. (బైహఖీ)

(۳۷۱۹ - [۵۹] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۷/۲)

وَعَنْ عَمْرٍو بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ أَفْضَلَ عِبَادِ اللهِ عِنْدَ اللهِ مَنْزِلَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِمَامٌ عَادِلٌ رَفِيقٌ. وَإِنَّ شَرَّ النَّاسِ عِنْدَ اللهِ مَنْزِلَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِمَامٌ جَائِرٌ خَرَقٌ".

3719. (59) [2/1097-అపరిశోధితం]

'ఉమర్ బిన్ ఖత్తాబ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "న్యాయంగా, ధర్మంగా పాలించే, సున్నిత మనస్తత్వం గల పాలకుడు అల్లాహ్ వద్ద అందరికంటే శ్రేష్ఠుడు. అదేవిధంగా అన్యాయంగా అధర్మంగా పాలించే, కఠిన హృదయం కలిగిన పాలకుడు అల్లాహ్ వద్ద అందరికంటే నీచుడు." (బైహఖీ)

(۳۷۲۰ - [۶۰] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۷/۲)

وَعَنْ عَبْدِ اللهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ نَظَرَ إِلَى أَخِيهِ نَظْرَةً يُخَيِّفُهُ أَخَافُهُ اللهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ". رَوَى الْأَحَادِيثُ الْأَرْبَعَةَ النَّبِيِّ فِي "شُعَبِ الْإِيمَانِ". وَقَالَ فِي حَدِيثٍ يَحْيَى هَذَا: مُنْقَطِعٌ وَرَوَاتُهُ ضَعِيفٌ.

3720. (60) [2/1097-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "తన చూపులద్వారా మరొక ముస్లిమ్ నోదరుడిని భయభ్రాంతులకు గురిచేసేవాడిని తీర్పు దినం నాడు అల్లాహ్ (త) భయపెడతాడు. అంటే ఒక వేళ ప్రపంచంలో పాలకుడు ముస్లిమ్ పాలితులను ఆగ్రహంగా తన దృష్టితో భయ భ్రాంతులకు గురిచేస్తే, తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ (త) కూడా అతని వైపు ఆగ్రహదృష్టితో చూచి భయపెడతాడు." (బైహఖీ / బలహీనం)

(۳۷۲۱ - [۶۱] (لم تتم دراسته) (۱۰۹۷/۲)

وَعَنْ أَبِي الرَّدَاءِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللهِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ اللهَ تَعَالَى يَقُولُ: أَنَا اللهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا مَالِكُ الْمُلُوكِ وَمَلِكُ الْمُلُوكِ قُلُوبُ الْمُلُوكِ فِي يَدِي وَإِنَّ الْعِبَادَ إِذَا أَطَاعُونِي حَوَلَتْ قُلُوبُ مَلُوكِهِمْ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَالرَّأْفَةِ وَإِنِ الْعِبَادَ إِذَا عَصَوْنِي حَوَلَتْ قُلُوبُهُمْ بِالسَّخَطِ وَالنَّفَقَةِ فَسَأَمُوهُمْ سُوءَ الْعَذَابِ فَلَا تَسْغَلُوا أَنْفُسَكُمْ بِالذُّعَاءِ عَلَى الْمُلُوكِ وَلَكِنْ اشْغَلُوا أَنْفُسَكُمْ بِالذِّكْرِ وَالنَّصْرِ عَى كَيْ أَكْفِيَكُمْ مَلُوكَكُمْ". رَوَاهُ أَبُو نَعِيمٍ فِي "الْحَلَبَةِ".

3721. (61) [2/1097-అపరిశోధితం]

అబూ దర్దా (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, అల్లాహ్ (త) ఇలా ఆదేశిస్తున్నాడు, "నేను అల్లాహను, నేను తప్ప ఆరాధనకు అర్హులెవరూలేరు. ఇంకా నేను రాజులకు రాజును, రాజుల హృదయాలు నా చేతిలో ఉన్నాయి. ఒకవేళ నా దాసులు నాకు విధేయత పాటిస్తే, వారి రాజుల హృదయాలను దయ కారుణ్యాలతో నింపివేస్తాను. అంటే వారిపై మంచి, ధర్మ, న్యాయ పాలకులను నియమిస్తాను. దాసులు నాకు అవిధేయత చూపితే వారి పాలకుల హృదయా లను కఠినంగా, ఆగ్రహం, దుర్మార్గంతో నింపి వేస్తాను." అంటే దుర్మార్గ పాలకులను నియమిస్తాను. వారిని చాలా నీచంగా హింసిస్తారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మీరు వారిని శపించ కూడదు. వారి గురించి చెడుగా మాట్లాడరాదు. మీరు దైవా రాధనలో దైవస్మరణలో భ భక్తులతో గడపాలి. తమ పాపాలకు క్షమాపణ

కోరుతూ ఉండాలి. నేను మీ తరపు నుండి పాలకులను నిరోధిస్తాను. (అబూ న'యీమ్ ఫి హిల్'యూమ్)

=====

۱ - بَابُ مَا عَلَى الْوَلَاةِ مِنَ النَّبِيِّ

1. పాలకులు ప్రజలకు సౌలభ్యం కలిగించాలి

మొదటి విభాగం الْفَصْلُ الْأَوَّلُ

(۳۷۲۲ - [۱] (متفق عليه) (۱۰۹۹/۲)

عَنْ أَبِي مُوسَى قَالَ: كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا بَعَثَ أَحَدًا مِنْ أَصْحَابِهِ فِي بَعْضِ أَمْرِهِ قَالَ: "بَشِّرُوا وَلَا تُنْفَرُوا وَيَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا".

3722. (1) [2/1099-ఏకీభవితం]

అబూ మూసా (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) తన అనుచరులను వివిధ ప్రాంతాలకు అధికారులుగా నియమించి పంపినపుడు, ఇలా హితోపదేశం చేసేవారు, "మీరు ప్రజలకు మంచి విషయాలు తెలియజేయండి. అసహ్యకరమైన, భయ పడే విషయాలను వినిపించకండి, మీరు ప్రజలను ద్వేషానికి గురిచేయకండి, వారికి సౌలభ్యం చేకూర్చండి, వారిని కఠినాస్యానికి గురిచేయకండి." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۷۲۳ - [۲] (متفق عليه) (۱۰۹۹/۲)

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "يَسِّرُوا وَلَا تُعَسِّرُوا وَسَكِّنُوا وَلَا تُنْفَرُوا".

3723. (2) [2/1099-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "మీరు సౌల భ్యం కలిగించండి. కఠినంగా వ్యవహరించకండి. మన శాంతి, శుభవార్తలు ఇచ్చేవిషయాలను, వార్తలను తెలియజేయండి, అశాంతికి, ద్వేషానికి గురి చేసే విషయాలు మాట్లాడకండి." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۷۲۴ - [۳] (متفق عليه) (۱۰۹۹/۲)

وَعَنْ ابْنِ أَبِي بَرْزَةَ قَالَ: بَعَثَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جَدَّهَ أَبَا مُوسَى وَمُعَاذًا إِلَى الْيَمَنِ فَقَالَ: "يَسِّرَا وَلَا تُعَسِّرَا وَيَسِّرَا وَلَا تُنْفَرَا وَتَطَوَّعَا وَلَا تَخْتَلِفَا".

3724. (3) [2/1099-ఏకీభవితం]

అబూ బుర్దహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) అతని తాతగారు అబూ మూసా మరియు మ'ఆజ్ బిన్ జబల్ లను యమన్ గవర్నరుగా నియమించి పంపారు.

ప్రవక్త (స) వారిద్దరినీ, "మీరిద్దరూ సౌలభ్యం కలిగించండి, కఠినంగా వ్యవహరించకండి, సంతోషకరమైన వార్తలు వినిపించాలి, ద్వేషాన్ని జనింప జేయకూడదు. ఇంకా మీ రిద్దరూ పరస్పరం కలసి ఉండాలి, విభేదాలకు గురికాకూడదు" అని హితబోధ చేసారు.¹⁹ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۷۲۵ - [۴] (متفق عليه) (۱۰۹۹/۲)

وَعَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّ الْغَايِرَ يُنْصَبُ لَهُ لُؤَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَيَقَالُ: هَذِهِ غَدْرَةُ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ".

3725. (4) [2/1099-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "వాగ్దానభంగం చేసేవాడిని తీర్చుదినం నాడు నిల బెట్టి, అతని వీపుపై అతడు ద్రోహి అని ఒక జెండా నిల బెట్టటం జరుగును. ఇంకా ఇది వాగ్దాన భంగానికి, ద్రోహానికి చిహ్నం అని ప్రకటించబడును." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۷۲۶ - [۵] (متفق عليه) (۱۰۹۹/۲)

وَعَنْ أَنَسٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لِكُلِّ غَايِرٍ لُؤَاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُعْرَفُ بِهِ".

3726. (5) [2/1099-ఏకీభవితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త(స) ప్రవచనం, "తీర్చుదినం నాడు వాగ్దానభంగం చేసే, ద్రోహం చేసే ప్రతి ఒక్కరికీ ఒక చిహ్నం ఉంటుంది. దానిద్వారా వారు గుర్తించబడతారు." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۷۲۷ - [۶] (صحيح) (۱۱۰۰/۲)

وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لِكُلِّ غَايِرٍ لُؤَاءٌ عِنْدَ إِسْنِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ".

19) వివరణ-3724: అబూ బుర్దహ్, అబూ మూసా కుమారులు. బుర్దహ్ అబూ బుర్దహ్ కు తాతగారు. బు'ఖారీ ఉల్లేఖన వల్ల ఈ 'హాదీసు' ఉల్లేఖనకర్త స'య్యాద్ బిన్ అబూ బుర్దహ్. అతను తన తండ్రి బుర్దహ్ ద్వారా ఉల్లేఖిస్తున్నారని, అబూ బుర్దహ్ తన తండ్రి అబూ మూసా అప్'అరీ ద్వారా ఉల్లేఖిస్తున్నారని తెలుస్తుంది. ఇంచుమించు ఉల్లేఖనకర్త స'య్యాద్ బిన్ అబీ బుర్దహ్ ను మరచిపోయారు.

وَفِي رَوَايَةٍ: "لِكُلِّ غَادِرٍ لَوْاءٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرْفَعُ لَهُ بِقَدْرِ غَدْرِهِ
أَلَا وَلَا غَادِرٌ أَعْظَمُ مِنْ أَمِيرٍ غَامَّةٍ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3727. (6) [2/1100-దృఢం]

అబూ స'య్యాద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "వాగ్దాన భంగం చేసే ప్రతి ఒక్కరి వీపు క్రింద భాగంలో ఒక జండా ఉంటుంది. మరో ఉల్లేఖనంలో ఒక జండా ఉంటుంది. అతడు ఎంత ద్రోహి అయితే అది అంత ఎత్తుగా ఉంటుంది. రాజులు, నాయకులు తమ పాలితులపై దౌర్జన్యం చేస్తారు. వారి హక్కులను చెల్లించరు. వారి వాగ్దానాల్ని పూర్తిచేయరు. వీరే అందరి కంటే నీచద్రోహులు, వాగ్దానభంగం చేసే వారూను. వీరికంటే పరమనీచులు మరొకరు ఉండరు. (ముస్లిమ్)

رِوَادُ الْإِمَارَةِ وَالْقَضَاءِ

(۳۷۲۸ - [۷]) (لم تتم دراسته) (۱۱۰۰/۲)

عَنْ عَمْرٍو بْنِ مَرْة قَالَ لِمُعَاوِيَةَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى
اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ وَلَّاهُ اللَّهُ شَيْئًا مِّنْ أَمْرِ الْمُسْلِمِينَ
فَأَخْتَجَبَ دُونَ حَاجَتِهِمْ وَخَلَّتْهُمْ وَفَقَّرَهُمْ إِخْتَجَبَ اللَّهُ دُونَ حَاجَتِهِ
وَخَلَّتِهِ وَفَقَّرَهُ". فَجَعَلَ مُعَاوِيَةُ رَجُلًا عَلَى حَوَائِجِ النَّاسِ. رَوَاهُ
أَبُو دَاوُدَ وَالتِّرْمِذِيُّ.

وَفِي رَوَايَةٍ لَهُ وَلَا حَمْدَ: "أَغْلَقَ اللَّهُ لَهُ أَبْوَابَ السَّمَاءِ دُونَ خَلَّتِهِ
وَحَاجَتِهِ وَمَسَكَنَتِهِ".

3728. (7) [2/1100-అపరిశోధితం]

'అమ్ప్ర బిన్ ముర్రహ్ (ర) ము'అవియహ్ (ర)తో ప్రవక్త (స) ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను: "అల్లాహ్ (త) ముస్లిములపై పాలకునిగా నియమించిన వారు, ప్రజల సమస్యలను పరిష్కరించక, వారి కష్టాలను, దుఃఖాలను పరిష్కరించకపోగా వారి బాధలను కప్పి ఉంచితే, వారి బాధలపట్ల కూడా తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ (త) కళ్ళు మూసు కుంటాడు. వారి సమస్యలను పరిష్కరించడు, వారి దుఃఖాలను దూరం చేయడు." అది విని ము'అవియహ్ (ర) ప్రజల అవసరాలను పరిష్కరించమని, తనకు తెలియజేయ మని ఒక వ్యక్తిని నియమించారు. (అబూ దావూద్, తిర్మిజి)

మరో ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ఎవరైనా అక్కర గల వారిని, నిస్సహాయులను తన వద్దకు రానీయకుండా చేస్తే, అల్లాహ్ (త) కూడా ఆకాశద్వారాలు అతని అవసరాలకు మూసివేస్తాడు. అంటే అల్లాహ్ (త) కూడా

అతనికి సహాయం, ఆపదలను తొలగించడం వంటివి చేయడు."

المُفَصَّلُ الثَّلَاثُ

۳۷۲۹ - [۸] (لم تتم دراسته) (۱۱۰۰/۲)
عَنْ أَبِي الشَّامِخِ الْأَزْدِيِّ عَنِ ابْنِ عَمِّ لَهُ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ أَتَى مُعَاوِيَةَ فَخَلَّ عَلَيْهِ فَقَالَ: سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ وَلَّى مِنْ أَمْرِ النَّاسِ شَيْئًا ثُمَّ أَغْلَقَ بَابَهُ دُونَ الْمُسْلِمِينَ أَوْ الْمَظْلُومِ أَوْ ذِي الْحَاجَةِ أَغْلَقَ اللَّهُ دُونَهُ أَبْوَابَ رَحْمَتِهِ عِنْدَ حَاجَتِهِ وَفَقَّرَهُ أَفْقَرَ مَا يَكُونُ إِلَيْهِ".

3729. (8) [2/1100-అపరిశోధితం]

అబూ షిమ్మాఖ్ అల్ అజిదియ్య తన చిన్నాన్న కుమారుని ద్వారా కథనం: ఇతడు ప్రవక్త (స) అనుచరులలో ఒకరు. అతడు ము'అవియహ్ వద్దకు వచ్చి, 'ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను,' అని అన్నారు. "ఎవరైనా ముస్లిములపై పాలకునిగా నియమించబడి, అతడు ముస్లిములను, బాధితులను, అక్కర గలవారిని తన వద్దకు రాకుండా చేస్తే, అల్లాహ్ (త) తన కారుణ్య ద్వారాలను అతని కోసం మూసివేస్తాడు. అప్పుడావ్యక్తి అందరి కంటే అవసరం గల వాడుగా, అక్కర గల వాడుగా ఉంటాడు. (బైహఖీ)

۳۷۳۰ - [۹] (لم تتم دراسته) (۱۱۰۱/۲)

وَعَنْ عَمْرِ بْنِ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّهُ كَانَ إِذَا بَعَثَ عَمَلَهُ شَرِطَ عَلَيْهِمْ: أَنْ لَا تَرَكُوا بَرْدُونًا وَلَا تَأْكُلُوا نَفِيًّا وَلَا تَلْبَسُوا رِقِيْعًا وَلَا تُغْلِقُوا أَبْوَابَكُمْ دُونَ حَوَائِجِ النَّاسِ. فَإِنْ فَعَلْتُمْ شَيْئًا مِنْ ذَلِكَ فَقَدْ حَلَّتْ بِكُمْ الْعُقُوبَةُ ثُمَّ يُسْعِيهِمْ. رَوَاهُمَا ابْنُ أَبِي عَرِينَةَ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ.

3730. (9) [2/1101-అపరిశోధితం]

'ఉమర్ (ర) ఎవరినైనా ఏ ప్రాంతానికైనా పాలకునిగా నియమించి పంపితే అతనితో, 'తుర్కీ గుర్రంపై స్వారి చేయ రాదు, పిండిరోట్టి తినరాదు, సున్నిత వస్త్రాలు ధరించరాదు, ఇంకా ప్రజల అవసరాలకు తన ద్వారం మూసి ఉంచరాదు. ఒకవేళ ఇలాచేస్తే నీవు శిక్షార్హుడవు, నిన్ను తప్ప కుండా శిక్షించడం జరుగుతుంది,' అని బోధించిన తర్వాత కొంత దూరం అతనితో వెళ్ళి, తిరిగి వచ్చేవారు." (బైహఖీ)

=====

۲ - بَابُ الْعَمَلِ فِي الْقَضَاءِ وَالْخَوْفِ مِنْهُ

2. దైవభీతితో తీర్పు చేయడం

అంటే తప్పనిసరిగా ఖుర్ఆన్, ప్రవక్త (స) సాంప్రదాయానికి అనుకూలంగా తీర్పులు చేయాలి. వీటికి వ్యతిరేకంగా తీర్పులు జరగకుండా జాగ్రత్త పడాలి.

المَوْءِدَاتُ الْوَلِيُّ

(۱۱۰۲/۲) [۱] - [۱] (متفق عليه)

عَنْ أَبِي بَكْرَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "لَا يُقْضَيْنَ حَكْمَ بَيْنِ اثْنَيْنِ وَهُوَ غَضَبَانٌ".

3731. (1) [2/110-ఏకీభవితం]

అబూ బకరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స)ను ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను, "ఏ పాలకుడూ ఆగ్రహవేశాల స్థితిలో ఇద్దరి మధ్య తీర్పుచేయరాదు."²⁰ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۱۰۲/۲) [۲] - [۲] (متفق عليه)

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو وَأَبِي هُرَيْرَةَ قَالَا: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِذَا حَكَّمَ الْحَاكِمُ فَاجْتَهَدَ فَأَصَابَ فَلَهُ أَجْرَانِ وَإِذَا حَكَّمَ فَاجْتَهَدَ فَأَخْطَأَ فَلَهُ أَجْرٌ وَاحِدٌ".

3732. (2) [2/1102-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) మరియు అబూ హురైరహ్ (ర) ల కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "పాలకుడు న్యాయంగా ధర్మంగా తీర్పు ఇస్తే అతనికి ప్రతిఫలం, రెండొంతలు పుణ్యం లభిస్తుంది. ఒకవేళ తీర్పు ఇవ్వడంలో కృషి ప్రయత్నాలు చేసి అనుకో కుండా పొరపాటు జరిగితే అప్పుడు కూడా అతనికి ఒక పుణ్యం లభిస్తుంది."²¹ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

الفصل الثاني

(۱۱۰۲/۲) [۳] - [۳] (صحيح)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ جَعَلَ قَاضِيًا بَيْنَ النَّاسِ فَقَدْ ذُبِحَ بَعِيرٌ سِكِّينٍ". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ.

20) వివరణ-3731: ఎందుకంటే ఆగ్రహంలో ఆవేశంలో తీర్పు సరిగా చేయలేరు.

21) అంటే పాలకుడు ఆలోచించికూడా ఒకవేళ పొరపాటు చేస్తే విచారించడం జరగదని, పుణ్యం లభిస్తుందని ఈ 'హదీసు' ద్వారా తెలుస్తుంది. అయితే ఆ తీర్పు ధర్మవ్యతిరేకంగా ఉందని తెలిసిన తర్వాత దాన్ని ఆచరించకూడదు.

3733. (3) [2/1102-ద్వందం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "ప్రజలపై న్యాయమూర్తిగా పాలకుడిగా నియమించబడిన వాడు కత్తి లేకుండానే జు'బహ్ చేయబడ్డాడు."²² (అ'హ్మద్, తిర్మిజి', అబూ దావూద్, ఇబ్నీ మాజహ్)

(۱۱۰۳/۲) [۴] - [۴] (لم تتم دراسته)

وَعَنْ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ ابْتَغَى الْقَضَاءَ وَسَأَلَ وَكَلَّ إِلَى نَفْسِهِ وَمَنْ أَكْرَهَ عَلَيْهِ أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْهِ مَلَكًا يُسَدِّدُهُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ.

3734. (4) [2/1103-అపరిశోధితం]

అనస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "పాలకునిగా న్యాయాధికారిగా కావాలనుకున్నవారు, అధికారులను, రాజులను న్యాయాధికారి చేయమని విన్నవించుకునేవారు పాలకులుగా, న్యాయాధి కారులుగా నియమించబడితే, అతనికి దైవ సహాయం ఉండదు. అయితే బలవంతంగా న్యాయమూర్తిగా నియమించబడితే, అల్లాహ్ (త) అతనికోసం ఒకదైవదూతను నియమిస్తాడు. ఆ దైవదూత అతనికి సరైనమార్గం చూపుతాడు." (తిర్మిజి, అబూదావూద్, ఇబ్నీ మాజహ్)

(۱۱۰۳/۲) [۵] - [۵] (صحيح)

وَعَنْ بُرَيْدَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "الْقَضَاءُ ثَلَاثَةٌ: وَاحِدٌ فِي الْجَنَّةِ وَاثْنَانِ فِي النَّارِ فَأَمَّا الَّذِي فِي الْجَنَّةِ فَرَجُلٌ عَرَفَ الْحَقَّ فَفَضَى بِهِ وَرَجُلٌ عَرَفَ الْحَقَّ فَجَارَ فِي الْحَكْمِ فَهُوَ فِي النَّارِ وَرَجُلٌ قَضَى لِلنَّاسِ عَلَى حَقٍّ فَهُوَ فِي النَّارِ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ.

22) వివరణ-3733: అంటే న్యాయమూర్తిగా నియమించబడిన వాడు, కత్తిలేకుండానే జు'బహ్ చేయ బడ్డాడు. అంటే అతని శరీరం సురక్షితంగా ఉంటుంది. కాని అతని భయభక్తులు నాశనం అవుతాయి. కత్తి ఉంటే జంతువు సులభంగా జు'బహ్ అవుతుంది. కాని కత్తి లేకుండా చంపితే చాలా బాధతో చస్తుంది. అదేవిధంగా న్యాయమూర్తి చాలా వ్యధతో చస్తాడు. నివోయలో ఇలా ఉంది, "తాను న్యాయమూర్తిగా అవ్వాలని దాన్ని గురించి కృషి ప్రయత్నాలుచేసే వ్యక్తిగురించి ఉంది. కాని ఒక వ్యక్తి బలవంతంగా న్యాయమూర్తిగా నియమించబడి, దాని కోరిక లేకుంటే అల్లాహ్ (త) అతనికి సహాయపడతాడు, అత నికి న్యాయంగా ధర్మంగా తీర్పుచేసే భాగ్యం ప్రసాదిస్తాడు."

3735. (5) [2/1103-ద్యుడం]

బురైదహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "పాలకుల్లో, న్యాయమూర్తుల్లో మూడు రకాలున్నాయి. ఒకరు స్వర్గంలోనికి వెళతారు. మిగతా రెండు రకాలు నరకంలోనికి వెళతారు. స్వర్గంలోనికి వెళ్ళే పాలకులు, న్యాయమూర్తులు, సత్యాన్ని గ్రహిస్తారు. ధర్మంగా తీర్పుస్తారు. సత్యాన్ని గ్రహించికూడా హింసించి, అన్యాయం చేసేవారు నరకంలోనికి పోతారు. అదే విధంగా ఆలోచించకుండా తీర్పు ఇచ్చేవారు కూడా నరకం లోనికి వెళతారు. ఎందు కంటే అతడు సత్యాన్ని గ్రహించ టానికి ప్రయత్నించలేదు." (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

(۱۱۰۳/۲) (ضعيف) [۶] - ۳۷۳۶

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ طَلَبَ قَضَاءَ الْمُسْلِمِينَ حَتَّى يَبْأَلَهُ ثُمَّ غَلَبَ عَدْلَهُ جَوْرَهُ فَلَهُ الْجَنَّةُ وَمَنْ غَلَبَ جَوْرَهُ عَدْلَهُ فَلَهُ النَّارُ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

3736. (6) [2/1103-బలహీనం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఎవరైనా ముస్లిముల పాలకుడుగా కావాలని కోరి పాలకు డయితే, అంటే అధికారి లేదా పాలకుడు అయితే, ఒకవేళ అతని న్యాయం అతని హింసపై ఆధిక్యత పొందితే అతనికి స్వర్గం లభిస్తుంది. ఒకవేళ అతని హింస అతని న్యాయంపై ఆధిక్యత పొందితే అతనికి నరకం లభిస్తుంది. (అబూ దావూద్)

(۱۱۰۳/۲) (ضعيف) [۷] - ۳۷۳۷

وَعَنْ مُعَاذِ بْنِ جَبَلٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا بَعَثَهُ إِلَى الْيَمَنِ قَالَ: "كَيْفَ تَقْضِي إِذَا عَرَضَ لُضْكَ قَضَاءً؟" قَالَ: "أَقْضِي بِكِتَابِ اللَّهِ." قَالَ: "فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فِي كِتَابِ اللَّهِ؟" قَالَ: "فَيَسْتَنْتِ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ." قَالَ: "فَإِنْ لَمْ تَجِدْ فِي سُنَّةِ رَسُولِ اللَّهِ؟" قَالَ: "أَجْتَهُ رَأْيِي وَلَا الْوَلَّي." قَالَ: فَضَرَبَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَلَى صَدْرِهِ وَقَالَ: "أَلْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَفَّقَ رَسُولَ رَسُولِ اللَّهِ لِمَا يُرْضَى بِهِ رَسُولُ اللَّهِ." رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَالدَّارِمِيُّ.

3737. (7) [2/1103-బలహీనం]

మఅజ్ బిన్ జబల్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) అతన్ని యమన్ వైపు గవర్నర్ గా పంపినపుడు పరీక్షిస్తూ అతన్ని, 'ఒకవేళ నీ వద్దకు ఏదైనా కేసువస్తే నువ్వు

ఎలా తీర్పుస్తావు' అని అడిగారు. దానికి మఅజ్, 'ఖుర్ఆన్ ద్వారా తీర్పుచేస్తా ను' అని అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త(స) 'ఒకవేళ ఆ విషయం గురించి ఖుర్ ఆన్ లో లేకపోతే' అని అన్నారు. దానికి మఅజ్ 'ప్రవక్త (స) సాంప్రదాయం ప్రకారం తీర్పు ఇస్తాను' అని అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) 'ఆ రెంటిలోనూ లేకపోతే' అని అన్నారు. దానికి మఅజ్ 'నా బుద్ధిబలాలు ఉపయోగించి సరైన తీర్పు ఇవ్వటానికి ప్రయత్నిస్తాను. అందులో ఎటువంటి లోపం రానివ్వను' అని అన్నారు. అది విని ప్రవక్త (స) 'మఅజ్ (ర) గుండెపై ప్రేమగా చేయిపెట్టి స్తోత్రాలన్నీ అల్లాహ్ కొరకే, తన ప్రవక్త రాయబారికి ఈ బాధ్యత పూర్తి చేసే భాగ్యం ప్రసాదించాడు. దీనిపట్ల దైవప్రవక్త (స) సంతోషిగా ఉన్నారు' అని అన్నారు." (తిర్మిజి, అబూ దావూద్, దార్మి)

(۱۱۰۴/۲) (لم تتم دراسته) [۸] - ۳۷۳۸

عَنْ عَلِيِّ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْيَمَنِ قَاضِيًا فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ تُرْسِلُنِي وَأَنَا حَدِيثُ السِّنِّ وَلَا عِلْمَ لِي بِالْقَضَاءِ؟ فَقَالَ: "إِنَّ اللَّهَ سَيَهْدِي قَلْبَكَ وَيَنْبِثُ لِسَانَكَ إِذَا تَقَاضَى إِلَيْكَ رَجُلَانِ فَلَا تَقْضِ لِلأُولَى حَتَّى تَسْمَعَ كَلَامَ الأُخْرَى فَإِنَّهُ أحرى أَنْ يَبَيِّنَ لَكَ القَضَاءَ." قَالَ: فَمَا شَكَّتُ فِي قَضَاءٍ بَعْدَ رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهَ وَسَنَدُكَرُ حَدِيثٌ أَمْ سَلَمَةَ: "إِنَّمَا أَقْضَى بَيْنَكُمْ بِرَأْيِي" فِي بَابِ الأُقْضِيَةِ والشَّهَادَاتِ. إِنَّ شَاءَ اللَّهُ تَعَالَى.

3738. (8) [2/1104-అపరిశోధితం]

'అలీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నన్ను యమన్ గవర్నర్ గా నియమించి పంపినపుడు నేను ప్రవక్త (స)తో, 'తమరు ఈ పని మీద నన్ను పంపుతున్నారు. ఇంకా నేను చాలా చిన్న వయస్సు గలవాడినే, ఇంకా నాకు తీర్పు చేసే అనుభవం కూడా లేదు' అని అన్నాను. దానికి ప్రవక్త (స), 'అల్లాహ్ నీకు మార్గం చూపుతాడు. నీ నోట సత్యం వెలువడేలా చేస్తాడు. నీ వద్దకు ఇద్దరు వ్యక్తులు అంటే వాద ప్రతివాదులు వస్తే, కేవలం ఒకరి మాట విని తీర్పుచేయకు. ఇద్దరిది విని తీర్పుచేయి. ఇలా చేస్తే సత్యం తెలిసిపోతుంది' అని అన్నారు. 'అలీ (ర), 'ప్రవక్త (స) ఈ దు'ఆ మరయు శిక్షణల తరువాత నేను ఎటువంటి తీర్పులోనూ

అనుమానానికి సంకయానికి గురి కాలేదు' అని అన్నారు. (తిర్మిజి, అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

المُفَصَّلُ الثَّلَاثُ
మూడవ విభాగం

(౩౭౩౯ - [౯] (لم تتم دراسته) (౧౧౦౪/౨))

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا مِنْ حَاكِمٍ بَحَكْمٍ بَيْنَ النَّاسِ إِلَّا جَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمَلَكٌ أَخَذَ بِقَفَاهُ ثُمَّ يَرْفَعُ رَأْسَهُ إِلَى السَّمَاءِ قَائِلًا: أَلْفَيْهِ أَلْفَاهُ فِي مَهْوَاةٍ أَرْبَعِينَ خَرِيْفًا". رَوَاهُ أَحْمَدُ وَابْنُ مَاجَةَ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي شُعَبِ الْإِيمَانِ .

3739. (9) [2/1104-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "భూమిపై పాలకుడు తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్ (త) ముందు ఎటువంటి పరిస్థితిలో నిలబడతాడంటే దైవ దూత అతని మెడపట్టుకొని, ఆకాశం వైపు తన తల ఎత్తి, అల్లాహ్ (త) ఆదేశం కోసం ఎదురుచూస్తూ ఉంటాడు. ఒకవేళ అల్లాహ్ అతన్ని విసరివేయమని ఆదేశిస్తే, అతడు నరక లోయలో 40 సంవత్సరాల వరకు పడుతూ ఉంటాడు. (అహ్మద్, ఇబ్నె మాజహ్, బైహాఖీ/షు'అబుల్ ఈమాన్)

(౩౭౪౦ - [౧౦] (لم تتم دراسته) (౧౧౦౪/౨))

وَعَنْ عَائِشَةَ عَنِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَيَأْتِيَنَّ عَلَى الْقَاضِي الْعَلَلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَتَمَنَّى أَنَّهُ لَمْ يَقْضِ بَيْنَ اثْنَيْنِ فِي تَمْرَةٍ قَطُّ". رَوَاهُ أَحْمَدُ .

3740. (10) [2/1104-అపరిశోధితం]

'ఆయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "తీర్పు దినం నాడు న్యాయపరిపాలకుడు, రాజు, ఒక్క ఖర్జూరం విషయంలో ఇద్దరి మధ్య తీర్పు చేయకుండా ఉంటే ఎంత బాగున్నా" అని విచారిస్తారు. (అహ్మద్)

(౩౭౪౧ - [౧౧] (لم تتم دراسته) (౧౧౦౪/౨))

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَبِي أَوْفَى قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ اللَّهَ مَعَ الْقَاضِيِّ مَا لَمْ يَجْرِفْ إِذًا جَارًا تَخَلَّى عَنْهُ وَلَرِمَهُ الشَّيْطَانُ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَابْنُ مَاجَةَ وَفِي رَوَايَةٍ: "إِذَا جَارَ وَكَلَّهُ إِلَى نَفْسِهِ".

3741. (11) [2/1104-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ అబీ అవ్ఫా (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "అల్లాహ్ (త) పాలకులు, న్యాయమూర్తులై,

దుర్మార్గాలు చేయనంతవరకు వారి వెంట ఉంటాడు. వారు దుర్మార్గాలు చేయడం ప్రారంభిస్తే అల్లాహ్ వారి నుండి వేరైపోతాడు. పైతాన్ వారితో కలసిపోతాడు." (తిర్మిజి, ఇబ్నె మాజహ్)

అంటే న్యాయపాలకుని వెంట అల్లాహ్ కారుణ్యం ఉంటుంది. దుర్మార్గ పరిపాలకుని వెంట పైతాన్ ఉంటాడు.

(౩౭౪౨ - [౧౨] (لم تتم دراسته) (౧౧౦౪/౨))

وَعَنْ سَعِيدِ بْنِ الْمُسَيَّبِ: أَنَّ مُسْلِمًا وَيَهُودِيًّا اخْتَصَمَا إِلَى عَمْرِو بْنِ الْعَدِيِّ: فَقَضَى لَهُ عَمْرِيهِ. فَقَالَ لَهُ الْيَهُودِيُّ: وَاللَّهِ لَقَدْ قَضَيْتَ بِالْحَقِّ فَضْرَبَهُ عَمْرُ بِالرَّهْ وَقَالَ: وَمَا يُنْبِرُكَ؟ فَقَالَ الْيَهُودِيُّ: وَاللَّهِ إِنَّا نَجُدُ فِي التَّوْرَةِ أَنَّهُ لَيْسَ قَاضٍ يَقْضِي بِالْحَقِّ إِلَّا كَانَ عَنْ يَمِينِهِ مَلَكٌ وَعَنْ شِمَالِهِ مَلَكٌ يُسَدِّدَانِهِ وَيُؤَقِّقَانِهِ لِلْحَقِّ مَا دَامَ مَعَ الْحَقِّ فَإِذَا تَرَكَ الْحَقَّ عَرَجَا وَتَرَكَاهُ. رَوَاهُ مَالِكٌ .

3742. (12) [2/1105-అపరిశోధితం]

స'యూద్ బిన్ ముసయ్యబ్ కథనం: ఒక యూదుడు, ఒక ముస్లిమ్ ఏదో విషయంలో వివాదపడ్డారు. 'ఉమర్ (ర) వద్దకు వెళ్ళారు. 'ఉమర్ (ర) యూదుని వైపు న్యాయం ఉన్నట్లు గ్రహించి అతనికి అనుగుణంగా తీర్పు ఇచ్చారు. దానికి యూదుడు 'దైవం సాక్షి! మీరు న్యాయంగా తీర్పు ఇచ్చారు' అని అన్నాడు. ఉమర్ (ర) అతనిని బెత్తతో కొట్టి, 'నేను న్యాయంగా తీర్పు ఇచ్చానని నీకలా తెలిసింది,' అని అడిగారు. దానికి ఆ యూదుడు ప్రమాణం చేసి, 'మేము తొరాత్లో న్యాయంగా తీర్పుచేసి పాలకుని రెండు వైపుల ఇద్దరు దైవదూతలు ఉంటారు, అతనికి సరైన తీర్పు సూచిస్తారు, న్యాయమైన తీర్పు ఇచ్చే భాగ్యం ప్రసాదిస్తారు, ఇలా అతడు సత్యం వైపు ఉన్నంత వరకు ఉంటారు, అతడు సత్యాన్ని విడిచిపెడితే ఆ ఇద్దరు దైవదూతలు అతన్ని వదలి ఆకాశం వైపు వెళ్ళిపోతారు,' అని ఉంది, " అని అన్నాడు. (మాలిక్)

(౩౭౪౩ - [౧౩] (لم تتم دراسته) (౧౧౦౪/౨))

وَعَنْ ابْنِ مَوْهَبٍ: أَنَّ عُمَرَ بْنَ عَبْدِ اللَّهِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ لِابْنِ عَمْرٍو: أَقْضِ بَيْنَ النَّاسِ. قَالَ: أَوْ تَعْلَقْنِي يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ؟ قَالَ: وَمَا تَكْرَهُ مِنْ ذَلِكَ وَقَدْ كَانَ أَبُوكَ قَاضِيًّا؟ قَالَ: لِأَنِّي سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ كَانَ قَاضِيًّا فَفَضِيَ بِالْعَدْلِ فَبِالْحَرِيِّ أَنْ يَقْلِبَ مِنْهُ كِفَافًا". فَمَا رَاجَعَهُ بَعْدَ ذَلِكَ . رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ .

3743. (13) [2/1105-అపరిశోధితం]

ఇబ్నె మౌహబ్ కథనం: 'ఉస్మాన్ బిన్ 'అప్సాన్, 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ తో, 'నీవు ప్రజల్లో తీర్పు చేయి.' అంటే నేను నిన్ను పాలకునిగా నియమించాలనుకుంటున్నాను. అని అన్నారు. దానికి 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర), 'ఓ ప్రభూ! నాకు దీన్నుండి దూరంగా ఉంచండి' అని అన్నాడు. దానికి 'ఉస్మాన్, 'నువ్వు దీన్ని ఎందుకు చెడుగా భావిస్తున్నావు. మీ తండ్రి 'ఉమర్ పాలకుడు, న్యాయమూర్తి నాయకుడిగా ఉండేవాడు. అతడు ప్రజల మధ్య తీర్పుచేసేవాడు.' అది విని 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ (ర) ప్రవక్త (స) ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను' అని అన్నాడు, "న్యాయంగా వ్యవహారం రించే పాలకుడు శిక్షలేకుండా బయటపడితే మంచిదే." అంటే పాలకుడు అవటం వల్ల ఎటువంటి లాభం లేదు. నష్టమే నష్టం, ఒకవేళ అన్యాయంగా ప్రవర్తిస్తే తగిన శిక్ష. ఒకవేళ న్యాయంగా వ్యవహారం శిక్ష లేకుండా బయట పడతాడు. శిక్ష ఉండదు, ప్రతిఫలమూ ఉండదు. ఇది కూడా చెడ్డ విషయమే. అది విన్న 'ఉస్మాన్ ఈ విషయంలో అతనితో మళ్ళీ మాట్లాడ లేదు." (తిర్మిజి)

(۳۷۴۳ - [۱۴] (لم تتم دراسته) (۱۱۰۰/۲)

وَفِي رِوَايَةِ رَزِينٍ عَنِ نَافِعٍ أَنَّ ابْنَ عُمَرَ قَالَ لِعُمَرَ: يَا أَمِيرَ الْمُؤْمِنِينَ لَا أَفْضَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ: قَالَ: فَإِنَّ أَبَاكَ كَانَ يَفْضِي فَقَالَ: إِنَّ أَبِي لَوَأَشَكَلَ عَلَيْهِ شَيْءٌ سَأَلَ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ. وَلَوْ أَشَكَلَ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْءٌ سَأَلَ جَبْرِئِيلَ عَلَيْهِ السَّلَامُ. وَإِنِّي لَا أَجِدُ مَنْ أَسْأَلُهُ وَسَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ عَادَ بِاللَّهِ فَقَدْ عَادَ بِعَظِيمٍ". وَسَمِعْتُهُ يَقُولُ: "مَنْ عَادَ بِاللَّهِ فَأَعِيدُوهُ". وَإِنِّي أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ تَجْعَلَنِي قَاضِيًا فَاعْفَاهُ وَقَالَ: لَا تُخْبِرُ أَحَدًا.

3744. (14) [2/1105-అపరిశోధితం]

ర'జీన్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది: " 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ 'ఉస్మాన్ (ర) తో, 'ఓ నాయకా! ఇద్దరు వ్యక్తులపై కూడా నేను అధికారి కావాలని కోరుకున్నాను. దానికి 'ఉస్మాన్ (ర), 'మీ తండ్రి 'ఉమర్ తీర్పులు ఇచ్చేవారు' అని అన్నారు. దానికి 'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్, 'ఒకవేళ మా తండ్రిగారికి ఏదైనా ఆటంకం వస్తే ప్రవక్త (స)ను అడిగి తెలుసుకునే వారు, ప్రవక్త (స)కు ఏదైనా ఆటంకం వస్తే జిబ్రయీల్ దూతను అడిగి

తెలుసుకునేవారు. ఇప్పుడు నేను అడిగి తెలుసుకోవటానికి ప్రవక్త లేరు, నేను అడిగి తీర్పు ఇవ్వడానికి అటువంటి వ్యక్తి లేడు. అదిగాక ప్రవక్త (స) ఇలా అంటూ ఉండగా నేను విన్నాను, అల్లాహ్ ద్వారా శరణు కోరేవారు. గొప్ప వ్యక్తి ద్వారా శరణు కోరినవారవుతారు. ఇంకా అల్లాహ్ ద్వారా శరణు కోరితే అతనికి అభయం ఇచ్చి వేయండి. అదేవిధంగా నన్ను పాలకుడు, న్యాయ మూర్తి చేయటం నుండి నేను అల్లాహ్ ను శరణు కోరుతున్నాను అని అన్నారు. అప్పుడు ఉస్మాన్ (ర) అతన్ని క్షమించి, అతన్ని అధికారిగా నియమించలేదు. కాని 'ఉస్మాన్ (ర) 'ఈ సంఘటన గురించి ఎవరికీ చెప్పవద్దు,' అని అన్నారు. (ర'జీన్)

=====

۳ - بَابُ رِزْقِ الْوَالِيَةِ وَهَذَا يَاهُ

3. పాలకుల జీతాలు, మరియు వారికి కానుకలు ఇవ్వడం

పాలకులకు, రాజులకు ప్రజా సంక్షేమ నిధి నుండి వారి ఖర్చుల నిమిత్తం జీతాలు ఇవ్వవచ్చు. వారు తీసుకోవటం కూడా ధర్మసమ్మతమే. వాటిద్వారా వారు తమ భార్య బిడ్డలను పోషించుకోగలరు. అయితే వారికి కానుకలు, కట్నాలు ఇవ్వరాదు, ఎందుకంటే లంచంగా అనుమానించ బడవచ్చు.

الفصل الأول

(۳۷۴۰ - [۱] (صحيح) (۱۱۰۶/۲)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَا أُعْطِيَكُمْ وَلَا أَمْنَعُكُمْ أَنَا قَاسِمٌ أَضَعُ حَيْثُ أَمَرْتُ". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3745. (1) [2/1106-దృఢం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "నేను మీకు ఇచ్చేవాణ్ణి కాను, వారించేవాణ్ణి కాను. నాకు ఎక్కడ ఇవ్వమని ఆదేశించబడితే అక్కడ దైవాజ్ఞకు అనుగుణంగా ఇస్తాను, పంచుతాను, కేవలం నేను పంచేవాడిని మాత్రమే. నాకు ఇచ్చే అధికారమూ లేదు, వారించే అధికారమూ లేదు." (బుఖారీ)

(۳۷۴۶ - [۲] (صحيح) (۱۱۰۶/۲)

وَعَنْ حَوْلَةَ الْأَنْصَارِيَّةِ قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ رَجُلًا يَتَخَوَّنُونَ فِي مَالِ اللَّهِ بِغَيْرِي حَقَّ فَلَهُمُ النَّارُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ". رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3746. (2) [2/1106-దృఢం]

'ఖాలహ్ అన్సారీయహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "చాలామంది అల్లాహ్ (త) ధనాన్ని అన్యాయంగా ఖర్చు చేస్తున్నారు. అంటే సంక్షేమనిధి నుండి లేదా యుద్ధ ధనంలో నుండి అధికారుల అనుమతి లేనిదే అధర్మంగా ఖర్చుచేస్తూ ఉంటారు. ఇటువంటివారు తీర్పుదినం నాడు నరకంలో ప్రవేశిస్తారు." (బు'ఖారీ)

(۱۱۰۶/۲) (صحيح) [۳] - ۳۷۴۷

وَعَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ: لَمَّا اسْتُخْلِفتُ أُبُو بَكْرٍ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ قَالَ: لَقَدْ عَلِمَ قَوْمِي أَنْ جِرْفَتِي لَمْ تَكُنْ تَعْجِرُ عَنْ مَوْئِنَةِ أَهْلِي وَشِعْلَتُ بِأَعْرَ الْمُسْلِمِينَ فَسَيَأْكُلُ آلُ أَبِي بَكْرٍ مِنْ هَذَا الْمَالِ وَيَخْتَرِفُ الْمُسْلِمِينَ فِيهِ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ .

3747. (3) [2/1106-దృఢం]

'అయి'షహ్ (ర) కథనం: అబూ బకర్ (ర) ఖలీఫహ్ గా నియమించబడినపుడు "నా వృత్తి ద్వారా నా కుటుంబ ఖర్చులన్నీ నడుస్తాయన్నది నా జాతికి తెలుసు. అంటే నేను చేసే వ్యాపారం వల్ల నా ఇల్లు గడిచేది. ఆ సంపాదనే నా కుటుంబానికి సరిపోయేది. ఇప్పుడు కూడా ఇలా జరగ గలదు. కాని ఇప్పుడు నేను ముస్లిముల సమస్యల్లో నిమగ్నమయి ఉన్నాను. అంటే నన్ను ఖలీఫాగా నియమించడం జరిగింది. రాత్రీపగలు ప్రజల సమస్యల్లో నిమగ్నమయి ఉంటాను. ఇప్పుడు నేను వ్యాపారం చేయలేను. అందు వల్ల అబూ బక్ర్ భార్యాబిడ్డలు ఈ సంక్షేమ నిధి నుండి తింటారు. అబూ బకర్ ముస్లిముల ధనాన్ని వ్యాపారం ద్వారా పెంచుతూ పోతాడు," అని అన్నాడు.²³ (బు'ఖారీ)

23) వివరణ-3747: అంటే ఇప్పుడు నేను పరిపాలనా బాధ్యతల్లో నిమగ్నమయి ఉండి నా వ్యాపారం నేను చేయ లేను. వ్యాపార నిమిత్తం తిరిగే అవకాశం నాకు లభించదు. ప్రజా సంక్షేమ నిధినుండి నా కోసం, నా కుటుంబ ఖర్చుల కోసం ఖర్చుచేస్తాను. ప్రజా సంక్షేమ నిధి ధనం ద్వారా వ్యాపారం చేస్తాను. ఈవిధంగా ముస్లిముల ధనాన్ని అధికం చేస్తాను. 'లేదా అబూ బకర్ ఇప్పుడు దీనివల్ల తన వ్యాపారం చేయలేడు. రాత్రీ పగలు ప్రజా సేవలో నిమగ్నమయి ఉంటాడు. దీనికి బదులుగా తన ఖర్చుల కోసం ప్రజా సంక్షేమ నిధి

రెండవ విభాగం الْفَصْلُ الثَّانِي

(۱۱۰۷/۲) (صحيح) [۴] - ۳۷۴۸

عَنْ بَرِيْدَةَ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ اسْتَعْمَلَنَاهُ عَلَى عَمَلٍ فَرَزَقْنَاهُ رِزْقًا فَمَا أَخَذَ بَعْدَ ذَلِكَ فَهُوَ غُلُوٌّ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3748. (4) [2/1107-దృఢం]

బురైదహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "ఒక వ్యక్తిని మేము అధికారిగా నియమించి, అతని జీతం

నుండి జీతం తీసుకుంటాడు' అని అన్నారు. అందరూ దీన్ని ఆమోదించారు. అబూ బకర్ (ర) బట్టల వ్యాపారం చేసే వారు. ఇదే అతని వృత్తి కూడా. 'ఉమర్ (ర) కూడా వ్యాపారం చేసేవారు. ఆహార ధాన్యాలు అమ్మేవారు. 'ఉస్మాన్ (ర) కూడా ఖర్జూరం, బట్టల వ్యాపారం చేసేవారు. అబ్బాస్ (ర) ఇళ్ళ నిర్మాణం పనిచేసేవారు. అబ్దుర్హమాన్ బిన్ 'అఫ్ చాలా పెద్ద వర్తకులు. సలమహ్ కూడా వ్యాపారం చేసేవారు. ఇతడు ఒక వ్యాపార ప్రయాణంలో ఉండగా ప్రవక్త (స) పంపబడినట్లు వార్త వినగానే వెంటనే ఇస్లామ్ స్వీకరించారు. మదీనహ్ లో నివాస మేర్పరచుకున్నారు. వ్యవసాయం కూడా చేసేవారు. వీటివల్ల ఇతను చాలా అభివృద్ధి చెందారు. ప్రతి రోజు 3000 దీర్హాములు రాబడి ఉండేది. (తబఖాతు ఇబ్నీ సఅద్ 1/2, 3/58)

జబైర్ కూడా వ్యాపారం చేసేవారు. అల్లాహ్ (త) అతని ధనంలో అద్భుతమైన శుభం ప్రసాదించాడు. అతడు ఏ పనిలో చేయవేసినా విజయం లభించేది. (ఇస్తిఆబ్ 1/2008)

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్ ఒంటిల వ్యాపారం చేసేవారు. వాటిని అమ్మేవారు. (ఇబ్నీ మాజిద్)

అల్ఖమ్ బిన్ అల్ఖమ్ చాలాపెద్ద వ్యాపారస్తులు. మిఖ్ దాద్ కు ప్రవక్త (స) ఖైబర్ లో భూమి ఇచ్చినా అతని అసలువృత్తి వ్యాపారమే ఉండేది. (తబఖాత్ ఇబ్నీ సఅద్) ప్రవక్త (స) అనుచరుల్లో చాలామంది వ్యాపారం చేసేవారు. ఇతరుల వద్ద పనిచేసే వారు కారు. ఒకసారి 'ఉమర్ ప్రజా సంక్షేమ నిధి నుండి జీతాలు నిర్ణయించాలని చూసారు. అప్పుడు సుఫియాన్ "మా పేర్లు కూడా రూమిల్లా రిజస్టర్ లో వ్రాయడం జరుగుతుందా? ఒకవేళ వీరిజీతాలు నిర్ణయించడం జరిగితే వీటికి అలవాటుపడి వ్యాపారం మానిస్తారు" అని అన్నారు.

నిర్ణయించిన తర్వాత అనుమతి లేకుండా జీతం కన్నా ఎక్కువ తీసుకుంటే అది ద్రోహం అవుతుంది." (అబూ దావూద్)

(۳۷۴۹ - [۵] (صحیح) (۱۱۰۷/۲))

وَعَنْ عَمْرِو بْنِ رَضِيٍّ قَالَ: عَلِمْتُ عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَعَمَلْتَنِي. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3749. (5) [2/1107-దృఢం]

'ఉమర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) కాలంలో నేను ఒక పనిచేసాను. ప్రవక్త (స) దానికి ప్రతిఫలం ఇచ్చారు. (అబూ దావూద్)

(۳۷۵۰ - [۶] (لم تتم دراسته) (۱۱۰۷/۲))

وَعَنْ مُعَاذِ قَالَ: بَعَثَنِي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى الْيَمَنِ فَلَمَّا سِرْتُ أُرْسِلَ فِي أَرْضِي فَرَدِدْتُ فَقَالَ: "أَتَدْرِي لِمَ بَعَثْتُ إِلَيْكَ؟ لَا تُصَيِّبَنَّ شَيْئًا بَعِيرٍ إِذْنِي فَإِنَّهُ غُلُوبٌ وَمَنْ يَغْلُبْ يَأْتِ بِمَا عَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ لِهَذَا دَعَوْتُكَ فَاْمُضْ لِعَمَلِكَ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ .

3750. (6) [2/1107-అపరిశోధితం]

ము'అజ్జీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నన్ను యమన్ గవర్నర్ గా నియమించి పంపారు. నేను బయలు దేరి వెళుతుండగా నా వెనుక ఒక వ్యక్తిని పంపారు. నేను తిరిగి వచ్చాను. ప్రవక్త (స) నాతో నేను మళ్ళీ ఎందుకు పిలిచానో నీకు తెలుసా? నేను నీకు మళ్ళీ ఎందుకు పిలిచానంటే, నా అనుమతి లేకుండా ఏ వస్తువూ తీసుకోకూడదు. ఒకవేళ నువ్వు అను మతి లేకుండా ఏదైనా వస్తువు తీసుకుంటే అది దొంగతనం, ద్రోహం అవుతుంది. ఎవరైనా ప్రపంచంలో ఏదైనా వస్తువు దొంగలిస్తే, తీర్పుదినం నాడు అతడే ఆ వస్తువును తీసుకు వస్తాడు. ఇది చెప్పడానికి నిన్ను పిలిచాను. ఇప్పుడు నీవు నీ పని మీద బయలుదేరు అని అన్నారు. (తిర్మిజి)

(۳۷۵۱ - [۷] (صحیح) (۱۱۰۷/۲))

وَعَنْ الْمُسْتَوْرِدِ بْنِ شَدَادٍ قَالَ: سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ كَانَ لَنَا عَامِلًا فَلْيَكْتَسِبْ رَوْحَهُ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ خَادِمٌ فَلْيَكْتَسِبْ خَادِمًا فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ مَسْكَنٌ فَلْيَكْتَسِبْ مَسْكَنًا".

وَفِي رِوَايَةٍ: "مَنْ اتَّخَذَ غَيْرَ ذَلِكَ فَهُوَ غَالٍ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3751. (7) [2/1107-దృఢం]

ముస్తవిద్ బిన్ షదాద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా నేను విన్నాను: "ఎవరినైనా మేము ఒక ప్రాంతానికి అధికారిగా నియమిస్తే, ఒకవేళ అతడు అనివా హితుడైతే ప్రజా సంక్షేమ నిధి ధనంతో పెళ్ళి చేసుకోవచ్చు. ఒకవేళ అతని వద్ద సేవకుడు లేకపోతే అధికారికంగా ఒక సేవకుడిని ఉంచగలడు. ఒకవేళ ఉండటానికి ఇల్లు లేకపోతే అధికారికంగా ఇల్లు తీసుకోవచ్చును. ఇవి తప్ప తీసుకున్నది ద్రోహం అవుతుంది. (అబూ దావూద్)

(۳۷۵۲ - [۸] (صحیح) (۱۱۰۸/۲))

وَعَنْ عَدِيِّ بْنِ عَمِيرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "يَا أَيُّهَا النَّاسُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ لَنَا عَلَى عَمَلٍ فَكُنْمَنَا مِنْهُ مَخِيطًا فَمَا فَوَّقَهُ فَهُوَ غَالٌ يَأْتِي بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ". فَقَامَ رَجُلٌ مِنَ الْأَنْصَارِ فَقَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ اإِقْبَلْ عَنِّي عَمَلِكَ. قَالَ: "وَمَا ذَلِكَ؟" قَالَ: "سَمِعْتُكَ تَقُولُ: كَذَا وَكَذَا. قَالَ: "وَأَنَا أَقُولُ ذَلِكَ مَنْ اسْتَعْمَلَنَا عَلَى عَمَلٍ فَلْيَأْتِ بِقَلْبِهِ وَكَثِيرٍ فَمَا أُوتِيَ مِنْهُ أَخَذَهُ وَمَا نُهِِيَ عَنْهُ انْتَهَى". رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَأَبُو دَاوُدَ وَاللَّفْظُ لَهُ .

3752. (8) [2/1108-దృఢం]

'అదీ బిన్ 'అమీరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవ చించారు, "ప్రజలారా! మేము ఎవరినైనా అధికారిగా నియ మించితే, అతడు తన జీతం కంటే ఒక్క సూది లేదా దాని కంటే అధిక విలువగలది తీసున్నా అది ద్రోహం అవుతుంది. తీర్పుదినం నాడు అతడు ఆ వస్తువునే అల్లాహ్ (త) ముందుకు తీసుకువస్తాడు. అది విని ఒక అన్సారీ వ్యక్తి నిలబడి, 'ఓ ప్రవక్తా! మీరు ఇచ్చిన పదవి తిరిగి తీసుకోండి' అని అన్నాడు. ప్రవక్త (స) 'ఎందుకు' అని అడిగారు. దానికి ఆ వ్యక్తి 'ఇప్పుడిప్పుడే మీరు అన్నమాట నేను విన్నాను' అని అన్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స), 'ఇప్పుడు కూడా నేను ఇదే అంటాను. నేను ఎవరినైనా అధికారిగా నియమిస్తే, అతడు రాబడి ఎక్కువైనా తక్కువైనా అంతా నా ముందు ఉంచాలి. దానిలో నుండి అతనికి ఇవ్వబడింది తీసుకోవాలి, ఇవ్వని దాన్నుండి దూరంగా ఉండాలి,' అని అన్నారు. (ముస్లిమ్, అబూ దావూద్)

(۳۷۵۳ - [۹] (صحیح) (۱۱۰۸/۲))

وَعَنْ عَدِيِّ بْنِ عَمْرٍو قَالَ: لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الرَّاشِيَّ وَالْمُرْتَشِيَّ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ .

3753. (9) [2/1108-దృఢం]
'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'అమ్మ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) లంచం ఇచ్చేవారిని, లంచం పుచ్చుకునే వారిని శపించారు, లంచం గురించి మాట్లాడే వారిని కూడా శపించారు. (అబూ దావూద్, ఇబ్నె మాజహ్)

(۳۷۵۴ - [۱۰] (صحیح) (۱۱۰/۲)
وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ عَنْهُ وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ .

3754. (10) [2/1108-దృఢం]
'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'ఉమర్, అబూ హురైరహ్ కథనం: (తిర్మిజి)

(۳۷۵۵ - [۱۱] (صحیح) (۱۱۰/۲)
وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَالْبَيْهَقِيُّ فِي "شُعَبِ الْإِيمَانِ" عَنْ ثَوْبَانَ وَرَأْسِ "وَالرَّائِسِ" يَعْنِي الَّذِي يَمْتَنِي بَيْنَهُمَا .

3755. (11) [2/1108-దృఢం]
సౌబాన్ (ర) కథనం. ²⁴ (అహ్మద్, టైహాఖీ / షు'అబుల్ ఈమాన్)

(۳۷۵۶ - [۱۲] (صحیح) (۱۱۰/۲)
وَعَنْ عَمْرِو بْنِ الْعَاصِ قَالَ: أُرْسِلَ إِلَيَّ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَنْ أَجْمَعَ عَلَيْكَ بِلَاكَ وَثِيَابَكَ ثُمَّ انْتَبِي". قَالَ: فَأَتَيْتُهُ وَهُوَ يَتَوَضَّأُ فَقَالَ: "يَا عَمْرُو إِنِّي أُرْسَلْتُ إِلَيْكَ لِأُبْعَثَكَ فِي وَجْهِ بَيْسَلَمِكَ اللَّهُ وَيُعْزِمَكَ وَأُرْعَبُ لَكَ رُغْبَةً مِنَ الْمَالِ". فَقُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا كَانَتْ هِجْرَتِي لِلْمَالِ وَمَا كَانَتْ إِلَّا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ قَالَ: "بِجَمَاعَةٍ بِالْمَالِ الصَّالِحِ لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ". رَوَاهُ فِي "شَرْحِ السُّنَنِ".

24) వివరణ-3755: లంచం అంటే అధర్మ కార్యాలకు ఆటంక పరచకుండా సాగనివ్వడం. దానికోసం ధనం ఇవ్వటాన్ని లంచం అంటారు. ఇచ్చేవారిని రాషీ, పుచ్చుకునేవారిని ముర్తషీ అంటారు. ఇద్దరి మధ్య ఒప్పందం కుదిరించే వ్యక్తిని రాయిష్ అంటారు. ఈ ముగ్గురిని శపించడం జరిగింది. లంచం ఇచ్చి పుచ్చుకోవడాన్ని ఈ 'హదీసు'లో వారించినట్లు ఖుర్ ఆన్ లో కూడా నిషేధించడం జరిగింది. అల్లాహ్ ఆదేశం: "మరియు మీరు ఒకరి నొమ్మును మరొకరు అన్యాయంగా కబళించకండి మరియు బుద్ధిపూర్వకంగా, అక్రమమైనారితో, ఇతరుల ఆస్తిలో కొంతభాగం తినేదురుద్దేశంతో, న్యాయాధి కారులకు లంచాలు ఇవ్వకండి." (అల్ బఖరహ్, 2:188)

ఇందులో దొంగతనం, ద్రోహం, దోచుకోవటం, లంచం, వడ్డీ అన్నీ ఉన్నాయి. లంచాల సంపాదన నిషిద్ధం. లంచం అధర్మ సంపాదన.

وَرَوَى أَحْمَدُ نَحْوَهُ وَفِي رَوَايَتِهِ: قَالَ: "بِجَمَاعَةٍ الْمَالِ الصَّالِحِ لِلرَّجُلِ الصَّالِحِ".

3756. (12) [2/1108-దృఢం]

'అమ్మ బిన్ 'ఆస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) నువ్వు నీ ఆయుధాలు, దుస్తులు తీసుకొని నా దగ్గరకు రా అని కబురు పంపారు. అనంతరం నేను ప్రవక్త (స) వద్దకు వెళ్ళాను. అప్పుడు ప్రవక్త (స) వు'దూ చేస్తున్నారు. నన్ను చూచి నన్ను ఎందుకు పిలిచానంటే ఒక పని మీద నన్ను పంపాలి, అల్లాహ్ (త) నిన్ను క్షేమంగా ఉంచుగాక! అని పలికి యుద్ధధనం తీసుకొని వచ్చి, 'ఇందులో నుండి నీకు కొంత ఇస్తాను' అని అన్నారు. దానికి నేను, 'ఓ ప్రవక్తా! నా వలస పోవటం ధన సంపాదన కోసం కాదు. నేను అల్లాహ్, ఆయన ప్రవక్త కోసం వలస పోతున్నాను,' అని అన్నాను. దానికి ప్రవక్త (స) సజ్జను లకు మంచి ధనం మంచిది. అంటే నీవు సజ్జనుడివి. నీ శ్రమకు ప్రతిఫలంగా నీకు లభించే ధనం చాలామంచిది. (షర్హుస్సున్నహ్, అహ్మద్)

مُؤَادُ الْبِغَاغِ الْمَالِ الثَّالِثُ

(۳۷۵۷ - [۱۳] (حسن) (۱۱۰/۲)

عَنْ أَبِي أُمَامَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "مَنْ شَفَعَ لِأَخِي شَفَاعَةً فَأَهْدَى لَهُ هَدْيَةً عَلَيْهَا فَفِيهَا فَفَدَى أَتَى بَابًا عَظِيمًا مِنْ أَبْوَابِ الرَّبِّ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3757. (13) [2/1109-ప్రామాణికం]

అబూ ఉమామహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఎవరైనా ఒక అధికారికిగాని, పాలకునికిగాని సిఫారసు చేసి ఆ తర్వాత ఆ సిఫారసు చేసినవారికి సిఫారసుకు బదులు కట్టాలు, కానుకలు ఇవ్వగా అతడు వాటిని స్వీకరిస్తే అతడు వడ్డీకి చెందిన ఒక పెద్ద ద్వారం లోనికి ప్రవేశించినట్టే." ²⁵ (అబూ దావూద్)

25) వివరణ-3757: అంటే ఈ కానుక లంచం, వడ్డీ క్రిందికే వస్తాయి. అదేవిధంగా అప్పు ఇచ్చేవాడికి అప్పు వల్ల ఏదైనా కానుకలు ఇస్తే వాటిని కూడా తీసుకోరాదు. ఎందుకంటే అవి కూడా లంచం, వడ్డీ క్రిందికే వస్తాయి. ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, 'మీరు ఎవరికైనా అప్పు ఇస్తే కానుకలు ఇచ్చినా, తన వాహనంపై కూర్చోబెట్టినా కూర్చోకూడదు. అతని కానుకలను స్వీకరించకూడదు. అంతకుముందు నుండి వారిద్దరి మధ్య ఇటువంటి వ్యవహారం ఉంటే మరేం భయంలేదు.' (ఇబ్నె మాజహ్)

۴ - بَابُ الْأَفْضَالِ وَالسَّهَادَاتِ

4. సాక్ష్యాధారాలు, తీర్పులు

విదైనా వ్యవహారంలో వివాదం తలెత్తితే, తీర్పుకోసం న్యాయమూర్తి దగ్గరకు వెళ్ళటాన్ని ఖ'దియ్య అంటారు. ఒక పక్షంవారు, న్యాయమూర్తి ముందు తమ వాదాన్ని ప్రవేశ పెడతారు. ఒకరు ముద్దయి మరొకరు ముద్దయి ఇల్లెహి ఉంటారు. తీర్పు వినిపించటానికి న్యాయమూర్తి ఉంటారు. ఇరుపక్షాల వాదన విని న్యాయమూర్తి చేసిందే సరైన తీర్పు అవుతుంది. ఈ విషయంలో తమ వాదనలను సమర్థించ టానికి సాక్ష్యాధారాల అవసరం ఎంతైనా పడుతుంది. సాక్ష్యం ఇచ్చేవారిని షాహిద్ అంటారు. అతను వినిపించే వాదనను షహాదత్ అంటారు. సాక్ష్యానికి అనేక షరతులు ఉన్నాయి. ఆ షరతులు సాక్షుల్లో ఉంటే సాక్షులను నమ్మటం జరుగుతుంది లేకపోతే లేదు. ఖుర్ఆన్‌లో సాక్షులను గురించి పేర్కొనటం జరిగింది. అల్లాహ్ ఆదేశం:

" **ఓ విశ్వాసులారా!** మీరు పరస్పరం ఒక నిర్ణీతకాలం కొరకు అప్పు తీసుకున్నప్పుడు, దానిని వ్రాసిపెట్టుకోండి. మరియు మీలో పత్రం వ్రాసేవాడు, న్యాయంగా వ్రాయాలి. మరియు వ్రాసేవాడు నిరాకరించకుండా, అల్లాహ్ నేర్పినట్లు వ్రాయాలి. ఋణగ్రహీత అల్లాహ్‌కు భయపడి, నిర్ణీత షరతులను తగ్గించకుండా, చెప్పి వ్రాయించాలి. ఋణగ్రహీత అల్పజ్ఞాని లేక సామర్థ్యం లేనివాడు లేక బలహీనుడు మరియు తాను చెప్పి వ్రాయించలేని వాడైతే, అతని సంరక్షకుడు న్యాయంగా వ్రాయించాలి. మరియు మీలో ఇద్దరు మగవారిని సాక్ష్యమివ్వటానికి సాక్షులుగా ఉంచుకోండి. ఇద్దరు పురుషులు దొరకని పక్షమున ఒక పురుషుడు మరియు మీకు సమ్మతమైన ఇద్దరు స్త్రీలను సాక్షులుగా తీసుకోండి. (ఎందు కంటే) వారిలో

ఎవరైనా ఒకరికి అప్పు ఇస్తే అతని నుండి కానుకలు స్వీకరించ రాదు. ఎందుకంటే అది వడ్డీ అయ్యే భయం ఉంది. సిఫారసు చేసిందానికి కానుక స్వీకరించరాదు. అది కూడా వడ్డీ అయ్యే ప్రమాదముంది. (బుఖారీ) ప్రవక్త (స) ఉపదేశం: 'ఒకరు మరొకరి గురించి సిఫారసు చేసి, అతడు కానుకలు ఇస్తే అతడు స్వీకరిస్తే అది వడ్డీ అవుతుంది.' (అబూ దావూద్)

ఒకామె మరచిపోతే, రెండవస్త్రీ ఆమెకు జ్ఞాపకం చేయించవచ్చు. మరియు పిలువబడి నప్పుడు సాక్షులు, సాక్ష్యమివ్వటానికి నిరాకరించ కూడదు. మరియు వ్యవహారం చిన్నదైనా పెద్దదైనా దానిని గడుపు నిర్ణయంతో పాటు వ్రాసిపెట్టటానికి అశర్థ చూప కూడదు. అల్లాహ్ దృష్టిలో ఇది న్యాయసమ్మతమైనది మరియు స్థిరమైన సాక్ష్యంగా తోడ్పడుతుంది మరియు ఏ విధమైన సందేహాలకు అవకాశం లేకుండా చేస్తుంది. కాని, మీరు అప్పటికప్పుడు ఇచ్చి పుచ్చుకునే (సాధారణ) లావాదేవీలు చేస్తున్నప్పుడు వ్రాయ కున్నా దోషం లేదు. కాని, వ్యాపార వ్యవహారాలు నిర్ణయించే టప్పుడు సాక్షులను పెట్టుకోండి. కాని వ్రాసేవానికి గానీ, సాక్షులకు గానీ ఏ విధమైన హాని జరుగ కూడదు. ఒక వేళ అలా జరిగితే! నిశ్చయంగా, అది మీకు పాపం. మరియు అల్లాహ్ యందు భయభక్తులు కలిగి ఉండండి. మరియు ఇది అల్లాహ్ మీకు నేర్పు తున్నాడు. మరియు అల్లాహ్‌కు ప్రతిదాని జ్ఞానంఉంది. " (అల్ బఖరహ్, 2: 282)

అల్లాహ్ ఆదేశం: " **ఓ విశ్వాసులారా!** మీరు న్యాయం కొరకు స్థిరంగా నిలబడి, అల్లాహ్ కొరకే సాక్ష్య మివ్వండి. మరియు మీసాక్ష్యం మీకుగానీ, మీ తల్లి-దండ్రులకుగానీ, మీ బంధువులకుగానీ, విరుద్ధంగా ఉన్నాసరే. వాడు ధనవంతు డైనా లేక పేదవాడైనా సరే! (మీకంటే ఎక్కువ) అల్లాహ్ వారిద్దరి మేలుకోరేవాడు. కావున మీరు మీ మనోవాంఛలను అనుసరిస్తే న్యాయం చేయక పోవచ్చు. మీరు మీ సాక్ష్యాన్ని వక్రీకరించినా, లేక దానిని నిరాకరించినా! నిశ్చయంగా, మీరు చేసేదంతా అల్లాహ్ బాగా ఎరుగును." (అన్నిసా, 4:135)

అంటే వ్యవహారాల్లో, లావాదేవీల్లో, చెల్లింపులలో, తీర్పులు ఇచ్చేటప్పుడు న్యాయంగా ధర్మంగా వ్యవహరించండి. అదే విధంగా అల్లాహ్ ప్రీతికోసం సత్యమైన సాక్ష్యం ఇవ్వండి. అది మీకూ మీ బంధువులకూ వ్యతిరేకంగా ఉన్నాసరే. వీడు నాయకుడు, వీడికి లాభం చేకూర్చుదాం అనే భావనలేకుండా ధనవంతుడైనా, పేదవాడైనా సత్యాన్ని అనుసరించండి. వారందరి కంటే అల్లాహ్ గొప్పవాడు.

అదేవిధంగా మీ మనో కాంక్షలను మీరు అనుసరించకండి.

మీరు ఎన్నడూ న్యాయాన్ని, ధర్మాన్ని వదలకండి. ఒక వేళ మీరు తప్పుడు సాక్ష్యం ఇచ్చినా, సాక్ష్యం ఇవ్వటం నుండి తప్పించుకున్నా, ఇచ్చిన సాక్ష్యాన్ని ఒప్పుకోక పోయినా అల్లాహ్ (త) మీ పనులన్నీ చూస్తున్నాడని గుర్తుంచుకోండి. సాక్ష్యం గురించి వివరంగా వ్యాఖ్యాన గ్రంథాల్లో పేర్కొనడం జరిగింది.

مَوَدَّعِي الْوَلِّ الْأَوْلَى

(۳۷۵۸ - [۱] (صحیح) (۱۱۱۰/۲)

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَادَّعَى نَاسٌ دِمَاءَ رَجُلٍ وَأَمْوَالَهُمْ وَلَكِنَّ الْبَيِّنِينَ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ وَفِي "شَرْحِهِ لِلنَّوَوِيِّ" أَنَّهُ قَالَ: وَجَاءَ فِي رِوَايَةٍ "الْبَيِّنَهَيَّ" بِإِسْنَادٍ حَسَنٍ أَوْ صَحِيحٍ زَيْدًا عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ مَرْفُوعًا: "لَكِنَّ الْبَيِّنَةَ عَلَى الْمُدَّعَى وَالْيَمِينِ عَلَى مَنْ أَنْكَرَ".

3758. (1) [2/1110-దృఢం]

ఇబ్నె అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవ చనం, "ఒక వేళ ప్రజలకు వారి వాదనకు తగ్గట్టు ఇవ్వబడితే, ప్రజల ధన, ప్రాణ సంపత్తులను వాదించి తీసు కుంటారు. కాని ప్రతివాది ప్రమాణం చేయాలి.²⁶ (ముస్లిమ్)

బైహఖీలో దృఢ-ప్రవక్త ప్రోక్తం ఇలా ఉంది: వాది సాక్ష్య ధారాలు ప్రవేశపెట్టాలి. ఇంకా ప్రతివాది ప్రమాణం చేయాలి.

(۳۷۵۹ - [۲] (متفق عليه) (۱۱۱۰/۲)

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ خَلَفَ عَلَى يَمِينٍ صَبْرًا وَهُوَ فِيهَا فَاجِرٌ يَقْتَطِعُ بِهَا مَالَ امْرِئٍ مُسْلِمٍ لَقِيَ اللَّهَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَهُوَ عَلَيْهِ غَضَبٌ" فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَصَدِيقَ ذَلِكَ: (إِنَّ الدِّينَ يَسْتُرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا) إِلَى آخِرِ الْآيَةِ.

26) వివరణ-3758: ప్రతివాది ఒకవేళ వాదనకు అనుగుణంగా ఇద్దరు సాక్షులను తెప్పి, అతనికి అనుగుణంగా తీర్పు ఇవ్వటం జరుగుతుంది. ఒకవేళ అతని వద్ద సాక్ష్యధారాలు లేకపోతే ప్రతివాదితో ప్రమాణం తీసుకోని తీర్పు ఇవ్వటం జరుగు తుంది. ధార్మిక పండితులందరి అభిప్రాయం ఇదే.

3759. (2) [2/1110-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస్'ఉద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఒక ముస్లిమ్ యొక్క హక్కును కొల్లగొట్టటానికి అసత్య ప్రమాణం చేసినవాడు తీర్పుదినం నాడు అల్లాహ్(త) ఆగ్రహంగా ఉన్న స్థితిలో అల్లాహ్ ను కలుస్తాడు. దీన్ని ధృవీ కరిస్తూ ఈ ఆయతు అవతరింపజేయబడింది: "నిశ్చయంగా, ఎవరైతే తాము అల్లాహ్ తో చేసిన ఒప్పందాన్ని మరియు తమ ప్రమాణాలను స్వల్పలాభాలకు అమ్ముకుంటారో అలాంటి వారికి పరలోక జీవితంలో ఎలాంటి భాగం ఉండదు మరియు పునరుత్థాన దినమున అల్లాహ్ వారితో మాట్లాడడు మరియు వారివైపు కూడా చూడడు మరియు వారిని పరిశుద్ధులుగా చేయడు మరియు వారికి బాధాకరమైన శిక్ష ఉంటుంది." (ఆల ఇన్షూన్, 3:77)²⁷ (బుఖారీ, ముస్లిమ్)

(۳۷۶۰ - [۳] (صحیح) (۱۱۱۱/۲)

وَعَنْ أَبِي أُمَامَةَ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "مَنْ أَقْتَطَعَ حَقَّ امْرِئٍ مُسْلِمٍ بِيَمِينِهِ فَقَدْ أَوْجَبَ اللَّهُ لَهُ النَّارَ وَ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ". فَقَالَ لَهُ رَجُلٌ: وَإِنْ كَانَ شَيْئًا يَسِيرًا يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: "وَإِنْ كَانَ قَضِيًّا مِنْ أَرْكَائِكَ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3760. (3) [2/1111-దృఢం]

అబూ ఉమామహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) 'ఎవరైనా అసత్య ప్రమాణంచేసి ఒక ముస్లిమ్ హక్కును కొల్లగొడితే, అల్లాహ్ అతని కోసం నరకాన్ని తప్పనిసరి చేస్తాడు. స్వర్గాన్ని నిషేధిస్తాడు అని ప్రవచించారు.' ఒక వ్యక్తి, 'ఓ ప్రవక్తా! ఒకవేళ సాధారణమైన వస్తువైనానా?' అని విన్నవించు కున్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స) జిల్లేడు చెట్టు యొక్క ఒక్క కొమ్మ అయినా సరే అని ప్రవచించారు.²⁸ (ముస్లిమ్)

27) వివరణ-3759: సబ్బీర్ అంటే ఆపటం, నిరోధించడం. యమీన్ సబ్బీర్ అంటే ఒకరు మరొకరికి బలవంతంగా ప్రమాణం చేయించటం, దానిద్వారా ఇతరుల వస్తువును తాను ఆక్రమించుకోవడం. అంటే అసత్య ప్రమాణం చేసి ఇతరుల వస్తువులను దోచుకోవటం.

28) వివరణ-3760: ముస్లిముల హక్కులు దోచుకోవటం, అసత్య ప్రమాణం చేయటం మహా పాపం. దీనికి స్వర్గం నిషేధించడమే సరైన శిక్ష. నరకంలోనికి వెళతాడు. ఇది చిన్నదైనా, పెద్దదైనా సరే. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ఇదే శిక్ష.

3761. (4) [2/1111-ఏకీభవితం]
 ۳۷۶۱ - [۴] (متفق عليه) (۱۱۱۱/۲)
 وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ وَإِنَّكُمْ تَخْتَصِمُونَ إِلَيَّ وَلَعَلَّ بَعْضَكُمْ أَنْ يَكُونَ الْحَقُّ بِحُجَّتِهِ مِنْ بَعْضٍ فَأَقْضِي لَهُ عَلَى نَحْوِ مَا أَسْمَعُ مِنْهُ فَمَنْ قَضَيْتُ لَهُ مِنْ شَيْءٍ مِنْ حَقِّ أَخِيهِ فَلَا يَأْخُذْهُ فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِنَ النَّارِ."

ఉమ్మై సలమహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇలా ప్రవచించారు, "నేను కూడా మానవుడినే. మీరు వివాద పడుతూ నా దగ్గరకు వస్తారు, ఒక్కొక్కరి ఒక వ్యక్తి తన వాదాన్ని ప్రతిపక్షం కంటే వివరంగా వాదించితే నేను అతనికి అనుగుణంగా తీర్పు ఇస్తాను. ఒకవేళ నేను నా పొరపాటు వల్ల పరుల హక్కును అతనికి ఇచ్చివేస్తే అతడు దాన్ని తీసుకో రాదు. ఎందుకంటే అతనికి నేను ఒక అగ్ని కణాన్ని ఇచ్చినట్లు అవుతుంది." 29 (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

۳۷۶۲ - [۵] (متفق عليه) (۱۱۱۱/۲)
 وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ أَبْغَضَ الرَّجَالِ إِلَيَّ اللَّهُ الْأَكْذُ الْخَصِيمُ."

3762. (5)[2/1111-ఏకీభవితం]
 'ఆయి'షహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అనవ సరంగా వివాదపడే వాడు అల్లాహ్ వద్ద అందరికంటే నీచుడు." (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

۳۷۶۳ - [۶] (صحيح) (۱۱۱۱/۲)

ఎందుకంటే అతడు ఇస్లామ్ హక్కును గుర్తించలేదు. ఇంకా దైవనామాన్ని గౌరవించనూ లేదు.

29) వివరణ-3761: అంటే నేను అతని వాదన సాక్ష్యాల కారణంగా అతనికి అనుగుణంగా తీర్పు ఇచ్చి, వాదికి తాను అసత్యవాదినని, తన హక్కు లేదని తెలసిఉండి కూడా అతనికి నేను ఇచ్చివేస్తే నేనతనికి నరకాగ్నిని ఇచ్చినట్టే. నా తీర్పు వల్ల ఆ ధనం అతనికి ధర్మసమ్మత మైనదిగా అవుతుందని భావించ రాదు. ఈ 'హదీసు' ద్వారా స్పష్టంగా తెలిసిన విషయం ఏమిటంటే ప్రవక్త (స) కు అగోచరాల జ్ఞానం ఉండేది కాదు. ప్రవక్త (స) కూడా ఇతర న్యాయ మూర్తుల వాదప్రతివాదాలు, సాక్ష్యాధారాల ద్వారా తీర్పు ఇచ్చేవారు. న్యాయమూర్తి తీర్పు ఇచ్చినంత మాత్రాన అధర్మం ధర్మం కాజాలదు. అందుకే అందరూ దైవానికి భయపడుతూ జీవించాలి.

وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بَيْنَيْنِ وَشَاهِدٍ. رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3763. (6) [2/1111-ద్వండం]
 ఇబ్నై 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స), ఒక సాక్ష్యం ఒక ప్రమాణంతో తీర్పు ఇచ్చారు." 30 (ముస్లిమ్)

۳۷۶۴ - [۷] (صحيح) (۱۱۱۱/۲)
 وَعَنْ عَلْقَمَةَ بْنِ وَايِلٍ عَنْ أَبِيهِ قَالَ: جَاءَ رَجُلٌ مِنْ حَضْرَمَوْتَ وَرَجُلٌ مِنْ كِنْدَةَ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ الْحَضْرَمِيُّ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ هَذَا غَلَبَنِي عَلَى أَرْضٍ لِي فَقَالَ الْكِنْدِيُّ: هِيَ أَرْضِي وَفِي يَدَيَّ لَيْسَ لَهُ فِيهَا حَقٌّ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلْحَضْرَمِيِّ: "أَلَيْكَ بَيِّنَةٌ؟" قَالَ: لَا. قَالَ: "فَأَلَيْكَ يَمِينٌ." قَالَ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الرَّجُلَ فَاجِرٌ لَا يُبَالِي عَلَى مَا حَلَفَ عَلَيْهِ وَلَيْسَ يَتَوَرَّعُ مِنْ شَيْءٍ. قَالَ: "لَيْسَ لَكَ مِنْهُ إِلَّا ذَلِكَ." فَأَنْطَلَقَ لِيَخْلِفَ. فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا أُذْبِرَ: "لَئِن حَلَفَ عَلَى مَا لِي لَأَأْكُلَهُ ظُلْمًا لِيَلْقَيْنَ اللَّهَ وَهُوَ عَنْهُ مُعْرِضٌ." رَوَاهُ مُسْلِمٌ .

3764. (7) [2/1111-ద్వండం]

అల్-ఖమహ్ బిన్ వాయిల్ తన తండ్రి వాయిల్ ద్వారా కథనం: ఒకరు హాదరమాత్ కి చెందినవారు, మరొకరు కన్దకి చెందినవారు. ఇద్దరూ ప్రవక్త (స) దగ్గరకు వచ్చారు. హాదరమాత్ వ్యక్తి 'ఓ ప్రవక్తా! ఇతడు అధర్మంగా నా భూమిని ఆక్రమించు కున్నాడు,' అని ఫిర్యాదు చేసాడు. దానికి కింద నివాసి, 'ఈ భూమి నాది, ఇది నా అధీనంలో ఉంది. ఇందులో అతనికి ఎలాంటి హక్కు లేదు,' అని అన్నాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) హాదరమాత్, 'నీ వద్ద సాక్ష్యం ఉందా?' అని అన్నారు. దానికతను, 'లేదు' అని సమాధానం ఇచ్చాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స), 'మరయితే కింద వాడితో ప్రమాణం తీసుకోవటం జరుగుతుంది,' అని అన్నారు. దానికి హాదరమి, 'ఓ ప్రవక్తా! ఈ కిందవాడు దుర్మార్గుడు. వీడు ప్రమాణం చేయడానికైనా వెనుకాడడు,' అని అన్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స), 'మన దగ్గర మరే మార్గం లేదు, నువ్వు సాక్ష్యం తీసుకురాని పక్షంలో అతని నుండి ప్రమాణం తీసుకోవటం జరుగుతుంది.' ఆ కిందీ వ్యక్తి ప్రమాణం చేయటానికి సిద్ధ

30) వివరణ-3763: అంటే ఒకవేళ వాది వద్ద ఒకే సాక్ష్యం ఉంటే మరో సాక్ష్యానికి బదులు ప్రమాణం సరిపోతుంది.

పడ్డాడు. అతడు తిరిగి వెళుతుండగా ప్రవక్త(స), 'ఒకవేళ అతడు అసత్యపు ప్రమాణం చేసి ఇతరుల దనాన్ని అన్యాయంగా దోచుకుంటే, అతడు అల్లాహ్ (త) ను కలుసుకున్నప్పుడు అల్లాహ్ (త) తన ముఖాన్ని త్రిప్పుకుంటాడు,' అని అన్నారు.³¹ (ముస్లిమ్)

(۱۱۱۲/۲) (صحیح) [۸] - ۳۷۶۰

وَعَنْ أَبِي ذَرِّزَانَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ: "مَنْ ادَّعَى مَا لَيْسَ لَهُ فَلَيْسَ مِنَّا وَلَيْتَبَوَّأَ مَقْعَدَهُ مِنَ النَّارِ". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3765. (8) [2/1112-దృఢం]

అబూ జర్ (ర) కథనం: అతను ప్రవక్త (స) ను ఇలా ప్రవచిస్తూ ఉండగా విన్నారు, "తనకు చెందిన వస్తువును పొందడానికి ఎవరైనా వాదిస్తే అతడు ముస్లిమ్ కాదు. అతడు తన నివాసం నరకంలో ఏర్పరచుకోవాలి." (ముస్లిమ్)

(۱۱۱۲/۲) (صحیح) [۹] - ۳۷۶۶

وَعَنْ زَيْدِ بْنِ خَالِدٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "أَلَا أُخْبِرُكُمْ بِخَيْرِ الشَّهَادَةِ؟ أَلَيْسَ يَأْتِي بِشَهَادَتِهِ قَبْلَ أَنْ يُسْأَلَهَا". رَوَاهُ مُسْلِمٌ.

3766. (9) [2/1112-దృఢం]

31) వివరణ-3764: నవవీ ముస్లిమ్ వివరణలో ఈ 'హదీసు' గురించి వివరిస్తూ, ఈ రెండు 'హదీసు'ల వల్ల అనేక విషయాలు తెలుస్తున్నాయి, 1. అదీనంలో ఉన్నవాడు అదీనంలో లేనివాడి కంటే ఎక్కువ అర్హుడు. 2. ప్రతివాది వ్యతిరేకిస్తూ, వాది వద్ద సాక్ష్యాధారాలు లేకపోతే ప్రతివాది ప్రమాణం చేయాలి. 3. సాక్ష్యాధారాలు లేకపోతే ప్రమాణం చేయాలి. ప్రమాణం చేయకుండా వస్తువు అతనికి ఇప్పించడం జరుగుదు. 4. ఒకవేళ ప్రతివాది దుర్మార్గుడైనా అతని ప్రమాణానికి విలువ ఇవ్వటం జరుగుతుంది. అతని వాదన రద్దు చేయబడుతుంది. 5. తీర్పు సమయంలో ఇద్దరూ పరస్పరం తిట్టుకుంటే వారిని విచారించటం జరుగుదు. 6. ఒకవేళ వారసుడు దేన్ని గురించైనా వాదిస్తే, వ్యక్తి మరణిస్తే సాక్ష్యాధారాలు లేకుండా అతన్ని వారసుడిగా గుర్తించడం జరుగుతుంది. ఒకవేళ తెలియకపోతే వారసత్వాన్ని గురించి సాక్ష్యాలు సేకరించి ఆ తరువాత వాదనను పరిశీలించడం జరుగుతుంది.

'జైద్ బిన్ ఖాలిద్ కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "సాక్ష్యంలో అందరికంటే గొప్పవారు ఎవరో నేను మీకు తెలుపనా? సాక్ష్యం కోరక ముందే సాక్ష్యం ఇచ్చేవారు."³² (ముస్లిమ్)

(۱۱۱۲/۲) (متفق عليه) [۱۰] - ۳۷۶۷

وَعَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ يَجِيءُ قَوْمٌ تَسْبِقُ شَهَادَةُ أَحَدِهِمْ بِيَمِينِهِ وَيَمِينُهُ شَهَادَتُهُ".

3767. (10) [2/1112-ఏకీభవితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ మస'ఉద్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అందరికంటే ఉన్నతులు నా కాలానికి చెందిన వారు, అంటే ప్రవక్త (స) అనుచరులు. ఆ తరువాత వీరి తరువాతి వారు. ఆ తరువాత వారి తరువాతవారు. ఆ తరువాత ఎటువంటి వారు జన్మిస్తారంటే ప్రమాణానికి ముందే అసత్యప్రమాణం ఇవ్వడానికి సిద్ధపడతారు. సాక్ష్యం ఇవ్వడానికి ముందే ప్రమాణం చేయడానికి సిద్ధపడతారు. అంటే నా కాలంలో అనుచరులు అందరికన్నా ఉన్నతులు. వారి తర్వాత తాబయీలు. వారి తర్వాత తబ'అ తాబయీలు, వారి తరువాత నమ్మకశక్యం లేనివాళ్ళు ఉంటారు. (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

(۱۱۱۲/۲) (صحیح) [۱۱] - ۳۷۶۸

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَرَضَ عَلَى قَوْمِ الْيَمِينِ فَأَسْرَعُوا فَأَمْرًا أَنْ يُسْهَمَ بَيْنَهُمْ فِي الْيَمِينِ أَلَيْسَ يَحْلِفُ. رَوَاهُ الْبُخَارِيُّ.

3768. (11) [2/1112-దృఢం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) కొందరిని ప్రమాణం చేయమని కోరారు. అందరూ ప్రమాణం చేయడానికి తొందరపడ్డారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) వారి మధ్య చీటీలు వేయమని ఎవరిపేర్లు వస్తే వారు

32) వివరణ-3766: అంటే ఒకరికి అన్యాయం జరుగుతున్నా, ప్రాణానికి హాని కలుగుతున్నా, సాక్ష్యం తెలియక పోతే కోర కుండా సాక్ష్యం ఇవ్వాలి. మరో 'హదీసు'లో తీర్పుదినానికి ముందు సాక్ష్యం అడక్కుండానే సాక్ష్యం ఇవ్వటానికి ముందుకు రావటం జరుగుతుందని ఉంది. అయితే అది ఈ 'హదీసు'కు వ్యతిరేకం కాదు.

ప్రమాణం చేయమని ఆదేశించారు.³³ (బు'ఖారీ, ముస్లిమ్)

రెండవ విభాగం الْفَصْلُ الثَّانِي

(۳۷۶۹ - [۱۲] (لم تتم دراسته) (۱۱۱۲/۲)

عَنْ عَمْرِو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ : "الْبَيْتَةُ عَلَى الْمُدْعَى وَالْبَيْتُ عَلَى الْمُدْعَى عَلَيْهِ." رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ .

3769. (12) [2/1112-అపరిశోధితం]

'అమ్మ బిన్ ఘబబ్ తన తండ్రి ద్వారా, అతడు తన తండ్రి ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "వాది సాక్ష్యం ప్రవేశ పెట్టాలి, ప్రతివాది ప్రమాణం చేయాలి." (తిర్మిజి)

(۳۷۷۰ - [۱۳] (حسن) (۱۱۱۲/۲)

وَعَنْ أُمِّ سَلَمَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: فِي رَجُلَيْنِ اخْتَصَمَا إِلَيْهِ فِي مَوَارِيثَ لَمْ تَكُنْ لَهُمَا بَيِّنَةٌ إِلَّا دَعَاهُمَا فَقَالَ: "مَنْ قَضَيْتَ لَهُ بِشَيْءٍ مِنْ حَقِّ أَخِيهِ فَإِنَّمَا أَقْطَعُ لَهُ قِطْعَةً مِنَ النَّارِ." فَقَالَ الرَّجُلَانِ: كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا: يَا رَسُولَ اللَّهِ حَقِّي هَذَا لِصَاحِبِي فَقَالَ: "إِلَّا وَلَكِنْ أَذْهَبَا فَاقْتَسِمَا وَتَوَخَّيَا الْحَقَّ تَمَّ اسْتَهْمَا ثُمَّ لِيُحْلَلْ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْكُمَا صَاحِبُهُ."

وَفِي رِوَايَةٍ قَالَ: "إِنَّمَا أَقْضِي بَيْنَكُمَا بِرَأْيِي فِيمَا لَمْ يَنْزَلْ عَلَيَّ فِيهِ." رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ .

3770. (13) [2/1112-ప్రామాణికం]

ఉమ్మి సలమహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) వద్దకు ఇద్దరు వ్యక్తులు ఆస్తికోసం వివాదపడుతూ వచ్చారు. వీరిద్దరిలో ఎవరి వద్దా సాక్ష్యం లేదు. అయితే ఇద్దరూ

33) వివరణ-3768: అబూ దావూద్ మరియు నసాయిలో ఇలా ఉంది: ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక వస్తువు విషయంలో వాదనకు దిగారు. ఎవరిద్దరూ సాక్ష్యం లేవు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) చీటీలు వేయమని, ఎవరి పేరు వస్తే వారు ప్రమాణం చేయాలని అన్నారు. హాకిమ్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక ఒంటి విషయంలో వాదనకు దిగారు. ఇద్దరూ సాక్ష్యాలు తెచ్చారు. ప్రవక్త(స) ఒంటిను ఇద్దరికీ సగం, సగం పంచిపెట్టారు. అబూదావూద్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ప్రవక్త (స) చీటీలు వేయమని, ఎవరి పేరు వస్తే వారిచేత ప్రమాణం చేయించారు. దీన్నే వివరంగా పేర్కొనటం జరిగింది."

వాదిస్తున్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) 'ఎవరికైనా అతనిది కాని దాన్ని అతని కోసం నేను తీర్పు చేస్తే నేనతనికి అగ్ని కణం ఇచ్చినట్టే. అంటే సాక్ష్యం లేకుండా ఆస్తి వివరిద్దో తెలియడం లేదు. కనుక నేను ఆలోచించి తీర్పు ఇస్తే అది సరైన తీర్పు కావచ్చు. హక్కు గల వానికి దొరకకపోవచ్చు. హక్కులేని వారికి అది లభించవచ్చు. అయితే తీసుకున్న వ్యక్తికి ఇది నాది కాదని మరో వ్యక్తిదని తప్పకుండా తెలిసి ఉంటుంది. అది అగ్ని కణంతో సమానం. దాన్ని తీసుకోవటం అతనికి ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ధర్మ సమ్మతం కాదు' అని అన్నారు. అది విని వారిద్దరూ, 'ప్రవక్తా! నేను నా హక్కును నా సోదరునికి ఇచ్చి వేస్తాను. అంటే నేను నా హక్కు వదలి వేస్తున్నాను, అంతా అతనికి ఇచ్చి వేస్తున్నాను,' అని అన్నారు. అప్పుడు ప్రవక్త(స) 'అలా వద్దు. మీరిద్దరూ దాన్ని సరిసమానంగా న్యాయంగా పంచుకోండి. దాన్ని రెండు భాగాలు చేసుకోండి. ఆ రెండు భాగాలను చీటీలు వేయండి, ఆ తరువాత మీలో ప్రతి ఒక్కరూ తన వంతును ఇతరులకు ఇవ్వండి,' అని అన్నారు.

మరో ఉల్లేఖనంలో ప్రవక్త (స) "ఏ విషయం గురించి అయితే దైవవాణి అవతరించలేదో దాన్ని నేను ఆలోచించి తీర్పు ఇస్తాను. అందులో పొరపాటు జరిగే అవకాశం ఉంది. అటువంటప్పుడు మరొకరు దాన్ని తీసుకోవటం సరికాదు." (అబూ దావూద్)

(۳۷۷۱ - [۱۴] (لم تتم دراسته) (۱۱۱۳/۲)

وَعَنْ جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ: أَنَّ رَجُلَيْنِ تَدَاعَا دَابَّةً دَابَّةً فَاقَامَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا الْبَيْتَةَ أَنَّهَا دَابَّةٌ تَنْجَاهَا فَفَضَى بِهَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلَّذِي فِي يَدِهِ. رَوَاهُ فِي " شَرْحِ السُّنَّةِ . "

3771. (14) [2/1113-అపరిశోధితం]

జాబిర్ బిన్ 'అబ్దుల్లాహ్ (ర) కథనం: ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక జంతువు గురించి వాదించారు. ఇద్దరూ సాక్ష్యాలను తీసుకు వచ్చారు. ఇంకా ఆడజంతువుపై మగ జంతువును వదలడం వల్ల పుట్టిందని నిరూపించడం జరిగింది. దానికి ప్రవక్త (స) ఎవరి అధీనంలో ఆ జంతువు ఉందో అతనికి ఇప్పించారు.³⁴ (షర్హుస్సున్నహ్)

34) వివరణ-3771: ఎవరి అధీనంలో ఉందో వారి సాక్ష్యం నమ్మడం జరుగుతుంది.

3772. (15) [2/1113-అపరిశోధితం]
 ౩౭౭౨ - [15] (لم تتم دراسته) (1113/2)
 وَعَنْ أَبِي مُوسَى الْأَشْعَرِيِّ: أَنَّ رَجُلَيْنِ ادَّعَىٰ بَعْضُهُمَا عَلَىٰ عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَبَعَثَ كُلُّ وَاحِدٍ مِّنْهُمَا شَاهِدَيْنِ فَفَسَمَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَهُمَا نِصْفَيْنِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَفِي رِوَايَةٍ لَهُ وَلِلنَّسَائِيِّ وَابْنِ مَاجَةَ: أَنَّ رَجُلَيْنِ ادَّعَىٰ بَعْضُهُمَا لِبَيْتٍ لِّوَاحِدٍ مِّنْهُمَا بَيْتَهُ فَجَعَلَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بَيْنَهُمَا.

అబూ మూసా అష్'అరీ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) కాలంలో ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక ఒంటి విషయంలో వివాదపడ్డారు. ఇద్దరూ సాక్ష్యాధారాలను ప్రవేశపెట్టారు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఆ ఒంటిను వాళ్ళిద్దరికీ చెరిసగంగా పంచిపెట్టారు. (అబూ దావూద్)
 మరొక అబూ దావూద్, నసాయి, ఇబ్నిమాజహ్ ఉల్లేఖనంలో ఇలా ఉంది, "ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక ఒంటి విషయంలో వివాదపడ్డారు. ఇద్దరివద్ద సాక్ష్యాధారాలు లేవు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ఒంటిను ఇద్దరికీ పంచివేసారు.
 (1113/2) (لم تتم دراسته) (1113/2)
 وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَجُلَيْنِ اخْتَصَمَا فِي دَابَّةٍ وَلَيْسَ لَهُمَا بَيِّنَةٌ فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "اسْتَهْمَا عَلَى الْيَمِينِ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ.

3773. (16) [2/1113-అపరిశోధితం]
 అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒక జంతువు విషయంలో ఇది నాది, ఇది నాది, అని వివాద పడ్డారు. వీరిద్దరిలో ఎవరివద్దా సాక్ష్యాలు లేవు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) ప్రమాణం చేయించడానికి ఇద్దరిలో చీటీలు వేయండి అన్నారు. (అబూ దావూద్, ఇబ్ని మాజహ్)

3774. (17) [2/1113-అపరిశోధితం]
 ౩౭౭౪ - [17] (لم تتم دراسته) (1113/2)
 وَعَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لِرَجُلٍ خَلْفًا: "إِخْلِفْ بِاللَّهِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ مَا لَكَ عِنْدَكَ شَيْءٌ". يَعْزِي لِلْمَدْعِيِّ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

ఇబ్ని 'అబ్బాస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రమాణం చేయడానికి నిశ్చయించుకున్న వ్యక్తితో నువ్వు "ఆయన తప్ప ఆరాధ్యుడు ఎవరూ కాని దైవం సాక్షిగా

అతనికి సంబంధించిన ఏ వస్తువూ నా వద్ద లేదు" అని ప్రమాణం చేయి" అని అన్నారు. (అబూ దావూద్)
 ౩౭౭౦ - [18] (لم تتم دراسته) (1113/2)
 وَعَنْ الْأَشْعَثِ بْنِ قَيْسٍ قَالَ: كَانَ بَيْنِي وَبَيْنَ رَجُلٍ مِّنَ الْيَهُودِ أَرْضٌ فَحَجَدَنِي فَقَمَمْتُهُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ: "أَلَيْكَ بَيِّنَةٌ؟" قُلْتُ: لَا. قَالَ لِلْيَهُودِيِّ: "أَخْلِفْ". قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ يَخْلِفُ وَيَذْهَبُ بِمَالِي فَأَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى: (إِنَّ الَّذِينَ يَسْتُرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ ثَمَنًا قَلِيلًا) - (3:77) الْآيَةَ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ.

3775. (18) [2/1113-అపరిశోధితం]
 అష్'అస్ బిన్ ఖైస్ (ర) కథనం: నాకూ, ఒక యూదునికి మధ్య ఒక భూమి ఉండేది. అంటే మా ఇద్దరి భాగస్వామ్యంలో ఉండేది. అతడు నన్ను తప్పించి అంతా తనదేనని వాదించాడు. ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చాడు. ప్రవక్త (స) 'నీ దగ్గర ఏదైనా సాక్ష్యం ఉందా,' అని నన్ను అడిగాడు. దానికి నేను, 'లేదు' అని అన్నాను. ప్రవక్త (స) 'ఆ యూదునితో నువ్వు ప్రమాణం చేయి,' అని అన్నారు. దానికి ఆ వ్యక్తి ప్రమాణం చేయటానికి సిద్ధపడ్డాడు. అప్పుడు నేను, 'ఓ ప్రవక్తా! ఈ యూదుడు అసత్య ప్రమాణం చేసి నాభూమిని ఆక్రమించు కుంటున్నాడు,' అని అన్నాను. అప్పుడు అల్లాహ్ (త) ఈ ఆయతును అవతరింప జేసాడు.

"నిశ్చయంగా, ఎవరైతే తాము అల్లాహ్ తో చేసిన ఒప్పందాన్ని మరియు తమ ప్రమాణాలను స్వల్పలాభాలకు అమ్ము కుంటారో అలాంటి వారికి పరలోక జీవితంలో ఎలాంటి భాగం ఉండదు మరియు పునరుత్థాన దినమున అల్లాహ్ వారితో మాట్లాడదు మరియు వారివైపు కూడా చూడదు మరియు వారిని పరిశుద్ధులుగా చేయదు మరియు వారికి బాధాకరమైన శిక్ష ఉంటుంది." (అల ఇన్షాన్, 3:77). (అబూ దావూద్, ఇబ్ని మాజహ్)

3776 - [19] (لم تتم دراسته) (1114/2)
 وَعَنْهُ أَنَّ رَجُلًا مِّنْ كِنْدَةَ وَرَجُلًا مِّنْ حَضْرَمَوْتَ اخْتَصَمَا إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي أَرْضٍ مِّنَ الْيَمَنِ فَقَالَ الْحَضْرَمِيُّ: يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنْ أَرْضِي اغْتَصَبَتْهَا أَبُو هَذَا وَهِيَ فِي يَدِهِ قَالَ: "هَلْ لَكَ بَيِّنَةٌ؟" قَالَ: لَا وَلَكِنْ أَخْلَفُهُ وَاللَّهِ مَا يَعْلَمُ أَنَّهَا أَرْضِي اغْتَصَبَتْهَا أَبُوهُ؟ فَتَهَيَّأَ الْكِنْدِيُّ لِلْيَمِينِ فَقَالَ رَسُولُ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَقْطَعُ أَحَدٌ مَالًا بِيَمِينٍ إِلَّا لَقِيَ اللَّهَ وَهُوَ أَجْزَمٌ". فَقَالَ الْكُنْدِيُّ: هِيَ أَرْضُهُ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

أَخْضَرَ إِلَّا تَبَوَّأَ مَفْعَدَهُ مِنَ النَّارِ أَوْ وَجَبَتْ لَهُ النَّارُ". رَوَاهُ مَالِكٌ وَأَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ.

3776. (19) [2/1114-అపరిశోధితం]

అష్'అస్ బిన్ ఖైస్ కథనం: ఒక కింది, ఒక హ'ద్రమీకి మధ్య భూమి విషయంలో వివాదం తలెత్తింది. ఇద్దరూ కలసి ప్రవక్త (స) వద్దకు వచ్చారు. యమన్లో మా భూమి ఉంది. హ'ద్రమీ, 'ఓ ప్రవక్తా! ఇది నా భూమి, అతని తండ్రి బలవంతంగా దాన్ని ఆక్రమించు కున్నాడు, అది నా అధీనంలో ఉంది' అన్నాడు. దానికి ప్రవక్త (స) నీ వద్ద సాక్షులు ఉన్నారా అని అడిగారు. దానికి ఆ వ్యక్తి 'లేదు, ' కాని నేనతనితో ప్రమాణం చేయిస్తాను. ఎందుకంటే ఇది నాదని అతనికి తెలియదు. మా తండ్రిగారు బలవంతంగా లాక్కున్నారు. కింది ప్రమాణం చేయడానికి సిద్ధపడ్డాడు. అప్పుడు ప్రవక్త (స) "ఎవరైనా అసత్య ప్రమాణం చేసి ఇతరుల ధనాన్ని దోచుకుంటే, అతడు అల్లాహ్(త)ను కుప్పిరోగిగా, చేతులు నరికి వేయబడిన వాడిగా కలుస్తాడు" అని అన్నారు. అది విని కింది ఈ భూమి అతనిదే అన్నాడు. (అబూ దావూద్)

(۳۷۷۷ - [۲۰] (لم تتم دراسته) (۱۱۱۴/۲)

وَعَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ أَنَسٍ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ مِنْ أَكْبَرِ الْكِبَائِرِ الشَّرْكَ بِاللَّهِ وَعَفْوُ الْوَالِدَيْنِ وَالْيَمِينِ الْغَمُوسَ وَمَا خَلَفَ خَالِفٌ بِاللَّهِ بِإِيمَانٍ صَبْرٌ فَأَنْخَلَ فِيهَا مِثْلَ جَنَاحِ بَعُوضَةٍ إِلَّا جُعِلَتْ نُكْتَةٌ فِي قَلْبِهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ.

3777. (20) [2/1114-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ ఉనైస్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "అల్లాహ్(త)కు సాటి కల్పించడం, తల్లి దండ్రులకు అవిధేయత చూపటం, అసత్య ప్రమాణం చేయటం మొదలైనవి మహా పాపాలు. ఎవరైనా అసత్య ప్రమాణం చేసి దోమరెక్కంత పరుల ధనాన్ని నాది అని వాదిస్తే తీర్పుదినం నాడు అతని హృదయంపై ఒక మచ్చ తగిలించడం జరుగుతుంది. అంటే అతడు అసత్య ప్రమాణం చేయడం వల్ల శిక్షించడం జరుగుతుంది. (తిర్మిజి')

(۳۷۷۸ - [۲۱] (صحيح) (۱۱۱۴/۲)

وَعَنْ جَابِرِ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا يَخْلِفُ أَحَدٌ عِنْدَ مَنْبَرِي هَذَا عَلَى يَمِينٍ آثِمَةٍ وَلَوْ عَلَى سِوَالِكِ

3778. (21) [2/1114-ద్వందం]

జాబిర్ బిన్ అబ్దుల్లాహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ఎవరైనా నాయా మెంబర్పై అసత్య ప్రమాణం చేస్తే, అది చిన్న జిల్లేడు పుల్లకైనాసరే, అతడు తన నివాసం నరకంలో ఏర్పరచుకోవలసిందే.³⁵ (మాలిక్, అబూ దావూద్, ఇబ్నీ మాజహ్)

అంటే అతని కోసం నరకం తప్పనిసరి అవుతుంది.

(۳۷۷۹ - [۲۲] (۱۱۱۴/۲)

وَعَنْ خُرَيْمِ بْنِ فَاتِكٍ قَالَ: صَلَّى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَلَاةَ الصُّبْحِ. فَلَمَّا انْصَرَفَ قَامَ قَائِمًا فَقَالَ: "عُدِلْتُ شَهَادَةَ الزُّورِ بِالْإِسْرَافِ بِاللَّهِ" ثَلَاثَ مَرَّاتٍ. ثُمَّ قَرَأَ: (فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ حُنْفَاءَ اللَّهِ غَيْرِ مُشْرِكِينَ بِهِ) رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ.

3779. (22) [2/1114-?]

ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఫజీర్ నమాజు తర్వాత నిలబడి ప్రసంగిస్తూ, "అసత్య సాక్ష్యం దైవానికి సాటి కల్పించడంతో సమానం" అని మూడుసార్లు అన్నారు. అనంతరం ఈ ఆయతును పఠించారు.

"...ఇక మీరు విగ్రహారాధనవంటి మాలిన్యం నుండి దూరంగా ఉండండి మరియు అబద్ధపు (బూటకపు) మాటల నుండి కూడా దూరంగా ఉండండి." (అల్ హాజ్జ్, 22:30)³⁶ (అబూ దావూద్, ఇబ్నీ మాజహ్)

35) వివరణ-3778: నా మెంబరు అంటే అది చాలా గౌరవం కలది. ఇటువంటి చోట అసత్య ప్రమాణంచేస్తే దైవశిక్ష తప్ప కుండా అవతరిస్తుంది.

36) వివరణ-3779: అంటే అసత్యపు సాక్ష్యం దైవానికి సాటి కల్పించే పాపానికి సమానం. ఎందుకంటే సాటి కల్పించటం కూడా అసత్యమే. అసత్యపు సాక్ష్యం ఇవ్వటం కూడా అసత్యమే. అందువల్ల రెండూ మహా పాపాలే. ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ (ర) ప్రవక్త (స) ప్రముఖ అనుచరుడు. అతడు తన ఇస్లామ్ స్వీకరణ సంఘటనను ఇలా పేర్కొన్నారు, "ఒకసారి నా ఒంటిలు తప్పిపోయాయి. వాటిని వెదుకుతూ బయలు దేరాను. అడవిలో చాలాదూరంగా అవి నాకు దొరికి పోయాయి.

కాని ఇంతలో సాయంత్రం అయిపోయింది. అజ్ఞానకాలపు ఆచారం ప్రకారం నేను బిగ్గరగా "ఈ అడవి నాయకుని శరణుకోరుతున్నాను" అని అన్నాను. ఈ పదాలు అన్న వెంటనే ఇలా ఒక శబ్దం వచ్చింది: "ఓ జిన్నులను శరణు కోరేవాడా! నీపై చాలా విచారం వేస్తుంది. శుభాలమయుడైన, గొప్పవాడైన, కటాక్షించేవాడైన, కరుణించేవాడైన అల్లాహ్(త)ను శరణువేడుకో. ఆయన ధర్మాధర్మాల ఆదేశాలను జారీ చేసేవాడు. అల్లాహ్(త) ఏకత్వాన్ని స్వీకరించు, ఏమాత్రం విచారించకు. జిన్నులకు భయపడటం మానివేయి, సూరహ్ అన్ఫాల్ వాక్యాలు పఠించు. ఎల్లప్పుడూ కేవలం అల్లాహ్(త)ను ప్రార్థించు, మైదానాల్లో, కొండల్లో, పర్వతాల్లో ఆయన్నే ధ్యానించు, జిన్నుల కుట్రలు, కుతంత్రాలు అన్నీ అంత రించాయి. ఇప్పుడు కేవలం దైవభీతి, సత్కార్యాలే పనికి వస్తాయి. 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ ఈ పదాలు విని భయంతో కంపించిపోయారు. స్వహా కోల్పోయినట్లు అయింది. కొంచెం దైర్యం తెచ్చుకొని ఇలా అన్నారు, "ఓ పిలిచేవాడా, ఇవి మార్గ దర్శకత్వానికి చెందినవా? లేక మార్గభ్రష్టత్వానికి చెందినవా?" "వీరు అల్లాహ్(త) ప్రవక్త, శుభాలు గలవారు, సత్కార్యాలు గలవారు. మదీనహ్ లో పిలుస్తున్నారు. ప్రజలకు సాఫల్యం వైపునకు పిలుస్తున్నారు. వీరు ఖుర్ఆన్లోని యా సీన్ మరియు హా మీమ్ సూరాలు తీసుకొనివచ్చారు. వీటి తర్వాత అనేక స్పష్టమైన సూరాలు తీసుకొని వచ్చారు. ఈ సూరాల్లో ధర్మాధర్మ ఆదేశాలు స్పష్టంగా ఉన్నాయి. ఇంకా ఈ ప్రవక్త నమా'జు గురించి, రోజుల గురించి ఆదేశిస్తున్నారు, చెడు కార్యాల నుండి వారిస్తున్నారు. భూమిపై ఉన్న అంధకార తెరలను తొలగిస్తున్నారు."

'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ కథనం: నాకు చాలా భయం ఆవరించింది. నాతో మాట్లాడుతున్నది ఎవరని చాలా కంగారు పడ్డాను. నేను దైర్యం తెచ్చుకొని ఇలా అన్నాను! 'ఓ కవిత్వాలు చదువ తున్న వాడా, నీవెవరవు?' అని అడిగాను. అతడు సమాధానంగా నా పేరు మాలిక్, నేను ముస్లిమ్ జిన్నును. ప్రవక్త (స) నన్ను నబీద్ వైపు ముస్లిమ్ జిన్నుల నాయకునిగా నియమించి పంపారు. నేను వారందరికీ నాయకుడను. నేను ఈ అడవిగుండా పోతూ ఉంటే నువ్వు అడవి నాయకుడి శరణుకోరటం విన్నాను. ఈ సాటికల్పించే పదాలు విని నాకు చాలా ఆగ్రహం కలిగింది. నిన్ను

సందేశం వినిపించడానికి వచ్చాను. ఈ పాపాన్ని వదలి ఏకత్వం మార్గాన్ని అవలంబించు. ఇతరులను పిలవటం మాని వేసి కేవలం అల్లాహ్(త)నే ప్రార్థించు. ఓ మానవుడా! నేను ఇస్లామ్ ధర్మాన్ని స్వీకరించాను. ఇంకా ప్రవక్త (స) ప్రేమతో నా శరీరం నిండిపోయింది. ఎందు కంటే అతని ద్వారా నాకు సన్మార్గం లభించింది" అని అన్నాడు.

'ఖురైమ్ ఫాతిక్ ఇలా అన్నాడు, "ఓ మాలిక్, జిన్నాతీల నాయకుడా! నీ మాటలు విని నా హృదయంలో కూడా ఆ అల్లాహ్ (త) ప్రవక్తను కలుసుకోవాలనే కుతూహలం కలిగింది. ఒకవేళ ఇప్పుడు ఎవరైనా నా ఒంటిలు పరిరక్షించే వారుంటే నేను ఇక్కడి నుండి తిన్నగా మదీనహ్ వెళ్ళి ఇస్లామ్ సందేశకర్తను కలుసు కుంటాను. ఇస్లామ్ స్వీకరిస్తాను" అని అన్నాను. దానికి జిన్నాతీల నాయకుడు, "ఒకవేళ నీ ఉద్దేశ్యం ఇదే అయితే నువ్వు మదీనహ్ వెళ్ళు. నీ ఒంటిలను సురక్షితంగా నీ ఇంటికి చేరుస్తాను," అని అన్నాడు. 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ ఈ మాటలు విని సంతోషం పట్టలేక ఒక ఒంటిపై కూర్చోని మదీనహ్ వైపు బయలుదేరాడు. 'ఖురైమ్ ఫాతిక్ బయలుదేరి నపుడు అతన్ని ఈ విధంగా వీడ్కోలు పలకడం జరిగింది. 'దైవం నీకు తోడుగా ఉండుగాక! నిన్ను సురక్షితంగా ఉంచు గాక! నిన్ను నీ వాహనాన్ని నీ గమ్యానికి చేర్చుగాక! నీవు అతన్ని విశ్వసించు, అల్లాహ్(త) నీకు సాఫల్యం ప్రసాదించుగాక! నీవు అతని ధర్మంలో సహాయం చేయి. దైవం నీకు సహాయం చేయుగాక!' 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక్ నడుస్తూ నడుస్తూ మదీనహ్ చేరు కున్నాడు. మస్జిద్ నబవీ వద్ద తన ఒంటిపై నుండి దిగాడు, అది శుక్రవారం. ప్రజలు మస్జిద్లోనికి వచ్చి ఉన్నారు.

'ఖురైమ్ కథనం: నేను ఒంటిను కట్టివేసి, నమా'జు తర్వాత ప్రవక్త (స)ను కలుద్దామని నిర్ణయించు కున్నాను. ఇంతలో ఇద్దరు అనుచరులు ఒకరు అబూ జ'ర్, మరొకరు అబూ బకర్ నా దగ్గరకు వచ్చి ప్రవక్త (స) తమను లోపలికి రమ్మం టున్నారని అన్నారు. నేను నా మనసులో చాలా సంతోషించి, పరిశుభ్రతను పొంది మస్జిద్ లోపలికి వెళ్ళాను. లోపల చూచే సరికి ప్రవక్త (స) జుమ'అహ్ ఖుతబహ్ ఇస్తున్నారు. దైవం సాక్షి! ప్రవక్త (స) నాకు వెన్నెల రాత్రి చంద్రుడిలా మెరుస్తూ కనిపించారు. ప్రవక్త (స) నన్ను చూచి ఇలా అన్నారు, ఎందు కంటే అన్ని విషయాలు దైవవాణి

(۳۷۸۰ - [۲۳] (لم تتم دراسته) (۱۱۱۵/۲)
 وَرَوَاهُ أَحْمَدُ وَالتِّرْمِذِيُّ عَنْ أَبِي يَمِينٍ بْنِ خُرَيْجٍ. إِلَّا أَنَّ ابْنَ مَاجَةَ
 لَمْ يَنْكُرِ الْقِرَاءَةَ .

3780. (23) [2/1115-అపరిశోధితం]

ఐమన్ బిన్ 'ఖురైమ్. (అ'హూద్, తిర్మిజి)

ఇబ్నీ మాజహ్ ఉల్లేఖనంలో ఖురైమ్ ఆయతు పరిచడం లేదు.

(۳۷۸۱ - [۲۴] (لم تتم دراسته) (۱۱۱۵/۲)

وَعَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ خَائِنٍ وَلَا خَائِنَةٍ وَلَا مَجْلُودٍ حَدًّا وَلَا ذِي غَمْرٍ عَلَى أَخِيهِ وَلَا ظَنِينٍ فِي وَلَا فِي وَلَا فَرَابَةِ وَلَا الْفَانِعِ مَعَ أَهْلِ الْبَيْتِ". رَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَقَالَ: هَذَا حَدِيثٌ غَرِيبٌ. وَيَزِيدُ بْنُ زِيَادٍ النَّمِشَقِيُّ الرَّاويُّ مُنْكَرُ الْحَدِيثِ.

3781. (24) [2/1115-అపరిశోధితం]

'అయిషహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం: "వీరి సాక్ష్యానికి ఎటువంటి విలువ ఉండదు: 1. ద్రోహం తల పెట్టి స్త్రీ పురుషులు, 2. నిందమోపబడినవారు, 3. తన సోద రులను శత్రువులుగా భావించేవారు, 4. తన యజమానిని కాదని మరొకర్ని తన యజమానిగా గుర్తించే బానిస, 5. తన తండ్రిని కాక మరొకర్ని తన తండ్రిగా గుర్తించేవారు. (తిర్మిజి / ఏకోల్లేఖనం)

ద్వారా తెలియపర్చబడ్డాయి. " 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక, ఆ జిన్నాతుల నాయకుడు మీ ఒంటలను సురక్షితంగా మీ ఇంటికి చేర్చుతానని వాగ్దానం చేసాడా? అతడు తన వాగ్దానం ప్రకారం మీ ఒంటలను సురక్షితంగా మీ ఇంటికి చేర్చేసాడు." 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక, "అల్లాహ్ (త) మీపై తన కారుణ్యం అవతరింపజేయుగాక!" అని అన్నాడు. ప్రవక్త (స) కూడా అతనిపై అల్లాహ్(త) కారుణ్యం కురవాలని ప్రార్థించారు. 'ఖురైమ్ బిన్ ఫాతిక తనివితీరా ప్రవక్త (స)ను దర్శించుకున్నాడు. వెంటనే అవహారు అల్లాయిలాహ్ ఇల్లల్లాహ్ అని పలికి ఇస్లామ్ స్వీకరించాడు.

'ఖురైమ్ (ర) కథనం: జముఅహ్ రోజు ఈ 'హదీసు'ను ప్రవక్త (స) ప్రవచించారు." ఎవరైతే భక్తిశ్రద్ధలతో వుజుచేసి, భయభీతులతో నమాజు చేస్తారో అతడు స్వర్గంలో ప్రవేశిస్తాడు. (తబ్తానీ, సంక్షిప్త కనజుల్ ఉమ్మాల్, మున్నద్ అహ్మదుద్)

***

ఈ 'హదీసు'లో యజీద్ బిన్ 'జియాద్ ఉల్లేఖన కర్త తిరస్కరింపదగినవాడు.

(۳۷۸۲ - [۲۵] (لم تتم دراسته) (۱۱۱۵/۲)

وَعَنْ عَمْرٍو بْنِ شُعَيْبٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ عَنِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ خَائِنٍ وَلَا خَائِنَةٍ وَلَا زَانَ وَلَا زَانِيَةٍ وَلَا ذِي غَمْرٍ عَلَى أَخِيهِ". وَرَدَّ شَهَادَةَ الْفَانِعِ لِأَهْلِ الْبَيْتِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ

3782. (25) [2/1115-అపరిశోధితం]

'అమ్మ బిన్ షుబబ్ తన తండ్రి మరియు తాతల ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "ద్రోహం చేసే స్త్రీ పురుషులు, వ్యభిచారం చేసే స్త్రీ పురుషుల సాక్ష్యం చెల్లదు. అదేవిధంగా తన సోదరుని పట్ల శత్రుత్వంగా వ్యవహరించే వారు, ఒకచోట కలసి ఉండేవారు అంటే బంధువులు, సేవకుల సాక్ష్యం చెల్లదు." (అబూ దావూద్)

(۳۷۸۳ - [۲۶] (لم تتم دراسته) (۱۱۱۵/۲)

وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: "لَا تَجُوزُ شَهَادَةُ بَدْوِيٍّ عَلَى صَاحِبِ قَرْيَةٍ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَةَ.

3783. (26) [2/1115-అపరిశోధితం]

అబూ హురైరహ్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "పట్టణంలో ఉన్నవారి కోసం పల్లెవాసి సాక్ష్యం చెల్లదు. ఎందు కంటే అతనికి వాస్తవ విషయాలు తెలియవు." (అబూ దావూద్, ఇబ్నీ మాజహ్)

(۳۷۸۴ - [۲۷] (لم تتم دراسته) (۱۱۱۶/۲)

وَعَنْ عَوْفِ بْنِ مَالِكٍ: أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَضَى بَيْنَ رَجُلَيْنِ فَقَالَ الْمَقْضِيُّ عَلَيْهِ لِمَا أُدْبِرَ: حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ. فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: "إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى يَلُومُ عَلَى الْعَجْزِ وَلَكِنَّ عَيْنَكَ بِالْكَيْسِ فَإِذَا غَلَبَكَ أَمْرٌ فَقُلْ: حَسْبِيَ اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ". رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ.

3784. (27) [2/1116-అపరిశోధితం]

'బెఫ్ బిన్ మాలిక్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ఇద్దరు వ్యక్తుల మధ్య తీర్పు చేసారు. తనకు తీర్పు వ్యతిరే కంగా చేయబడిన వాడు తిరిగి వెళుతూ 'హస్ బియల్లాహు వ నిఅమల్ వకీలీ అంటే 'నాకు అల్లాహ్ యే చాలు. కార్య సాధకుడు ఆయనే' అని అన్నాడు. అది విని ప్రవక్త (స) అల్లాహ్ (త) అనివేకాన్ని

తెలివితక్కువతనాన్ని సమర్థించడు. నువ్వు తెలివితేటలను, వివేకాన్ని ప్రదర్శించి ఉండవలసింది, సాక్ష్యాధారాలు సమర్పించినప్పటికీ ఓడిపోతే అప్పుడు, 'హాస్బియల్లాహు వని' అమల్ వకీల్ అని అనాలి, అని ప్రవచించారు. (అబూ దావూద్)

(۱۱۱۶/۲) (حسن) [۲۸] - ۳۷۸۰

وَعَنْ بَهْرِ بْنِ حَكِيمٍ عَنْ أَبِيهِ عَنْ جَدِّهِ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حَبَسَ رَجُلًا فِي نُهْمَةٍ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَرَوَاهُ التِّرْمِذِيُّ وَالنَّسَائِيُّ: ثُمَّ خَلَّى عَنْهُ .

3785. (28) [2/1116-ప్రామాణికం]

బహ'జ్ బిన్ 'హాకిమ్ తన తండ్రి తాతల ద్వారా కథనం: ప్రవక్త (స) ఒక వ్యక్తిని అతనిపై ఉన్న ఒక ఆరోపణ కారణంగా జైలులో వేసారు. పరిశీలన తర్వాత అతడు నిర్దోషి అని తేలింది, అతన్ని విడిచిపెట్టటం జరిగింది. (అబూ దావూద్, తిర్మిజి, నసాయి)

అంటే ఒక వ్యక్తిని ఆరోపణ కారణంగా బంధించటం ధర్మమే. పరిశీలన తర్వాత నిర్దోషి అయితే అతన్ని వదిలివేయవచ్చు. అంటే బంధించటం ధర్మమే.

أَفْصَلُ النَّالِثُ مُوَادَّعِ

(۱۱۱۶/۲) (لم تتم دراسته) [۲۹] - ۳۷۸۶

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الرَّبِيعِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمَا قَالَ: قَضَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ الْخَصْمَيْنِ يُفْعَدَانِ بَيْنَ يَدَيْ الْحَكِيمِ. رَوَاهُ أَحْمَدُ وَأَبُو دَاوُدَ .

3786. (29) [2/1116-అపరిశోధితం]

'అబ్దుల్లాహ్ బిన్ 'జుబైర్ (ర) కథనం: ప్రవక్త (స) ప్రవచనం, "వాదిని, ప్రతివాదిని న్యాయాధికారి ముందు కూర్చోబెట్టటం జరగాలి." (అబూ దావూద్, అహ్మద్, హాకిమ్)

*****